

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE ve SOSYAL BİLGİLER ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

T.C İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİMİNDE
BİLGİSAYAR ANİMASYONLARININ KULLANIMI
(Malatya İli Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İzzet ERTAŞ

Malatya-2021

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE ve SOSYAL BİLGİLER ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

T.C İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİMİNDE
BİLGİSAYAR ANİMASYONLARININ KULLANIMI
(Malatya İli Örneği)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İzzet ERTAŞ

Danışman: Prof. Dr. Recep DÜNDAR

Malatya-2021

ONUR SÖZÜ

Prof. Dr. Recep DÜNDAR danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Bilgisayar Animasyonlarının Kullanımına başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlaka ve etik geleneklere aykırı düşecek bir davranışa başvurmadan tarafımdan yazıldığını ve faydalandığım bütün kaynakların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun olarak gösterilenlerden oluştuğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

İzzet ERTAŞ

ÖNSÖZ

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde yer alan konu ve kazanımların genellikle soyut kavramlar içerdiği görülmektedir. Bu sebeple öğrencilerin bu derste öğrendikleri bilgileri tam olarak anlamlandıramadıkları dolayısıyla kalıcı öğrenme süreçlerinde bazı eksik ve sıkıntıların meydana geldiği görülmektedir. Bu çalışmada bilgisayar animasyonlarının, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kullanımı ile birlikte soyut olan kavramların somutlaştırılarak bu sıkıntıların giderilmesi amaçlanmıştır.

Gerek lisans eğitimim gerekse yüksek lisans eğitim boyunca bana her zaman desteğini, tecrübelerini, sabır ve anlayışını esirgemeyen değerli danışmanım Prof. Dr. Recep DÜNDAR'a, yüksek lisans eğitimim boyunca bana sabırla yol gösteren, eksiklerimi düzelteren sorunlarıma çareler bulan değerli hocam Doç. Dr. Erol KOÇOĞLU'na, varlığıyla her zaman önümü aydınlatan, yorum ve önerileriyle bilime ve araştırmaya olan bakış açılarımı değiştiren, bana araştırmayı sevdiren değerli hocam Dr. Öğretim Üyesi Şule Egüz'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimime başlamamda bana cesaret veren, varlığıyla her daim güç bulduğum, görüş ve yorumlarının önümde her zaman bir rehber olduğu değerli hocam Doç. Dr. Hasan AYDEMİR'e sonsuz şükranlarımı sunarım.

Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca yetişmemde emeği olan, varlığıyla bizi kuvvetlendiren, her zaman yanımda olduğunu hissettiğimiz değerli sosyal bilgiler eğitimi bölüm başkanımız Prof. Dr. Mesut AYDIN'A teşekkürü borç bilirim.

Tez çalışmamdaki imla ve anlatım bozuklukları konularında desteğini esirgemeyen değerli dostum Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni Gurbet KILIÇ'a, çalışmamın çevirisinde yardımına yetişen İngilizce öğretmenlerimiz Esra AKBALIK ve Eda Nur ALSAÇ'A, çalışmamı birlikte yaptığımız Pütürge/Pazarcık Ortaokulu 8. Sınıf öğrencilerime ve tüm Milli Eğitim camiasına sonsuz teşekkür ediyorum.

Tez yazım sürecim boyunca her daim yanımda olan, her türlü fedakârlığı yapan en büyük destekçim, hayat arkadaşım, biricik eşim Sibel ERTAŞ'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Bugünlere gelmemdeki en büyük destekçim, hayatı boyunca eğitim hayatımın en iyi şekilde geçmesi için büyük fedakârlıklar yapan, hakkını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim, en kıymetlim, rahmetli annem Güllü ERTAŞ'ın anısına...

İzzet ERTAŞ

ÖZET

BİLGİSAYAR ANİMASYONLARININ T.C İNKILAP TARİHİ ve ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİMİNDE BİLGİSAYARANİMASYONLARININ KULLANIMI

ERTAŞ,İzzet

Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Recep DÜNDAR

Şubat-2021, XIV+86 sayfa

Bu araştırmanın amacı T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde bilgisayar animasyonu kullanımının öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkilerini görmek ve öğrencilerin animasyonlara olan bakış açılarını incelemektir.

Araştırmada karma yöntem araştırma modeli kullanılmıştır.Araştırmada ilk olarak başarı testi aracılığıyla nicel veriler elde edilmiş, ardından deney grubundaki öğrenciler ve araştırmacı tarafından yapılan birebir görüşmelerdeki nitel verilerle nicel veriler desteklenmiştir.

Araştırmanın nicel bölümünde, deneysel işlem evrenini Malatya ili Pütürge ilçe merkezinde bulunan ortaokullar; örneklemini ise Malatya ili Pütürge ilçesi Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Pütürge Pazarcık Ortaokulunda öğrenim gören 8. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Örneklem belirlenmesinde ise seçkisiz olmayan amaçlı örneklem yöntemlerinden benzeşik örnekleme kullanılmıştır. Araştırmanın denekleri 2019-2020 eğitim-öğretim yılı, Malatya ili Pütürge ilçesi Pazarcık Ortaokulunda hem sosyo-ekonomik hem de akademik açıdan birbirine denk olduğu belirlenen 8/A-8/B şubelerinde öğrenim gören öğrencilerden oluşmuştur. Araştırma, deney grubunda 25, kontrol grubunda ise 25 olmak üzere toplamda 50 öğrencinin katılımıyla yürütülmüştür.

Araştırmanın nitel bölümünde, çalışma grubunu oluşturan öğrenciler Malatya ili Pütürge ilçesi Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Pütürge Pazarcık Ortaokulunda, 2018-2019 eğitim-öğretimde yılında eğitim gören 8/B sınıfı öğrencilerinden oluşturulmuştur. Bu sınıfta yer alan 25 öğrenci aynı zamanda araştırmanın nicel boyutunun deney kısmını oluşturmıştır.

. Araştırma kapsamında ilk olarak uygulama yapılması düşünülen animasyonların sıklıkla kullanımı öngörülen ilgili kazanımları içeren ünite belirlenmiştir. Bu bağlamda 8. sınıf İnkılap Tarihi dersi öğretim programında yer alan

“Milli bir destan: Ya İstiklal Ya Ölüm!” ünitesinde uygulanması kararlaştırılarak kazanımlara yönelik ders planları hazırlanarak EBA platformundaki animasyonlar entegre edilmiştir.

Deney ve kontrol gruplarının akademik başarılarını ölçmek amacıyla çoktan seçmeli sorulardan oluşan “Milli bir destan: Ya İstiklal Ya Ölüm” Ünitesi Akademik Başarı Testi araştırmacı tarafından hazırlanarak kullanılmıştır.

Araştırmanın nitel boyutunda yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmaya katılan Pazarcık Ortaokulu 8/B Sınıfında yer alan 25 öğrenciye nicel uygulamanın sonunda öğrencilerin bilgisayar animasyonlarına ait görüşlerinin elde edilebilmesi amacıyla EK 3.te yer alan görüşme formundaki sorular verilmiştir.

Araştırmanın deney ($\bar{x}=11.12$) ve kontrol ($\bar{x}=11.40$) grupları arasında yapılan öntest karşılaştırmalarında gruplar arasında anlamlı farklılığın meydana gelmediği ($p>.05$) görülmektedir. Dolayısıyla öntest gruplarının başarı düzeylerinin, uygulama öncesinde birbirine denk olduğu görülmüştür.

Araştırmada deneysel uygulama sonucunda, deney ve kontrol gruplarına ilişkin sontest puanlarının karşılaştırması sonucunda, gruplar arasında anlamlı farklılığın meydana gelmediği ($p>.05$) görülmektedir. Dolayısıyla aritmetik ortalama puanları incelendiğinde deney grubu ortalama puanlarının ($\bar{x}=17.08$) kontrol grubu puanlarına ($\bar{x}=15.96$) göre Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar animasyonları kullanımının öğrencilerin akademik başarıları üzerinde, normal öğretim programındaki süreçlere göre başarılarını daha fazla artırdığı söylenebilir.

Araştırmada deneysel uygulama sonucunda, deney grubuna ilişkin öntest ($\bar{x}=11.12$) ve sontest ($\bar{x}=17.08$) puanlarının karşılaştırması sonucunda, grupların puanları arasında sontest puanları lehine anlamlı farklılığın meydana geldiği ($p\leq.05$) görülmektedir. Dolayısıyla Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar animasyonları kullanımının öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı söylenebilir.

Araştırmanın kontrol grupları arasında yapılan öntest ($\bar{x}=11.40$) ve sontest ($\bar{x}=15.96$) puanları karşılaştırmasında gruplar arasında kontrol sontest puanları lehine anlamlı farklılığın meydana geldiği ($p\leq.05$) görülmektedir. Dolayısıyla uygulama yapılmayan öğrencilerin de akademik başarı puanlarında artış meydana geldiği söylenebilir.

Animasyon kavramının öğrencilerde oluşturduğu çağrışımlara ilişkin durum incelendiğinde, Öğrencilerin görüşlerinden elde edilen 7 kavramdan sırasıyla en fazla;

Görsel ve İşitsel Aktarım (f8), Görsel Aktarım (f4), Canlandırma(f4), Özet Anlatım, Çizgi Dizi, Kalıcı Anlatım ve Eğlenceli Teknik kavramları ise sadece 1 öğrenci tarafından cevaplanmıştır.

Animasyon tekniğinin T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının öğretiminde Kalıcılığa etkisi üzerindeki durum incelendiğinde, Öğrencilerin görüşlerinden 5 ayrı tema elde edilmiştir. Bunlar sırasıyla; Görsel (f5), Eğlenceli (f5) ve Dikkat Çekici (f5), Görsel ve İşitsel ve Canlandırıcı (f3) öğrenci tarafından cevaplanmıştır.

T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının öğretiminde animasyon tekniğinin kullanılmasının öğrenme süreci ve ortamı bakımından etkileri ile ilgili durum incelendiğinde, Öğrencilerin görüşlerinden 7 farklı tema elde edilmiştir. Bu temalar sırasıyla; Öğrenmeyi Kolaylaştırma (f7), Sınıf Ortamı Sessiz (f6), Eğlenceli Ortam (f3), Kalıcı Öğrenme (f3), Dikkat Çekici (f2), Güdüleyici (f1) ve Destekleyici (f1) öğrenciler tarafında cevaplanmıştır.

Animasyonlarda öğrencilerin en çok dikkatini çeken 3 şey ile ilgili duruma bakıldığında, Öğrencilerin görüşlerinden 7 farklı tema elde edilmiştir. Bu temalar sırasıyla; Seslendirmeler (f15), Görseller (f6), Canlandırmalar (f4), Kişiler (f3), Haritalar (f3), Planlı Olması ve Renkler ise bir öğrenci tarafından cevaplanmıştır.

T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi konularının öğretiminde animasyonların karmaşık konuların öğretiminde etkisi ile ilgili duruma bakıldığında, Öğrencilerin görüşlerinden elde edilen temalar 8 adettir. Bu temaların 19 tanesi olumlu 2 tanesi olumsuzdur. Olumlu temalar sırasıyla; Olay ve Durumları Canlandırıcı (f5), Öğrenmeyi Kolaylaştırıcı (f5), Kalıcı (f4), Dikkat Çekici ve Güdüleyici (f3), Ayrıntılı (f2), Eğlenceli (f2) öğrenciler tarafından cevaplanmıştır. Olumsuz olan iki görüş ise; Öğretmen Daha Etkili (f1) ve Öğrenmede Etkisi yok (f1) öğrenci tarafından cevaplanmıştır.

Anahtar kelimeler: Animasyonlar, Eğitim, Akademik Başarı, Görüşme formu

ABSTRACT

THE USAGE OF COMPUTER ANIMATIONS IN THE TEACHING OF TURKISH REPUBLIC HISTORY OF REVOLUTION AND KEMALISM COURSE

ERTAŞ, İzzet

Postgraduate Thesis, Department of Social Studies Education

Supervisor: Prof. Dr. Recep Dündar

February-2021, XIV+86pages

The Purpose of this study is to see the effects of computer animations on the academic achievement of students in the Turkish Republic history of revolution and Atatürkism course and to study students's perspectives on animations.

Mixed-method research model was used in the study. Quantitative data was initially obtained in the study through achievement test and quantitative data was subsequently backed up by qualitative data obtained by researcher who conducted one to one interview with students in the experimental group.

In the quantitative part of the research, experimental process phase was conducted by

Secondary schools in Pütürge District Center of Malatya Province, and samples by 8th grade students studying at Pazarcık Secondary School, affiliated to the ministry of national education in the Province of Malatya/Pütürge District. Simulated exemplifying out of non-random purposeful sampling methods was used in determining the sample. The subjects of the study was chosen by students who studied at 8-A/8-B classes from Pazarcık Secondary and were equal to each other both in terms of socio-economic and academic success in 2019-2020 education year. The study was carried out by 50 students, 25 of who were in experimental group and 25 in control group.

In the qualitative part of the study, the students who make up the study group was chosen from 8-B Class in Pazarcık Secondary School affiliated to the ministry of national education in the Pütürge district of Malatya Province in 2018-2019 Education Year. 25 Students in this study also make up the experimental part of quantitative dimension.

Within the scope of the research, the unit containing the related gains foreseen to be used frequently in animations that are planned to be applied first has been

determined. In this context, a national epic that is included in the 8th grade History of Revolution course curriculum: 'Either Independence Or Death!' the animations on the EBA platform have been integrated by preparing lesson plans for the gains.

In order to measure the academic success of the experimental and control groups, the Academic Achievement Test of the Unit "A National Epic: Either Freedom or Death" consisting of multiple-choice questions has been prepared and used by the researcher.

In the qualitative dimension of the study, semi-structured interview form was used. At the end of the quantitative application, the questions in the interview form in Annex 3 in order to obtain the opinions of the students about computer animations have been given to 25 students of class 8/B who participated in the study at Pazarcık Secondary School.

In the pretest comparisons of the study between the experimental ($\bar{x} = 11.12$) and control ($\bar{x} = 11.40$) groups, it has been seen that there was no significant difference between the groups ($p > .05$). Therefore, it has been observed that the success levels of the pretest groups were equal before the application.

As a result of the experimental application in the study, as a result of the comparison of the posttest scores of the experimental and control groups, it has been seen that there is no significant difference between the groups ($p > .05$). Therefore, when the arithmetic mean scores are examined, it can be said that the use of computer animations in Social Studies education increases the academic achievement of students more than the processes in the normal curriculum according to the experimental group average scores ($\bar{x} = 17.08$) compared to the control group scores ($\bar{x} = 15.96$).

As a result of the experimental application in the study, as a result of the comparison of the pretest ($\bar{x} = 11.12$) and posttest ($\bar{x} = 17.08$) scores of the experimental group, it is seen that there is a significant difference between the scores of the groups in favor of the posttest scores ($p \leq .05$). Therefore, it can be said that the use of computer animations in Social Studies education increases the academic success of students.

In the comparison of the pretest ($\bar{x} = 11.40$) and posttest ($\bar{x} = 15.96$) scores between the control groups of the study, it has been seen that there was a significant difference between the groups in favor of the control posttest scores ($p \leq .05$). Therefore,

it can be said that there is an increase in the academic success scores of the students who are not applied.

When examining the situation regarding the associations formed by the concept of animation in students, out of the 7 concepts obtained from the students' opinions, the most one; The concepts of Visual and Audio Transfer (f8), Visual Transfer (f4), Animation (f4), Summary Expression, Line Series, Permanent Expression and Fun Technique have been answered by only one student.

When the situation on the effect of animation technique on permanence in teaching the subjects of Turkish Republic History of Revolution and Kemalism course was examined, 5 different themes have been obtained from the students' views. These are respectively; Visual (f5), Amusing (f5) and Remarkable (f5), Visual and Aural and Revitalizing (f3) have been answered by the student.

When the situation regarding the effects of the use of animation technique in teaching the subjects of Turkish Republic History of Revolution and Kemalism course in terms of learning process and environment was examined, 7 different themes have been obtained from the opinions of the students. These themes are; Facilitating Learning (f7), Classroom Environment Quiet (f6), Fun Environment (f3), Persistent Learning (f3), Remarkable (f2), Motivational (f1) and Supporting (f1) have been answered by the students.

When we look at the situation about the 3 things that attract the students' attention in animations, 7 different themes have been obtained from the students' views. These themes are; Voices (f15), Visuals (f6), Animations (f4), People (f3), Maps (f3), Being Planned and Colors were answered by a student.

Considering the situation regarding the effect of animations on the teaching of complex subjects in the teaching of T.C History of Revolution and Kemalism Course, there are 8 themes obtained from the students' opinions. 19 of these themes are positive and 2 are negative. Positive themes, respectively; Events and Situations Enforcing (f5), Learning Facilitating (f5), Persistent (f4), Remarkable and Motivating (f3), Detailed (f2), Fun (f2) were answered by the students. The two negative opinions are; Teacher More Effective (f1) and No Effect on Learning (f1) was answered by the student.

Keywords: Animations, Education, Academic Success, Interview Form

İÇİNDEKİLER

ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiv

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Amacı	2
1.2. Araştırmanın Önemi	2
1.3. Araştırmanın Problem Cümlesi ve Alt Problemleri/Hipotezleri	2
1.4. Araştırmanın Sayıtları	3
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	3

BÖLÜM II

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ

2.1. Sosyal Bilgilerin Tanımı	4
2.2. Sosyal Bilgilerin Tarihi Gelişimi	5
2.2.1. Sosyal Bilgilerin Dünyadaki Gelişimi.....	5
2.2.2. Sosyal Bilgilerin Türkiye’deki Gelişimi	6
2.3. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Tarih Öğretimi	8
2.3.1. Tarih Öğretiminin Amaçları.....	9
2.4. Animasyon	10
2.4.1. Animasyon Yapım Teknikleri.....	11
2.4.1.1. Geleneksel Animasyon.....	11
2.4.1.2. Stop-Mation Animasyon	12
2.4.1.3. Bilgisayar Animasyonları.....	12
2.4.2. Bilgisayar Animasyonlarının Dünya’daki Tarihi Gelişimi	13
2.4.3. Bilgisayar Animasyonlarının Türkiye’deki Tarihi Gelişimi	17
2.5. Bir Eğitim Materyali Olarak Animasyonlar.....	19
2.5.1. Eğitimde Kullanılan Animasyon Çeşitleri	21

2.5.1.1. Tarih Animasyonları	22
2.5.1.2. Coğrafya Animasyonları	22
2.5.1.3. Spor ve Fiziki Etkinlikler Animasyonları	23
2.5.1.4. Tükçe Dersi Animasyonları	23
2.5.1.5. Yabancı Dil Animasyonları.....	24
2.5.1.6. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Animasyonları	24
2.5.1.7. Zeka Oyunları Animasyonları.....	25
2.5.1.8. Hukuk ve Adalet Animasyonları.....	25
2.5.1.9. Fen Bilimleri Animasyonları.....	26
2.6. Bilgisayar Animasyonlarının T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi'nde Kullanılması	27
2.7. İlgili Araştırmalar.....	52
2.7.1. Türkiye'deki araştırmalar.....	52
2.7.2. Dünya'daki Araştırmalar.....	54

BÖLÜM III YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	57
3.2. Nicel Evren ve Örneklem.....	57
3.3. Çalışma Grubu	58
3.4. Veri Toplama Araçları	58
3.4.1. Başarı Testi	58
3.4.2. Görüşme Formu	61
3.5. Verilerin Toplanması	61
3.6. Verilerin Analizi	63
3.6.1. Akademik Başarı Testinin Analizi	63
3.6.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formunun Analizi.....	63

BÖLÜM IV BULGULAR

4.1. Nicel Bulgular	64
4.2. Nitel Bulgular.....	66
4.2.1. Animasyon kavramının oluşturduğu çağrışımlara ilişkin durum	66
4.2.2. Animasyon Tekniğinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konularının Öğretiminde Kalıcılığa Etkisi Üzerindeki Durum	67

4.2.3. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konularının Öğretiminde Animasyon Tekniğinin Kullanılmasının Öğrenme Süreci ve Ortamı Bakımından Etkileri ile İlgili Durum	68
4.2.4. Animasyonlarda Öğrencilerin En Çok Dikkatini Çeken 3 Şey İle İlgili Durum.....	70
4.2.5. T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konularının Öğretiminde Animasyonların Karmaşık Konuların Öğretiminde Etkisi ile İlgili Durum	71

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma.....	73
5.2. Öneriler	76
KAYNAKÇA	77
EKLER.....	84
EK 1. Görüşme Formu	84
EK 2. Başarı Testi	86

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Milli Bir Destan: Ya İstiklal Ya Ölüm! Ünitesinde yer alan kazanımlar ve uygulanan animasyonların sayısı.....	27
Tablo 2. Araştırmanın Deneysel Bölümüne Katılan Öğrenciler.....	58
Tablo 3. Başarı Testinin Madde Analizi Sonuçları.....	60
Tablo 4. Milli bir destan: Ya İstiklal Ya Ölüm Ünitesindeki Kazanımlar, Süreler, Derslerde Kullanılan Materyaller ve Animasyon Sayıları.....	62
Tablo 5. Katılımcıların Deney Öntest ve Kontrol Öntest Başarı Puanlarının t testi ile Karşılaştırılması.....	64
Tablo 6. Katılımcıların Deney Sontest ve Kontrol Sontest Başarı Puanlarının t testi ile Karşılaştırılması.....	65
Tablo 7. Katılımcıların Deney Öntest ve Deney Sontest Başarı Puanlarının t testi ile Karşılaştırılması.....	65
Tablo 8. Katılımcıların Deney Öntest ve Kontrol Öntest Başarı Puanlarının t testi ile Karşılaştırılması.....	66
Tablo 9. Animasyon kavramının oluşturduğu çağrışımlara ilişkin durum	66
Tablo 10. Animasyon Tekniğinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konularının Öğretiminde Kalıcılığa Etkisi Üzerindeki Durum	67
Tablo 11. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konularının Öğretiminde Animasyon Tekniğinin Kullanılmasının Öğrenme Süreci ve Ortamı Bakımından Etkileri ile İlgili Durum	69
Tablo 12. Animasyonlarda Öğrencilerin En Çok Dikkatini Çeken 3 Şey İle İlgili Durum	70
Tablo 13. T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konularının Öğretiminde Animasyonların Karmaşık Konuların Öğretiminde Etkisi ile İlgili Durum...	71

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Lascaux mağarasındaki duvar resmi.....	14
Şekil 2. Isis Tapınağı	14
Şekil 3. Thaumatrope	15
Şekil 4. Ant Z.....	17
Şekil 5. The Skeleton Dance.....	17
Şekil 6. Amentü Gemisi Nasıl Yürüdü.	18
Şekil 7. İnsanlık tarihi	22
Şekil 8. Akarsu aşındırması	22
Şekil 9. Fiziksel etkinlikler dersi.	23
Şekil 10. Türkçe dersi animasyon.....	23
Şekil 11. Yabancı Dil Animasyon.	24
Şekil 12. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi.....	25
Şekil 13. Zeka Oyunları Animasyon.....	25
Şekil 14. Hukuk ve Adalet Dersi Animasyon.....	26
Şekil 15. Fen Bilimleri Animasyon.	26

KISALTMALAR LİSTESİ

BEBKA	: Bursa-Eskişehir Kalkınma Ajansı
EBA	: Eğitim ve Bilişim Ağı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Sosyal bilgiler bir çalışma alanı olduğundan tarih, coğrafya, hukuk, siyaset, sosyoloji, antropoloji, arkeoloji gibi pek çok disiplinden faydalanır. Bu disiplinlere yönelik öğretim eğitim programlarının düzenlenmesinde ve geliştirilmesinde birçok problem ortaya çıkabilmektedir (Koçoğlu ve Egüz, 2018, s.28).Ortaokullarda, Sosyal Bilgiler Eğitimi içerisinde yer alan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi, Sosyal bilgiler eğitimi içerisinde tarih öğretiminin ayrı bir öneme sahip olmasını sağlamıştır diyebiliriz.

Sosyal bilgiler içerisinde yer alan T.C.İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğrenme süreçleri düzenlenirken dersin kazanım ve içeriklerinin soyut kavramlardan oluşması öğretmenlere birçok sorumluluk yüklemekte, öğretmenlerin kazanımları öğrencilere en iyi şekilde öğretebilmeleri kavramları somutlaştırabilmelerine bağlı olmaktadır. Bunun gerçekleşebilmesi ise konulara uygun yöntem, teknik ve araçları kullanmalarına bağlıdır (Aydın, 2017, s.22).

Özellikle 8.sınıf öğrencilerinin lise giriş sınavlarındaki T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi'ndeki akademik başarılarını arttırmak için sınıf ortamının çoklu öğrenme ortamına sahip olması kritik öneme sahiptir.

Soyut kavramları somutlaştırmada teknoloji kullanımı öğretmenlere yardımcı olabilir. Özellikle animasyon kullanımı sayesinde öğrenciler kendileri için soyut olan kavramları rahatlıkla zihinlerinde canlandırabileceklerdir. Görüntülerin hareketli oluşu ve ses efektleriyle birlikte derslerin işlenmesinde çoklu ortamın oluşmasında animasyonlar oldukça faydalı olabilir.

Animasyonlar, öğrencilerin derslere karşı güdülenmesini ve çok boyutlu düşünebilmelerini sağlar. Animasyonlar etkili bir şekilde kullanılırsa öğrenciler anahtar kavramlara hızlıca ulaşabilir ve bilgi kirliliğinden de kurtulmuş olur. Ayrıca animasyonlar öğretmenin de anlatmak istediği bilgileri daha kolay anlatabilmesine imkân sağlar. Böylece animasyonlar sadece bilişsel zekâya değil, görerek ve işiterek de öğrencilerin öğrenmelerine katkı sağlar. Öğrenciler sadece okuduğunun %10'unu,

duyduğunun %20'sini, gördüğünün %30'unu, hem görüp hem duyduğunun %50'sini hatırlar. (Daşdemir, 2006).

Bu araştırmada T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde animasyonların öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkileri ve öğrencilerin animasyonlara karşı tutumları ortaya çıkarılacaktır.

1.1.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde bilgisayar animasyonu kullanımının öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkilerini görmek ve öğrencilerin animasyonlara olan bakış açılarını incelemektir.

1.2.Araştırmanın Önemi

Sosyal Bilgiler Eğitimi içerisinde özellikle tarih konularının öğretiminde, öğrencilerin konuların soyut olması nedeniyle bilgileri tam olarak anlamlandıramadıkları bu sebeple bu konularda bilgileri somutlaştıracak, öğrencilerin dikkatini çekebilecek materyallerin kullanılması önemlidir. Bu materyaller içerisinde bilgisayar animasyonları sayesinde soyut olan konular belli bir senaryo dâhilinde canlandırılarak sosyal bilgiler derslerinin hem daha eğlenceli hale gelmesi hem de derslerin çoklu öğrenme ortamında işlenmesine olanak sağlayacaktır. Literatür incelendiğinde sosyal bilgiler dersleri içerisindeki tarih konularının öğretilmesine yönelik bilgisayar animasyonlarının kullanıldığı çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu sebeple çalışmamızın önemli bir eksiği gidereceğini söyleyebiliriz.

1.3. Araştırmanın Problem Cümlesi ve Alt Problemleri/Hipotezleri

Araştırmanın ana problem cümlesi “T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi eğitiminde bilgisayar animasyonları kullanımının öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkileri nelerdir? Öğrencilerin bilgisayar animasyonlarının kullanımına dair görüşleri nelerdir?

Bu bağlamda alt problemler şunlardır;

- Araştırmada yer alan öğrencilerindeney ve kontrol gruplarında uygulama yapılmadan önce ön test akademik başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

- Araştırmada yer alan deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin uygulamadan sonra son test akademik başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Araştırmada yer alan deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin uygulama öncesi ve uygulama sonrasında akademik başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Araştırmada yer alan kontrol grubundaki öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Öğrencilerin animasyonların kullanıldığı öğrenim yöntemine bakış açıları nasıldır?

1.4. Araştırmanın Sayıltıları

- Çalışma grubunun soruları samimi bir şekilde cevaplayacağı
- Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin öğrenme düzeylerinin birbirlerine yakın olduğu
- Bu çalışmanın öğrencilerin bilgisayar animasyonlarının etkilerini ortaya çıkarabilecek nitelikte olması

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

- 2018-2019 eğitim öğretim yılı 14 ders saati ile sınırlı
- Malatya Pütürge ilçesi Pazarcık Ortaokulu Öğrencileri ile sınırlı
- Çalışma grubuna verilecek olan 25 başarı testi ve görüşme formu ile sınırlı

BÖLÜM II

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ

2.1. Sosyal Bilgilerin Tanımı

Sosyal bilgiler eğitimi; tarih, coğrafya, sosyoloji, siyaset, antropoloji gibi bir disiplin dalı olmayıp bu disiplinlerden ve pek çok disiplinden faydalanan ve bu disiplinlerden aldığı verilerle sosyal bilgilerin amaçlarını gerçekleştirmeye çalışan bir çalışma alanı olması dolayısıyla sosyal bilgiler eğitiminin tanımlanmasında da birçok farklı görüş ve düşüncenin ortaya çıktığını söyleyebiliriz.

Sosyal bilgiler çok disiplinli ve disiplinlerarası bir alan olduğu için tanımını yapmak da tarih veya coğrafya gibi bir disiplinin tanımını yapmaktan çok daha zordur (Doğanay, 2005, s.18). Sosyal bilgilerin tanımı kullanım amacına göre farklılıklar gösterir. Bunların bazılarına baktığımızda;

Sosyal bilgiler kavramı 1916 yılında Amerika Birleşik Devleti Milli Eğitim Derneğinin Orta Dereceli Okulu Teşkilatlandırma Komisyonu Sosyal Bilgiler Komitesi tarafından kabul edilmiştir (Akdağ, 2009, s.3). Komiteye göre Sosyal bilgiler; '' mevzu doğrudan insan cemiyetinin teşkilatına ve tekâmülüne ve içtimai birliklerin bir uzvu olması dolayısıyla insana dair bilgilerdir'' (Köstüklü, 1999'den akt; Akdağ, 2009).

Sosyal bilgiler ile ilgili 1970 yılında ilk olarak kabul edilen tanımı Barth ve Shermis şu şekilde yapmıştır: ''Sosyal bilgiler vatandaşlık eğitimi amacıyla sosyal bilimler ve beşeri bilimlerin kaynaştırılmasıdır(Sever,2017, s.2). Türkiye'de bu alandaki önemli bilim insanlarımızdan olan Sönmez'e göre ise; ''Sosyal Bilgiler toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonucunda elde edilen dirik bilgiler olarak tanımlanmıştır.'' (Sönmez, 1999).

Sosyal bilgilerle ilgili yukarıdakilere benzer birçok tanım bulunmakta olup bu karmaşıklığa son vermek amacıyla ABD'de Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi tarafından yapılan ve temel referans kabul edilen tanım ise şöyledir: ''Sosyal bilgiler, sosyal ve beşeri bilimleri vatandaşlık yeterliliklerini geliştirmek amacıyla kaynaştıran bir çalışma alanıdır. Okul programı içinde sosyal bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya,

tarih, hukuk, felsefe, siyaset bilimi, psikoloji, din ve sosyolojinin yanı sıra beşeri bilimler, matematik ve doğa bilimlerinden kendine mal ettiği içerik üzerinde sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma sağlar. Sosyal bilgilerin öncelikli amacı, karşılıklı birbirine bağlı bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumda, genç insanlara bilgiye dayalı ve mantıklı karar alabilme yeteneklerini geliştirmede yardımcı olmaktır.” (Savege ve Amstrong, 1996’dan akt. Öztürk, 2011).

Milli Eğitim Bakanlığımız ise 2005 yılında sosyal bilgiler öğretim programında sosyal bilgileri şu şekilde tanımlamıştır;

“Sosyal bilgiler bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ortaokul dersidir.” (MEB, 2005).

2.2. Sosyal Bilgilerin Tarihi Gelişimi

2.2.1. Sosyal Bilgilerin Dünyadaki Gelişimi

Sosyal bilgiler eğitiminin hangi çağda ve nerede başladığı tam olarak bilinmemektedir. Ancak insanoğlunun içinde bulunduğu çevreyi tanıyabilme merakı insanlık tarihinin başından beri vardır. Bu sebeple sosyal bilgiler eğitiminin başlangıcını çok eskilerde aramak gerekir (Yalçınkaya ve Uslu, 2015, s.28).

Yerleşik en eski toplum olarak bilinen sümerlerde okulun olduğu ve bu okulda sosyal bilimlerle ilgili ders isimlerine rastlanmamakla birlikte ilk haritaların olduğu, devlet düzenini ve toplumsal hayatı düzenleyen kanunların varlığı kil tabletlerde görülmekte ve ilk defa vatandaşlık ve ulusal tarih derslerine ise İsrail Devleti’nde rastlanmaktadır. (Sönmez, 2010)

Antik Yunan ve Çin’de de sosyal bilgiler eğitimine ait derslerin olduğu görülmüş, Selçuklular da Nizamiye medreselerinde, ondan sonra ki Türk ve İslam devletlerinde ve Osmanlı medreselerinde de özellikle tarih ve coğrafya konularına yer verilmiştir. Avrupa’da 13. asırla birlikte Bologna, Paris, Oxford gibi okullarda da bu derslere rastlanmaktadır. (Kılıçoğlu, 2015).

Sosyal bilgiler eğitiminin içeriğini oluşturan derslerin etkin bir şekilde okul programlarında yer alması ise XIX. yüzyılda Kuzey Amerika ve Batı Avrupa ülkelerinde olmuştur. (Güngördü, 2002).

Sosyal bilgileri bir terim olarak ilk kez kabul eden kurum ise 1916 yılında *the National Education Association Commission* olmuştur. (Güngördü, 2002). 1930 ve 1940'lı yıllarda çocuk merkezli eğitimin ve yeniden kurmacılık akımının anlayışını benimseneyen eğitimciler sosyal bilgiler programlarına büyük katkılar yapmışlardır. Sosyal bilgiler dersinin içeriğine ise o yıllarda ABD'yi yakından etkileyen gelişmeler yön vermiştir. Örneğin 1929 ekonomik bunalımı ekonomik konulara olan ilgiyi arttırırken 2. Dünya Savaşı kahramanlık temalarına daha çok yer verilmesine sebep olmuştur. (Öztürk ve Otluoğlu, 2011).

1960-1970 yılları arasında ABD'de sosyal bilgiler eğitimi yoğun bir eleştiriye maruz kalmış ve bunun sonucunda '' yeni sosyal bilgiler'' adıyla yeni bir yenilik hareketi başlamıştır. Bu hareketin ortaya çıkmasında şüphesiz Bruner'in buluş yoluyla öğrenme kuramının büyük bir etkisi olmuştur. (Öztürk, 2009'dan akt. Gömük, 2014).

Sosyal bilgiler eğitiminin uygulayıcısı olan öğretmenlerin ''yeni sosyal bilgiler'' programı hakkında yeterince eğitim almamasından ve hala geleneksel eğitimin güçlü olduğundan dolayı 1980'lere gelindiğinde geleneksel yaklaşımlar sosyal bilgiler öğretiminde daha fazla ön plana çıkmışlardır (Öztürk, 2011, s.26). 1990'lı yıllara geldiğimizde NCSS sosyal bilgiler öğretiminin ''yeni sosyal bilgiler'' hareketine uygun bir şekilde yapılandırmacı düşünceye sahip, disiplinlerarası, tematik ve bütünleşmiş bir yapıya sahip olmasına karar verdi (Özmen, 2015: 6-7).

Sosyal bilgiler eğitimi yukarıda anlatıldığı gibi bir program olarak, ABD'de ortaya çıkmış ve gelişimini sürdürmüş olmakla birlikte, farklı ülkelerde ABD eğitim sisteminden örnek alarak kendi eğitim sistemlerinde uygulamışlardır. Güney Kore, Türkiye ve Japonya bu ülkeler arasındayken, İngiltere gibi birçok ülkede ise sosyal bilgiler programı olmayıp tarih, coğrafya vb. dersler tek disiplin şeklinde gelişimini sürdürmektedir (Öztürk, 2011).

2.2.2. Sosyal Bilgilerin Türkiye'deki Gelişimi

Sosyal bilgiler Türkiye'de ilk defa bir ders olarak 1968'de hazırlanan ilkökul programı ile birlikte okutulmaya başlanmıştır (Tay, 2015; Güngördü, 2002; Öztürk ve

Otluoğlu, 2011). Sosyal bilgiler adının ilk kez 1968 programında yer alması daha önceden bu dersin okutulmadığı anlamına elbette gelmez. Çünkü sosyal bilgiler eğitiminin içeriğini oluşturan tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi gibi derslerin varlığını cumhuriyetin ilk yıllarında görmekteyiz (Tay, 2015: 2-17). Bununla birlikte sosyal bilgilerin varlığını İslamiyet öncesi Türklerde; çocukların toplumsallaşması sürecinde önemli bir rol oynayan toplumun töresinin öğretilmesinde de görebiliriz (Sönmez , 2010).

İslamiyet’i kabul eden ilk Türk devleti olan Karahanlılar döneminde kaleme alınan Divan-ı Lügati’t-Türk ve Kutadgu Bilig ise o dönemin en önemli iki sosyal bilim çalışmasıdır (Çetin, 2003: 163-185). Osmanlı Devleti’nde ise sosyal bilgiler dersinin içeriğini oluşturan coğrafya ve tarih birer ders olarak ilk defa Tanzimat Dönemi’nde hazırlanan okul programlarında yerini almıştır (Akyüz, 2005). Tanzimat Dönemi’nde 1869 Maarif-i *Umumîye* Nizamnamesi’nde erkek rüştiyelerinde Tarih-i Osmanî ve Coğrafya, Tarih-i *Umumî*, kız rüştiyelerinde ise Muntasar Tarih ve Coğrafya, idadilerde Coğrafya ve Tarihi *Umumî*, Darülfünûn programlarında ise İlmi Tarih, Tarih-i *Umumî* ve Tarih-i *Ulûm-ı Tabiiye* derslerinin yer alacağı belirtilmiştir(Akyüz, 2005).

Cumhuriyet döneminde ise sosyal bilgiler kapsamına giren içerikler tarih, coğrafya ve yurttaşlık bilgisi dersleri 1924, 1926, 1930, 1932, 1936 ve 1948 programlarında tek disiplin olarak ayrı ayrı okutulmuştur(Öztürk ve Otluoğlu, 2011). Atatürk’ün davetiyle ülkemize gelen J. Dewey’in hazırlamış olduğu raporun etkisiyle toplu öğretim ve iş okulu anlayışı eğitim sistemimize girmiştir diyebiliriz (Baysal, 2005: 57-76). 1962 yılındaki ilkokul program taslağında tarih, coğrafya ve yurt bilgisi dersleri bir araya getirilerek ”Toplum ve Ülke İncelemeleri”dersi oluşturulmuş, 1968 programında ise dersin adı sosyal bilgiler olarak değiştirilmiş; dördüncü ve beşinci sınıflarda beş saat olarak okutulmuştur (Sönmez, 2010). 1968 yılı itibariyle tüm ilk okullarda okutulan sosyal bilgiler dersi 1970-1971 eğitim- öğretim yıllarında pilot uygulama olarak orta okullarda da okutulmaya başlanmıştır (Günden, 1995’den akt; Tay, 2015). 12 Eylül 1980 askeri müdahalesinin ardından tekrar başlayan tek disiplinli “Milli Tarih” ve “Milli Coğrafya” dersleri 1998 yılında terk edilmiş ve bu derslerin yerine tüm ilköğretim okullarının 4-7 sınıflarını kapsayan sosyal bilgiler dersi yerini almıştır (Öztürk, 2011). 1998 yılından itibaren dünyadaki gelişmeler dikkate alınarak ciddi bir program geliştirme çalışmaları başlatılmış, bunun sonucu olarak 2005 sosyal

bilgiler programı tematik öğrenme, problem çözme ve iş birlikli öğrenmeye vurgu yapan sosyal yapılandırmacılık temeline dayandırılmıştır (Öztürk, 2011).

2017 yılında ise taslak sosyal bilgiler programı oluşturulmuş olup konuyla ilgili MEB;

“Bakanlığımızın ilgili birimlerinden uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınca değerlendirilmiştir. 2018 yılında Yapılan tespitler doğrultusunda öğretim programlarımız gözden geçirilip güncellenmiş ve yenilenmiştir. Programların uygulanmasına 2018-2019 eğitim öğretim yılı itibarıyla topyekûn geçilecek ve sonrasında yapılacak izleme değerlendirme sonuçlarına göre yine gerekli güncellemeler yapılacaktır. Böylelikle programlarımızın gelişmelerle ve bilimsel, sosyal, teknolojik vb. ihtiyaçlarla koşutluğunun sürekliliği sağlanmış olacaktır”

açıklamasını yapmıştır(MEB, 2018). Sosyal bilgiler programı yapılan bu düzenlemelerle Atatürk’ün gösterdiği “Çağdaş medeniyeti yakalama” hedefine doğru ilerlemektedir.

2.3.Sosyal Bilgiler Eğitiminde Tarih Öğretimi

Sosyal bilgiler programı, hem içerik hem de yöntem olarak sosyal bilimleri oluşturan disiplinlerden faydalanarak öğrencilere kazandırılmak istenen etkin vatandaş olmalarına katkı sağlayacak çeşitli bilgi, beceri, değer ve tutumları kazandırmayı hedefler. Yenilen sosyal bilgiler öğretim programında tarih, coğrafya veya vatandaşlık gibi disiplinler birbirinden bağımsız değil, birbirleriyle bağlantılı tema, beceri,değer ve kavramları içerisinde barındıran öğrenme veya tema alanlarından oluşmaktadır. Tarih Programıiçerisinde bulunanöğrenme alanlarının birden daha fazla disiplini içerebileceği öğretim programında belirtilmiş olsa da genelde bu öğrenme alanlarının her birinin en kritik bölümünü oluşturan bir veya iki disiplin bulunur. Örnek verilecek olursa, öğrenme temalarından ‘birey ve toplum’ içeriğini olarak sosyoloji ve psikoloji, ‘kültür ve miras’ antropoloji ve tarih, ‘üretim, tüketim ve dağıtım’ ekonomi, ‘insanlar, yerler ve çevreler’ coğrafya, ‘gruplar, kurumlar ve sosyal örgütler’ sosyoloji, ve ‘zaman, süreklilik ve değişim’ tarih disiplininden beslenmektedir (Yılmaz ve Kaya, 2011, s.74).

Birçok farklı disiplinin oluşturduğu sosyal bilgiler eğitimi içerisinde tarih çok özel ve önemli bir yere sahiptir. Sosyal bilgiler programında belirtilen amaçlar ve vizyonunda bulunan pek çok hususun ancak tarih konularıyla birlikte gerçekleştirilebilmesinden, etkin ve demokratik vatandaşlık öğretiminde tarihin kritik

bir öneme sahip olmasıyla birlikte tarih öğretiminin sosyal bilgiler içerisinde ki önemi de artmaktadır (Turan, 2016, s.88).

Sosyal bilimler içerisinde yer alan tarihin genel tanımı şu şekildedir: Tarih, geçmişte yaşayan insanların her türlü faaliyetlerini yer ve zaman bildirerek sebep-sonuç ilişkisi içinde anlatan bilim dalıdır.

Sosyal bilgiler, alanında mutlaka farklı disiplinlerden faydalanmalıdır. Sosyal bilgiler içerisinde tarihi ilgilendiren, tarihin alanına giren pek çok konu vardır; öyle ki sosyal bilgiler içerisinde hangi disiplinden bahsedilirse edilsin mutlaka tarihle bir bağlantısı olacaktır (Ulusoy, 2009).

Her sosyal olay veya olgunun kökenlerine baktığımızda karşımıza tarih çıkacaktır. Bu sebeple bugün sahip olduğumuz bütün değerler sistemi ve milli kültür unsurları (dil, gelenekler, sanat, inançlar, yaşayış tarzı vb.) atalarımızın bize bıraktığı tarihi mirasları gelecek nesillere aktarmak, vatandaşlara devamlılık ve süreklilik bilinci sağlamanın tarihten bağımsız olarak gerçekleşemeyeceğini kabul etmek gerekir (Yıldız, 2003).

Her bilim dalında olduğu gibi tarih bilimi de araştırmalarını yaparken diğer bilimlerden faydalanır. Tarihin faydalandığı bilimlere baktığımızda; bu disiplinlerin sosyal bilgiler içerisinde de önemli bir yere sahip olduğunu görürüz (Turan ve Ulusoy, 2015, s.133).

Tarih derslerini daha etkili ve verimli hale getirebilme de ders kitaplarına ek olarak kullanılan materyallerde oldukça yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Tarih öğretilirken farklı materyal ve eşyalardan faydalanmak çağdaş eğitim ve öğretimin artık kaçgeçilmezlerinden olmuştur (Güven, 2014).

2.3.1. Tarih Öğretiminin Amaçları

İnsanoğlu sosyal bir varlık olduğu için çevresiyle yaşamak zorundadır. Sağlıklı bir hayat ve düşünce tarzına sahip olabilmesi içinde öncelikle kendisini tanımalı, insanoğlunun geçmişten günümüze hangi düşüncelerle, hangi aşamalardan geçerek geldiğini ve bu geçmiş yaşantıların ne gibi sonuçları oldu? Tüm bu sorulara cevap vermesi gerektir. İşte bu noktada tarih bilimi tüm insanlığın hafızasıdır (Köstüklü, 2014).

Nichol'e göre tarih bilimi şu sebeplerden ötürü öğretilmelidir;

- *Tarih bilimi kültürel mirasımızın en önemli parçasıdır.*
- *Tarih karşılaştırma, çözümleme, sentez ve öteleme gibi eğitimsel becerileri geniş oranda geliştirir.*
- *Tarih geniş bir literatürü içerir.*
- *Tarih dünya vatandaşlığı için, eğitimde hayati bir öneme sahiptir.*
- *Tarih, okul ahlakına katkıda bulunur.*
- *Tarih, öğrencilere hayata uyum sağlamada yardımcı olur.*
- *Tarih, dilin kullanım ve edinimine yardım eder.*
- *Tarih, öğrencileri iyi birer vatandaş ve milletin sadık taraftarı yapar.*
- *Tarih, değerli bir boş zaman etkinliğidir.*
- *Tarih, toplumu kaynaştırır(Nichol, 1991).*

Günümüzde sosyo-ekonomik, siyasi ve teknolojik alanlarda meydana gelen hızlı değişme, bireylerin ve toplumların karşı karşıya kaldığı karmaşık sorunlar, toplumun kalkınmasındaki insan rolü, insanlar arası ilişkiler ve toplumsal değerler tarih öğretiminin yenilenmesi açısından önem taşımaktadır (Safran, 2009: 8-21).

Tarih dersi programları bilimsel geleneğe göre düzenlenerek bireylere ve topluma gerçek yaşamda fayda vermesi düşüncesine göre güncelleştirilmiştir. Bir başka deyişle tarih bireyin vatandaşlık eğitiminde bir araç olmuştur. Vatandaşlığa yüklenen anlamlar arasında devletler arasında görüş ayrılıkları olsada tarihin ulusal duyguların içselleştirilmesinde, insan hakları, demokrasi, farklı kültürlerle saygı, milli kültürün geliştirilmesi vb. bir çok öğeyi beslediği görülmektedir (Dilek, 2002).

İlköğretim sosyal bilgiler dersi programının hazırlanmasında, öğrencinin bilgi, değer, tutum ve beceri boyutundaki gelişimini temel alan yeni tarih öğretimi yaklaşımı ve uygulamaları göz önüne alınmaktadır (Özalp, 2000, s.7).

Sosyal bilimler ve tarih öğretiminde kalıcı öğrenmelerin gerçekleşebilmesi için, beynin yapısına uygun öğrenci merkezli öğretim yaklaşımının kullanılması gereklidir. Bir başka deyişle tarih derslerinde; öğretim etkinlikleri bilgileri öğrencilerin uzun süreli belleğe atacak etkinlik ve öğrenme aktiviteleri düzenlenmelidir (Demircioğlu, 2005). Bu amaçla öğrencilerde kalıcı öğrenmenin oluşabilmesi için sosyal bilgiler derslerinde bilgisayar animasyonlarının kullanımının fayda sağlayacağını öne sürebiliriz.

2.4. Animasyon

Görüntü veya grafiklerin belli bir senaryo dâhilinde hareket ettirilmesine animasyon denilebilir. Bununla birlikte animasyonun kelime anlamı ve bazı tanımları aşağıdakiler gibidir;

Animasyon sözcüğü dilimize Fransızca animation kelimesinden gelmiştir. Türkçe karşılığı “canlandırma” olan animasyon kelimesi Fransızcaya da Latince “animare” yani “canlandırmak” veya “hayat vermek” kelimesinden türetilmiştir (TDK, 2019 ve Etimoloji Türkçe, 2019).

TDK’ye göre animasyon “BİRER BİRERGÖRÜNTÜLERİ veya durağan halde olan cisimleri gösterim esnasında hareketliymişhissi uyandıracak bir şekilde düzenleme ve filme aktarma işi” olarak anlamlandırılmıştır.

En geniş anlamı ile “Hareketlendirme Sanatı” şeklinde nitelendirilen animasyon, kelime anlamı olarak tek tek resimleri veya hareketsiz nesneleri, gösterim sırasında hareket duygusu verebilecek şekilde düzenlemek ve filme aktarmak anlamına gelmektedir(Özön, 1981).

Elliot ve Milner ise Animasyonu, “bir nesneyi hareket halinde gösteren birçok durağan görüntüve bu görüntüleri hızla arka arkaya oynatarak nesnenin gerçekten hareket ettiğini düşünmemizi sağlamak şeklinde tanımlamaktadır”(Elliot, 1999).

Animasyon alanının mühimsimgelerinden olan Norman McLaren’e göre animasyon; “hareket eden çizimlerin değil, çizilenlerin hareketi” olarak ifade edilmiştir. McLaren’e göre; her iki kare arasında ne olduğu, karenin üzerinde ne olduğundan daha önemlidir. Bu sebeple denilebilir ki; animasyon, kareler arasında görünmeyen aralıklar oluşturma sanatıdır”(Aydın, 1989).

Ilgaz’a göre “Genel anlamı ile animasyon ayrı ayrı tasarlanan görsel, çizim, illüstrasyon, resmin tek tek sahnelenerek filme alınması ve hareket yanılsaması yaratacak hızla birbirini takip eder şekilde gösterimidir” (Ilgaz, 1997).

2.4.1. Animasyon Yapım Teknikleri

Animasyonlar yapım tekniklerinde göre belli bir tasnife tabi tutulmamakla birlikte bu başlıklara altında animasyonları yapım şekline göre sınıflandırabiliriz; Geleneksel Animasyon, Stop Motion Animasyon, Bilgisayar Animasyonu ve Diğer Animasyon Teknikleri(Kozan, 2015).

2.4.1.1. Geleneksel Animasyon

İlk yapılan film örneklerinde karşımıza çıkan geleneksel animasyon, klasik bir animasyon tekniği olarak kabul edilmektedir. Günümüzde teknolojiye meydana gelen

gelişimle birlikte çok fazla tercih edilmeyen bu teknik, HandDrawn, Flipbook ve Rotoscope olmak üzere üçe ayrılmaktadır(Kozan, 2015).

HandDrawn'nın animasyon dünyasında bilinen ilk tekniklerden biri olduğu söylenmektedir. Bu teknikte çizilen her bir karenin diğer karelerden hareket katmak amacıyla farklı çizilerek, çizilen her bir karenin bir araya gelmesiyle bir hareket ortaya çıkarılmaktadır.

Rotoscope tekniği ise hareketlerin canlı olduğu kayıtların bulunduğu filmlerden elde edilen karelerin tekrar üzerinden geçilerek bunlardan iki boyutlu animasyon film görünümü ortaya çıkarılmasını sağlayan animasyon tekniklerinden birisidir (Wellins, 2005, s.325). 2006 yılında yapılan “A Scanner Darkly” (Karanlığı Taramak) adlı animasyon film, rotoscope tekniğinin başarılı örneklerinden biridir.

Küçük bir defter üzerine birbirlerini takip edecek şekilde çizimlerin sayfa sayfa işlenmesiyle ortaya çıkan animasyon tekniğine ise flipbook tekniği denilmektedir. Hareketli görsel kompozisyonlar içeren bu teknik, animatör ve çocuklar için zevkli bir eğlenceye dönüşmektedir(Bebka, 2017).

2.4.1.2. Stop-Mation Animasyon

Bu animasyon tekniği; oyun hamuru, maket ve kukla gibi modellerden oluşan hareketsiz nesneleri hareket halindeymiş gibi sergileyen bir animasyon tekniğidir. Stop-mation tekniğinde kamera, nesneye karşı ayarlanarak bir kare alınır, daha sonra nesne biraz hareket ettirilir ve yeni bir kare daha çekilir; çekilen tek kare görüntüler, ardı ardına sıralanarak hareket elde edilir ve animasyon tamamlanır. (MEB,2011, s.27).

2.4.1.3. Bilgisayar Animasyonları

Bilgisayar animasyonlarında geleneksel veya stop mation tekniğinde olduğu gibi tasarımlar kâğıt, kalem gibi araçlarla değil onların yerine elektronik kalem, fare, klavye yardımı ile ekrana uygulanmaktadır. Bilgisayar animasyonu, iki boyutlu ve üç boyutlu çizimler ve animasyon yazılım programlarıyla oluşturulur. İki boyutlu bilgisayar animasyonlarında nesneler yatay veya dikey doğrultusunda hareket eder. Bu animasyonlar yine bilinen geleneksel animasyon yöntemlerine dayanmaktadır. Üç boyutlu bilgisayarlı animasyonlarda ise bilgisayarın uzaysal mekânında (x,y,z koordinatlarında), üç boyutlu modelleme programları aracılığıyla üç boyutlu modeller

oluşturulur (Jihad, 2010). Elde edilen hareket kazandırılmış modellerin boyanma işlemiyle birlikte derinlik yanılsaması elde edilir ve iki boyutlu görüntüler belirli bir hızla ardı ardına gösterilir (Çalışkan, 2002). İki ya da üç boyutlu olarak oluşturulabilen animasyonlar, web ortamlarında flash (swf) formatında animasyonlar, shockwave (dxr) formatında animasyonlar, hareketli resimler (animatedgif), javascript ile oluşturulan basit animasyonlar kullanılarak yapılabilir(Bircan, 2013).

2.4.2. Bilgisayar Animasyonlarının Dünya'daki Tarihi Gelişimi

Animasyonların kökenlerine baktığımızda binlerce yıl önce insanlar tarafından Almira ve Lascaux mağara duvarlarına çizilen koşan hayvanların görüntüleri dikkate değerdir. Fransa'da bulunan mağara resimlerinde çizilen hayvanların uzuvları yanlış veya fazladan eklenmiş gibi görünebilir. Ancak bir atın ikiden çok ön bacaklar veya bir gergedana birden çok boynuz eklenmişgörünyor. Bu durum uzmanları oldukça şaşırtmıştır. Fakat Toulouse Üniversitesinden Paleolitik araştırmacısı ve film yapımcısı olan MarcAzéma, bu çizimlerin ilkel animasyonlar olabileceğiniiddia etmekte ve küçük bir ateşin veya fenerin yaydığı ışıkla mağara resimlerine bakıldığında figürlerin hareket ettiğini savunmaktadır(Oğuzhanet, 2017).

Kaynak: <https://www.wannart.com/35-000-yillik-magara-resimleri-ve-insanligin-ilk-animasyonlari/> adresinden 20.05.2019 tarihinde erişilmiştir.

Şekil 1. Lascaux mağarasındaki duvar resmi.

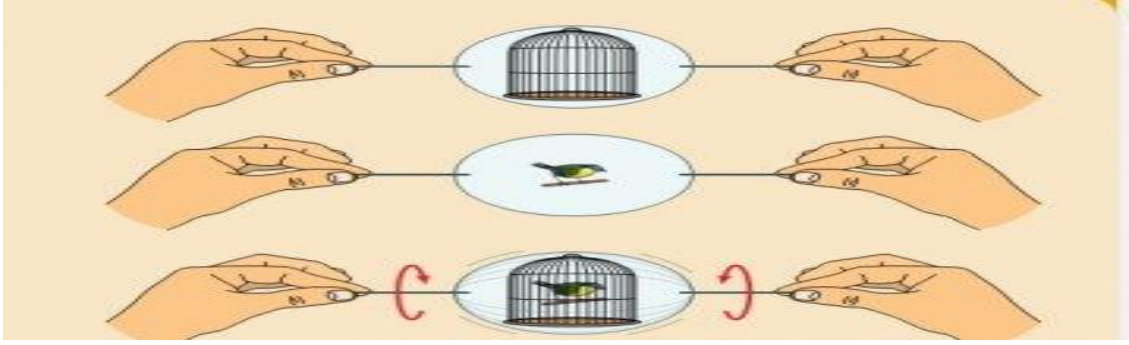
Animasyonların tarihsel gelişimine bakıldığında Mısır uygarlığı içerisinde İ.Ö 1600’lü yıllarda Mısır firavunu 2, Ramses tarafından tanrıça Isis adına yaptırılan tapınağın kolonlarında tanrıçanın hareketlerinin kolondan kolona değiştiği görülmektedir (Williams,2001).

Kaynak: <https://pxhere.com/tr/photo/1041538> adresinden 20.05.2019 tarihinde erişilmiştir.

Şekil 2. Isis Tapınağı

Bilimsel olarak baktığımızda animasyonların ilk örneği olarak resimleri hareket halinde gösteren “Thaumatrope” adlı oyuncak gösterebiliriz. Bu oyuncak “iki yüzünde birer resim olan, yanlarından iplerle bağlı bir disk ve ipler parmakların arasında çevrildiği zaman bu iki resim bir birinin ardı sıra gözün önünden geçerek hareket eden tek bir resim görüntüsü veriyordu”(Şenler, 2005).

Kaynak:<https://www.pinterest.es/pin/195343702566492416/> adresinden 20.05.2019 tarihinde erişilmiştir.

Şekil 3. Thaumatrope

“Zoetro” ve “Praxinascope” adlı oyuncakların geliştirilmesi ile animasyonlarda ciddi ilerleme kaydedilmiştir. Zoetrope’nin yaratıcısı Pierre Devignes’tir ve “hayat tekerleği” manasına gelir. Bu alet “bir kural düzeninde dönen ve etrafında eşit aralıklarla oluşturulmuş göz delikleri olan silindirdir. izleyici bu deliklerden bir bant üzerine yapılmış ve silindirin içerisine konulmuş olan görüntüyü izlemekteydi. Öte yandan Emile Reynaud'un oluşturduğu "Praxinascope" ise "Zoetrope" aletini daha gelişmiş haliydiva göz deliklerinin yerine, silindirin ortasına bir sıra ayna yerleştirilmişti. Alet döndüğünde aynaları izleyen insanlar, hareket eden görüntülerini izlemiş oluyordu” (Parkinson, 1995: 7-22).

Tek kare çekim uygulaması ile animasyon filmin temelini oluşturan ilk uygulama James Blackton tarafından yapılan “ The Haunted Hotel” (Perili Otel) adlı filmidir. Bu çalışmanın bazı sahnelerinde alıcıyı her seferinde bir görüntü alacak şekilde çalıştırarak durağan nesneyi kendiliğinden hareket eder duruma getirmiştir. Blackton, bu çalışmada animasyon görüntüsü yapabilmek amacıyla 3000’e yakını animasyon çizimi kullanmış ve animasyonun en yetkin kişisi haline gelmiştir (İlgaz, 1997 ve Williams, 2001).

Blackton’dan faydalanarak çalışmalarını yapan, Fransız yapımcı Emil Cohl, yaptığı animasyon filmlerinde kullandığı hızlandırıcı teknikler ve kullandığı dil ile izleyicilerin animasyonlara karşı olan ilgilerini arttırmayı başarmıştır (Altınsu, 2014).

Bu dönemde önemli bir canlandırıcı daresim ve sinemanın birlikte faydalanılmasından animasyon film sanayisinin oluşacağını öngören ve oldukça hızlı çizim kabiliyeti bulunan Windsor Maccay’dır. Sanatçı ilk önce oluşturacağı

çizgi filmin karelerini tasarlar sonrada tasarladığı karelerin üzerinden tek tek geçerek çizimlerine renkli bir görüntü verirdi(Göktepe, 2015).

1928- 1938 yılları arasında animasyonlar, eğlence aracı olarak oldukça iyi bir gelişim gösterir. Animasyonun bu kadar kısa bir sürede sinemaya yerleşmesi vesesli animasyonların üretilmesiyle birlikte, Walt Disney yapımı olan animasyonlar öne çıkar. Bununla birlikte artık masal kahramanlarının yerini, animasyon kahramanları almıştır: Bu animasyon filmlerinden ünlüleri arasında 1928 "Micky Mouse", "Donald Duck", "Silly Symphonies" ve ilk sesli çizgi film "Steamboat Willie" sayılabilir (Tezcan, 1990).

Günümüzdeki bilgisayar animasyonları ise oldukça ayrıntılı işlemleri esasta canlandırma sanatının ilkelerine benzer. Animatör temelde önce istenilen modelin bir şeklini yapar. Çizilen modele bakıldığında bilgisayar ekranında telden yapılan bir iskelet görüntüsünü andıran poligon ağlarından bir araya gelmiş üç boyutlu nesne şeklindedir. Stephen Spielberg' ait olan "Jurassic Park" ve "Death Becomes Her" bu yöntemle oluşturulan ilk animasyonlardır(Aygenç, 1996).

Bilgisayar animasyonlarının gelişiminde önemli bir firma da Pixar'dır. Ürettiği Marionette, Ringmaster ve Render-Man gibi animasyon yazılımlarıyla; ışıklandırma, modellerne, canlandırma ve fotoğraf sentezleme gibi animasyonun hayati noktalarında çok önemli gelişmeler sağladı. Animatörlerin her karede kahramanların hareketlerini tüm ayrıntılarıyla kontrol altına almasını sağlayan bu yazılımlar sayesinde animasyon dünyası başka bir boyut kazandı (Çelik, 2004: 78-80).

Bilgisayar animasyonlarının 3 boyutlu olarak gelişiminin son evresine baktığımızda ise; "Ant Z" adlı çalışmayı görürüz. "Ant Z" bilgisayar animasyonu ve görsel teknolojinin önemli bir temsilcisi olan Pasific Data Images ve Dream Works işbirliği ile üretilmiştir. Dreamworks'un animasyon alanındaki diğer önemli yapımları; Chicken Run, Shrek'dir. Ayrıntılara oldukça ehemmiyet verilen filmde Shrek'in yüz mimiklerini gerçekçi gösterebilmek amacıyla alanının en başarılı animatörleri seçilmiştir (Çelik, 2004 ve Yurdakul, 2000).

Kaynak: <https://cocuklasinema.com/film-detay/karinca-z-180> tarihinde 20.05.2019 tarihinde edinilmiştir.

Şekil 4. Ant Z

2.4.3. Bilgisayar Animasyonlarının Türkiye’deki Tarihi Gelişimi

Animasyonların Türkiye’deki varlığı 1900’lü yıllarda başlamaktadır. 1908 yılıyla birlikte ülkemizde insanların ulaşabileceği sinema salonları faaliyete girmiş böylece çekilen film ve görüntüler izleyicilere sunulmuştur. 1930’lu yıllara geldiğimizde ise Ülkemizin birçok yerinde sinema salonlarının faaliyete girdiğini ve Walt Disney başta olmak üzere yabancı şirketlerin sahibi oldukları çizgi filmlerinde ülkemizde sergilendiği görülmüştür. Bu dönemde ülkemizdeki önemli karikatüristler ve çizerlerde bu çizgi filmleri takip ederek ilk animasyon çalışmalarına başlamışlardır(Hünerli, 2005).

Ülkemizde yayına giren ilk animasyon çizgi film çalışması Kadıköy Opera Sineması’nda 1932 yılında gösterime giren Walt Disney yapımı ‘‘TheSkeletonDance’’ (İskelet Dansı) adlı çalışmadır(Göktepe, 2015).

Kaynak: <https://www.altiyazi.org/film/the-skeleton-dance/> adresinden 21.05.2019 tarihinde erişilmiştir.

Şekil 5. TheSkeletonDance.

1940 yılından itibaren sinema filmlerinden önce reklam filmlerinin yayınlanmasıyla animasyonlar talep görmeye başlamış. Talepler sonucunda İstanbul Reklam Ajansı karikatüristleri bünyesinde toplayarak basit çizgi filmler hazırlamış, oldukça ilgi gören bu filmlerden sonra yurt dışına giderek eğitim alan sanatçılar daha sonra Türkiye'ye dönmüş bilgi ve tecrübeleri sayesinde animasyon yapım stüdyolarının kurulmasında öncü olmuşlardır. Bu animasyonlar sanatçıları arasında Ferruh Doğan, Oğuz Aral, Tonguç Yaşar ve Orhan Büyükdogan gibi isimler vardır(Gülgen, 2014).

Türkiye'de ilk başarılı animasyon denemesi ise 1947-1979 yılları arasında Vedat Ar'ın Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde verdiği dersler neticesinde öğrencileriyle birlikte yaptığı üç dakikalık " Zeybek Oyunu" adlı çalışmadır (Onaran, 1999, s.196).

1951 yılında Türkiye'nin ilk renkli ve uzun metrajlı animasyon filmi olarak kabul edilen, Turgut Demirbağ tarafından oluşturulan "Evvel Zaman İçinde" adlı filmin çalışmaları başlamış uzun süren çalışmalar sonucunda banyo işlemleri için gönderildiği Amerika Birleşik Devletlerinde kaybolması sektör üzerinde karamsar bir durum ortaya çıkarmıştır(Hünerli, 2005).

1970 yılına geldiğimizde ülkemizde televizyonlarında yaygınlaşmaya başlamasıyla animasyon filmleri önem kazanmış ve birçok çalışma yapılmıştır. Tonguç Yaşarın çizimlerini yaptığı Sezen Tansu'nun senaryosunu hazırladığı " Amentü Gemisi Nasıl Yürüdü? " isimli animasyon çizgi film çalışması katıldığı Antalya 2. Portakal Şenliğinde ödül kazanarak dönmüştür. Bu ödülün ardından Fransa'da düzenlenen Uluslararası 9. Film Şenliği'nde dokuz yüz filmin arasından ön elemeyi geçerek gösterilmeye layık görülen ilk Türk animasyon çizgi film çalışması olmuştur (Türker, 2011, s.236).

Kaynak: <https://www.tsa.org.tr/tr/yazi/yazidetay/67/%EF%BF%BDmentu-gemisi-nasil-yurudu> adresinden 21.05.2019 tarihinde erişildi.

Şekil 6. Amentü Gemisi Nasıl Yürüdü.

Türkiye'de animasyon filmi yapan, animasyon sinemasında ürün ortaya koyan ve ödül alan animatörlerimizden bazıları ise; Emre Şenan "Gergeadam" 1975, "Canlandırma Tabanca" 1976, "Kısasa Kısas" ve "Hayatında Eğri Çizgiyi İlk Kez Keşfeden Adam" 1977. Cemil Erez "65 KV" 1974. Ateş Benice "Düğüm Nasıl Çözülür" 1976, "Hoca Bir Gün" ve 1980'de Zagreb Şenliği'nde gösterilen "Stereo" dur (Türün, 1989: 10-19).

1980'li yıllardan itibaren animasyon stüdyoları TRT ile yaptıkları işbirliğiyle animasyon filmleri oluşturmayı sürdürmüşlerdir. 1980'li yıllarda Pasin-Benice Stüdyoları, Çizgi Reklam, Tunç İzberk Stüdyosu, Tele Çizgi, Animatek, Ajans Blu, Artnet gibi birçok stüdyo hem TRT için çizgi filmler hem de çeşitli devlet kurumları için eğitici ve öğretici animasyon filmleri yapmaya başlamıştır. Dede Korkut hikâyelerinden esinlenerek çizgi filme aktarılan 50 dakikalık "Boğaç Han" Türkiye'nin ilk uzun metrajlı filmidir. Bu film Pasin-Benice Stüdyoları'ndan Derviş Pasin tarafından 1988 yılında yapılmıştır (Abalı, 2013).

Göktepe, 2015 yılında yaptığı yüksek lisans çalışmasında; "Türkiye 80'li yılların sonlarında ilk bilgisayarda hazırlanmış üç boyutlu animasyon içerikli çalışmalarının yapıldığını ve ilk üç boyutlu animasyon çalışmalarına örnek olarak Kerem Kurdoğlu'nun 1989 yılında YapıKredi reklam filmi için yaptığı Yapı Kredi logosunun canlandırmasını örnek olarak vermiştir" (Göktepe, 2015).

Günümüze geldiğimizde ülkemizde animasyon sanayisinin gelişimini etkileyen en önemli olay 2008 yılında yayına giren TRT Çocuk kanalıdır. TRT Çocuk kanalı ile birlikte animasyon bölümünde faaliyet gösteren kuruluşların sayısında oldukça ciddi bir artış meydana gelmiştir. Ayrıca mevcut animasyon şirketlerinin de bu sayede animasyon endüstrisine olan güvenleri artmış ve ülkemizde çizgi dizi üreten animasyon şirketlerinin en önemli gelir kaynağı TRT Çocuk kanalı olmuştur (BEBKA, 2018).

2.5. Bir Eğitim Materyali Olarak Animasyonlar

İçinde bulunduğumuz çağda, öğretmenlerin ve diğer eğitim profesyonellerinin teknolojiye eğilimleri takip etmeleri ve eğitimde bilgi teknolojileri araçlarını etkili bir şekilde kullanmaları önerilir.

Örneğin, öğretim sürecinde ve ders sunarken animasyonların eğitimde bilişim teknolojisinin etkili araçlarından biri olarak kullanımı son zamanlarda artmış ve tipik

gelişimi olan bireylere ek olarak, özel ihtiyaçları olan bireylerin öğrenmesini geliştirmek için animasyonlar kullanılmıştır.

Teknolojinin eğitimdeki artan kullanımına dayanarak, animasyonların son zamanlarda büyük ilgi gördüğünü ve öğrencilerin geliştirilmesinde etkili bir öğretim aracı olduğu görülmüştür (Bağlama, Yücesoy ve Yıkmıs, 2018: 670-677).

Genel olarak animasyonlar, karmaşık bir kavramı daha basit bir biçimde sunmaya, öğrenciler arasında ilgi yaratmaya, öğrencileri öğrenmeye motive etmeye büyük oranda yardımcı olur. Öğrenmeyi kolaylaştıran belirli konularda onların dikkatini çekmeye yardımcı olabilir. Animasyon kullanımı, öğrencileri aktif katılımcılara ve bilginin ortak yapımcılarına dönüştürebilir, modern sınıflardaki öğrencilerin öğrenme yeteneklerini geliştirebilir ve çalıştıkları derslerin çoğunda öğrencilere olumlu teşvik sağlayabilir. Bununla birlikte, öğrencilerin akademik performanslarındaki gelişme derecesi, büyük ölçüde animasyonlu içeriğin tasarımına ve ayrıca sınıfta öğretim materyallerinin sunum moduna da bağlı olabilir(Shreesha ve Tyagi, 2016).

Temelde bir resimsel sunum biçimi olan animasyon, teknoloji tabanlı öğrenme ortamlarının en belirgin özelliği haline gelmiştir. Animasyon çizilmiş nesnelerin hareketini gösteren benzetilmiş hareketli görüntüleri ifade eder. Eğitim animasyonu, öğrencilere materyal sunmak için en şık araçlardan biridir. Öğrencilerin bilgiyi anlamalarına ve hatırlamalarına yardımcı olmadaki önemi, güçlü grafik odaklı bilgisayarların ortaya çıkışından bu yana büyük ölçüde artmıştır. Doğa bilimlerindeki bazı konular hakkında bilgi edinmek için çok faydalı olabilir, eğitim için modelleme ve öğrenmeye uygun materyaller hazırlamak sınıfta gereken süreyi azaltabilir ve eğitim sürecinin verimliliğini artırabilir. Animasyon kullanarak, öğrencilerin görsel iletişim, hikaye anlatımı, gözlem ve duyuşal yönleri, problem çözme ve yenilikçi yönleri, örneğin konsantrasyon, biliş, etik ve estetik konularında becerilerini geliştirir (Musa, Ziatdinov ve Griffiths, 2013: 177-205).

Karmaşık görünen eğitimsel ikilemlerin ve öğrenci zorluklarının olası çözümlerinin listesine yeni öğeler eklenmiştir, bunlardan biri de animasyonların eğitim kaynağı olarak kullanılmasıdır (Karlsson ve Ivarsson, 2008: 68-82).

İnteraktif öğrenme materyallerinin etkisinin, öğrenme sistemlerini harmanlayarak öğrenme becerilerini ve adaptasyonlarını geliştirme etkisinin yüksek olduğu görülmüştür. Bilgisayar animasyonları, geleneksel eğitim sisteminin yerini alma

niyetinde olmasa da, etkileşimli öğrenme materyalleri ile birlikte öğretmen tarafından ana kaynaklar olarak kullanıldığında, öğrencilerin öğrenme becerilerinde gelişimin olduğu görülmektedir (Islam, Arif, Islam1, ve Shamsuddin, 2014).

Tamamlayıcı bir öğrenme yaklaşımı olan animasyon her zaman öğrencilerin öğrenmeye ilgisini teşvik eder. Kilit nokta, animasyon içeriğini sınıftaki öğretim etkinliklerine entegre etmektir. Animasyonların gerçekçi duygu, sürükleyici ve etkileşimli olması öğretim etkinliklerinde animasyon içeriğini kullanma kriterleri olarak kabul edilir.

Bilgisayarların ortaya çıkması ile birlikte sınıfta animasyon giderek daha önemli bir rol oynamaktadır. Çeşitli disiplinler veya mesleki eğitimler için birçok içerik geliştirilmiştir. Resim galerilerinden karmaşık sayısal simülasyonlara, animasyon bize tamamlayıcı bir öğrenme deneyimi sunar. Geleneksel eğitim yöntemleri genellikle sezgisel ve açık bir içeriği gösteren etkili yaklaşımlardan yoksundur; animasyon ise yeni yazılım ve donanım teknikleri kullanarak bu eksiklikler telafi edilebilir (Xiao, 2013).

Öğretme / öğrenme sürecinin birçok amacı, iyi hazırlanmış animasyonların düzgün bir şekilde kullanılmasıyla kolayca başarılabilir.

Animasyonlar ister geleneksel ister modern eğitimde, herhangi bir biçimde eğitim sürecinde daha yüksek düzeyde etkileşimin teşvik edilmesinden bahsettiğimizde yeri doldurulamaz didaktik bir araçtır. Eğitimde animasyonların artan kullanımının diğer yararları: Bilgiyi daha derinlemesine ve daha iyi hatırlaması, öğrencinin kavram anlayışı becerilerini geliştirir.

Animasyonlar vesimülasyonlar, yaparak öğrenme yoluyla yapıcı öğrenmeyi destekleyebilir. Keşfederek öğrenme, deneyimsel öğrenme, probleme dayalı öğrenme tekniklerinde kullanılabilir (Jancheski, 2011).

Dijital çağda, sınıflardaki iletişim sürecinin dinamikleri önemli ölçüde değişmiştir. Bilgisayar aracılı iletişim teknikleri, özellikle de animasyon yardımıyla, öğretmenler, öğrencilere eğlenceli olabilecek, karmaşık fikirleri daha basit biçimlerde sunarken, farklı bir öğrenme deneyimi sunabilir(Shreesha ve Tyahi, 2018).

2.5.1. Eğitimde Kullanılan Animasyon Çeşitleri

Bu bölümde eğitimde kullanılan bilgisayar animasyonları kullanıldıkları derslere göre aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir;

2.5.1.1. Tarih Animasyonları

Geçmişteki olay veya durumları sebep sonuç ilişkisi içerisinde, yer, zaman ve kişi göstererek anlatan bilim dalı olan tarih konuları genel olarak soyut konular olduğu için öğrencilerin bu bilgi veya becerileri anlamlandırabilmeleri ve anımsayabilmeleri için animasyonların kullanımı çok önemlidir. Geçmişteki olaylar animasyonlar sayesinde öğrencilerin o olayları canlandırma sanatı sayesinde doğrudan gözlemleyebilmelerine olanak sağlayacak böylece öğrencilerin öğrenme becerilerine katkılar sağlanacaktır.

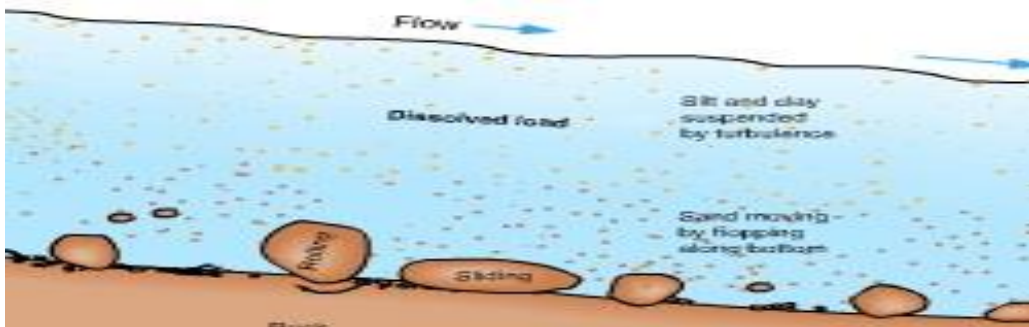

Kaynak: <https://www.youtube.com/watch?v=1N-I9aRnAkIad> adresinden 10.10.2019 tarihinde erişilmiştir.

Şekil 7.İnsanlık tarihi

2.5.1.2. Coğrafya Animasyonları

Yeryüzünü fiziksel, ekonomik, biyolojik, insansal ve siyasal yönlerden inceleyen bilim dalı olan coğrafyanın da pek çok konusunu öğrencinin kendi kendine canlandırması imkânsızdır. Bu nedenle coğrafya animasyonları öğrencilere daha önce hiç görmedikleri ve görme imkânı bulamayacakları oluşumları sınıf ortamında görme imkânı sunar.

Kaynak: <http://www.cografya.gen.tr/animasyon/> adresinden 10.10.2019 tarihinde erişilmiştir.

Şekil 8. Akarsu aşındırması

2.5.1.3. Spor ve Fiziki Etkinlikler Animasyonları

Öğrencilerin ilgileri ve ihtiyaçları doğrultusunda bulundukları okulun fiziki şartları el verdiği ölçüde öğrencilerin seçmiş olduğu bir spor dalında öz becerilerini geliştirmeyi, fiziksel etkinlikte hareket yeteneğini geliştirmeyi, öz yönetim ve sosyal becerilerini geliştirmeyi hedefleyen Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi öğrencilere kazandırılmak istenen bilgi ve becerileri öğretmede animasyon kullanımı gelişen teknolojiyle birlikte sık kullanılan ders materyalleri arasına girmiştir.

Kaynak: <http://bartin.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/62400/ilkokullara-fiziksel-etkinlik-basliyor.aspx> adresinden 12.10.2019 tarihinde erişilmiştir.

Şekil 9. Fiziksel etkinlikler dersi.

2.5.1.4. Türkçe Dersi Animasyonları

Türkçe derslerinde öğrencilere kazandırılmak istenen dinleme/izleme, okuma, yazma ve dil bilgisi gibi becerileri etkili bir şekilde öğrencilere kazandırmak için animasyonlardan faydalanılabilir. Böylece öğrenciler için soyut olan kavramlar kolaylıkla ve zaman kaybetmeden animasyonlar sayesinde somut hale getirilebilir.

Kaynak: <https://www.youtube.com/watch?v=iKD9Kq2i7PI> adresinden 12.10.2019 tarihinde erişilmiştir.

Şekil 10. Türkçe dersi animasyon.

2.5.1.5. Yabancı Dil Animasyonları

Yabancı dil derslerinde klasik yöntemlerle işlenen derslerde öğrenciler öğrendikleri kelimeleri uygulamaya dökmekte zorlandıkları görülmektedir. Animasyonların yabancı dil derslerinde kullanılmasıyla birlikte öğrencilerin öğrendikleri dil becerilerini gerçek hayatta uygulayabilmesi için animasyonlarla örnek olaylar izletilebilir böylece öğrenciler sınıf ortamında örnek olay deneyimi yaşayabilirler.

Kaynak: <https://www.youtube.com/watch?v=mxGMve-Rr84> adresinden 15.10.2019 tarihinde erişilmiştir.

Şekil 11.Yabancı Dil Animasyon.

2.5.1.6. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Animasyonları

Neredeyse tamamı soyut konulardan oluşan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersine ait bilgi ve beceriler verilirken öğrencilerin özellikle derslere olan dikkatlerini arttırabilmek ve dersleri daha ilgi çekici hale getirebilmek için animasyon kullanımı oldukça faydalıdır. Animasyon kullanımı ile öğrencilerin eğlenerek derslere katılacağı ayrıca çoklu öğrenme ortamı oluşacağından bilgi ve becerilerin öğrenciler için daha anlamlı hale geleceğini söylebiliriz.

Kaynak: <https://www.youtube.com/watch?v=ZKISAxbcYdw>adresinden 13.10.2019 tarihinde erişilmiştir.

Şekil 12.Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi.

2.5.1.7. Zeka Oyunları Animasyonları

Zeka oyunları derslerinde öğrencilere kazandırılmak istenen akıl yürütme ve işlem oyunları, sözel oyunlar, geometrik- mekanik oyunlar, hafıza oyunları, strateji oyunları ve zeka soruları özellikle kalabalık sınıflarda öğrencilere verilirken bir çok sıkıntı ortaya çıkabilmektedir. Animasyonlar sayesinde aynı anda bir çok öğrenci anlatılan konu hakkında canlandırma sanatı sayesinde bilgi ve becerilere ulaşabilecektir.

Kaynak: https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn%3AANd9GcQKJI3PFgnhydI1VrCRsocy-J-1Yrjku5X_iAZci5vLlsQzvoCadresinden 13.10.2019 tarihinde erişilmiştir.

Şekil 13. Zeka Oyunları Animasyon

2.5.1.8. Hukuk ve Adalet Animasyonları

Hak, adalet, özgürlük, demokrasi, milli egemenlik, eşitlik gibi bir çok soyut bilgi, kavram ve becerilerden oluşan Hukuk ve Adalet dersi konularının öğretiminde klasik yöntemlerin kullanılması bu bilgi, kavram ve becerilerin öğrenciler tarafından

tam olarak anlamlandırılmasına olanak tanımamaktadır. Milli eğitimin genel hedeflerinin gerçekleşmesinde kritik öneme sahip olan bu dersin daha verimli işlenebilmesi için animasyonlar kullanılabilir. Animasyonlar sayesinde öğrenciler anlamlandıramadıkları kavramları örnek olayları animasyonlardan izleyerek hem eğlenir hemde öğrenirler.

Kaynak: <https://www.youtube.com/watch?v=cM5Ax-aQb1U> adresinden 13.10.2019 tarihinde erişilmiştir.

Şekil 14.Hukuk ve Adalet Dersi Animasyon.

2.5.1.9. Fen Bilimleri Animasyonları

Fen bilimleri dersleri denilince akla ilk gelenlerden biri de derslerde yapılan deneylerdir. Deney yapmak hem masraflı hemde bazı durumlarda tehlikeli olabilir. Gelişen teknolojiyle birlikte eğitimde animasyonların kullanılmaya başlamasıyla birlikte öğretmenler derslerinde zamanı etkili kullanarak herhangi bir masraf veya güvenlik düşüncesi olmadan deneylerini animasyonlar sayesinde öğrencilere etkili olarak sunabilmektedirler.

Kaynak: <http://ebrubingol92.blogspot.com/2015/12/blog-post.html> adresinden 13.10.2019 tarihinde erişilmiştir.

Şekil 15.Fen Bilimleri Animasyon.

2.6. Bilgisayar Animasyonlarının T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi'nde Kullanılması

Bu araştırmada bilgisayar animasyonlarının öğrencilerin akademik başarılarına etkilerini görebilmek için deney grubunda uygulama yapmak amacıyla T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin; Milli Bir Destan: Ya İstiklal Ya Ölüm! ünitesi seçilmiştir. Bu üniteye yer alan kazanımlar ve uygulanan animasyonların sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1.

Milli Bir Destan: Ya İstiklal Ya Ölüm! Ünitesinde yer alan kazanımlar ve uygulanan animasyonların sayısı

ÜNİTE KAZANIMLARI	SÜRE	Derslerde Kullanılan Materyal	Animasyon Sayısı
8.3.1. Millî Mücadele Dönemi'nde Doğu Cephesi ve Güney Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.	40+40= 80 dakika	Bilgisayar Animasyonları ve Akıllı Tahta	11
8.3.2. Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.	40+40=80 dakika ve 40+40=80 dakika	Bilgisayar Animasyonları ve Akıllı Tahta	20
8.3.3. Millî Mücadele'nin zor bir döneminde Maarif Kongresi yapan Atatürk'ün, millî ve çağdaş eğitime verdiği önemi kavrar.	40 dakika	Bilgisayar Animasyonları ve Akıllı Tahta	3
8.3.4. Türk milletinin millî birlik, beraberlik ve dayanışmasının bir örneği olarak Tekalif-i Millîye Emirleri doğrultusunda yapılan uygulamaları analiz eder.	40 dakika	Bilgisayar Animasyonları ve Akıllı Tahta	3
8.3.5. Sakarya Meydan Savaşı'nın kazanılmasında ve Büyük Taarruz'un başarılı olmasında Mustafa Kemal'in rolüne ilişkin çıkarımlarda bulunur.	40+40= 80 dakika	Bilgisayar Animasyonları ve Akıllı Tahta	8
8.3.6. Lozan Antlaşması'nın sağladığı kazanımları analiz eder.	40+40= 80 dakika	Bilgisayar Animasyonları ve Akıllı Tahta	3
8.3.7. Millî Mücadele Dönemi'nin siyasi, sosyal ve kültürel olaylarının sanat ve edebiyat ürünlerine yansımalarına kanıtlar gösterir.	40+40= 80 dakika	Bilgisayar Animasyonları ve Akıllı Tahta	5

Milli Bir Destan: Ya İstiklal Ya Ölüm! ünitesinde kullanılan animasyonların kazanımlara göre verilen örnekleri aşağıdaki gibidir:

8.3.1. Millî Mücadele Dönemi'nde Doğu Cephesi ve Güney Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.

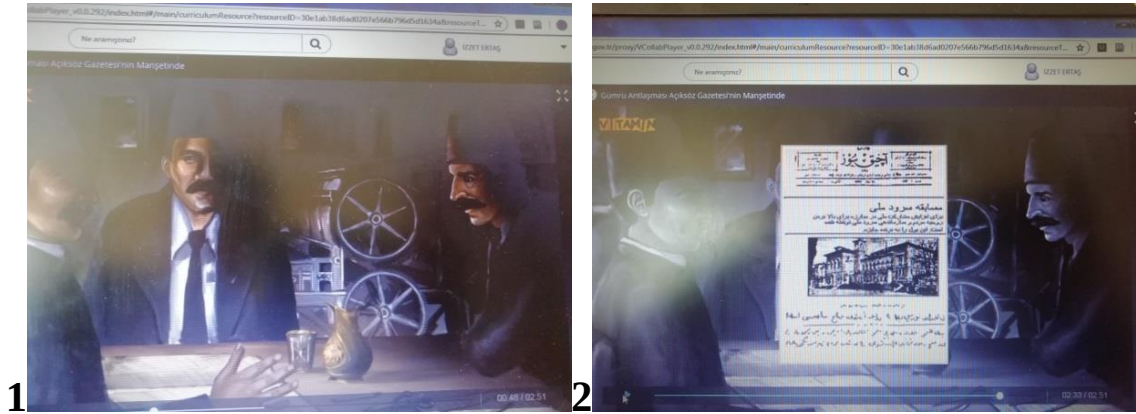
Doğu Cephesi

İstiklal harbinde Türk orduları, Doğu Cephesi'nde Ermeni ordularına karşı savaşımıştır. Bölgede I. Dünya Savaşı'ndan kalan 15. Kolordunun Komutanı olarak bulunan Kâzım Paşa, Mondros ateşkesinin şartlarına rağmen orduyu terhis etmemiştir. Millî Mücadelenin başlamasıyla beraber Büyük Millet Meclisi'nin hizmetine giren Kâzım Karabekir Paşa idaresindeki Türk ordusu, Erzurum'adoğru bir taarruz hazırlığında bulunan Ermeni birliklere karşı 28 Eylül 1920'de harekete geçmiştir. Ermenilerin işgali altında bulunan bölgeler işgalden kurtarılmış ve Ermeni güçleri barış istemek mecburiyetinde kalmışlardır. 3 Aralık 1920 tarihinde Büyük Millet Meclisi hükümeti ve Ermeniler Gümrü Barış Antlaşmasını imzalanmıştır. Gümrü Antlaşması, Büyük Millet Meclisi tarafından imzalanan ilk antlaşmadır (EBA, İlk Zaferimiz, 2018).

Gümrü Antlaşması ile;

- Kars, Sarıkamış ve Oltu geri alınmıştır.
- Misakı-ı Millî'ye göre doğu sınırlarımız büyük ölçüde belirlenmiştir.
- Ermeni Hükûmeti, bu antlaşmayla Sevr Antlaşması'nı tanımadığını kabul ederek Anadolu'daki toprak taleplerinden vazgeçmiş ve yeni kurulan Türk Devleti'ni resmen tanımıştır.
- Büyük Millet Meclisi'nin uluslararası alandaki saygınlığı artmıştır.
- Doğu Cephesi'nin kapanması ile buradaki birliklerden önemli bir kısmı Batı Cephesi'ne kaydırılmıştır (EBA, İlk Zaferimiz, 2018)

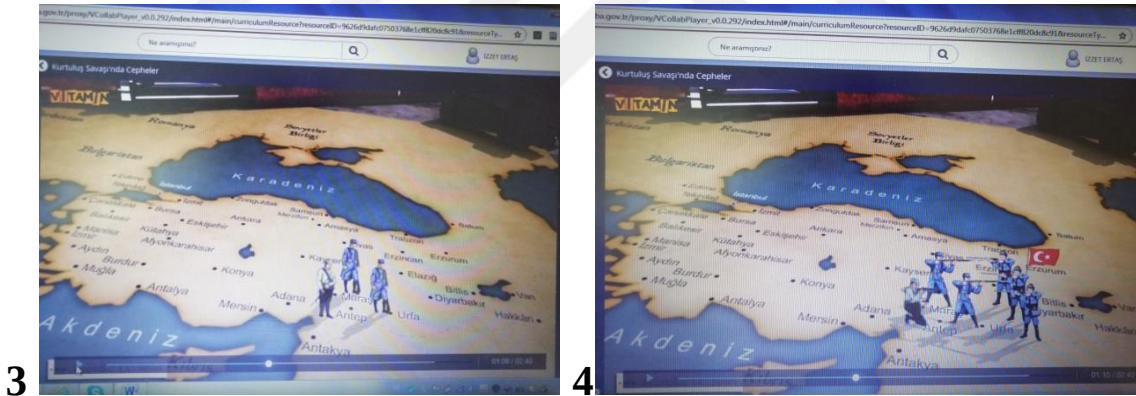
Şekil 1. Animasyon 1 ve 2 Gümrü Antlaşması gazete manşetlerinde

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim açısından alınmıştır.

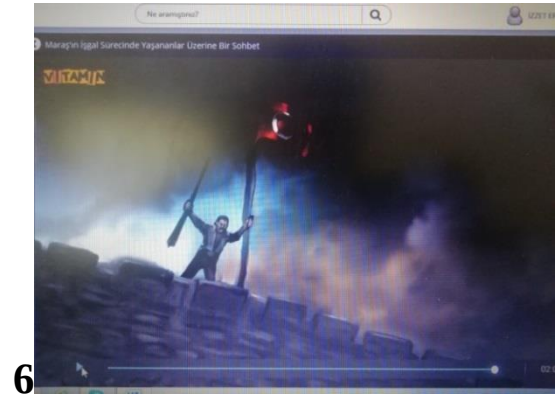
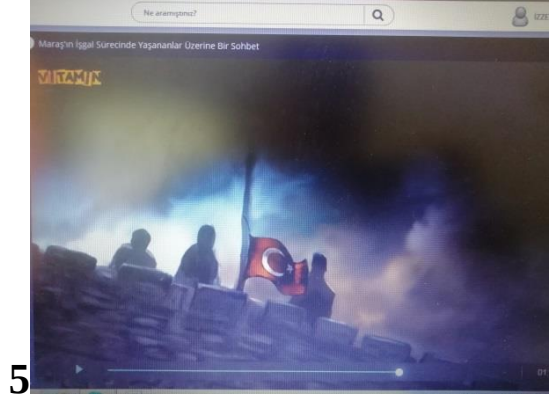
Güney Cephesi: Kahramanmaraş

Şekil 2. Animasyon 3 ve 4 Kuvayi Milliye birlikleri Güney Cephesi'nde işgallere karşı

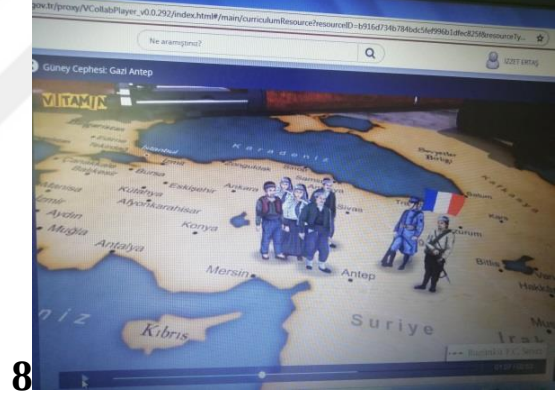
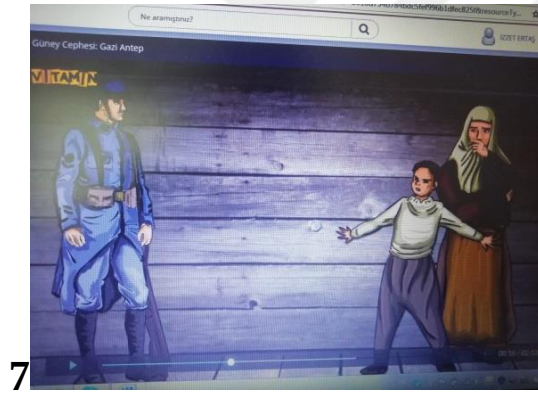
Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim açısından alınmıştır.

Şekil 3. Animasyon 5 ve 6 Maraş Kalesi'ndeki Türk bayrağının indirilmesine tepki

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim açısından alınmıştır.

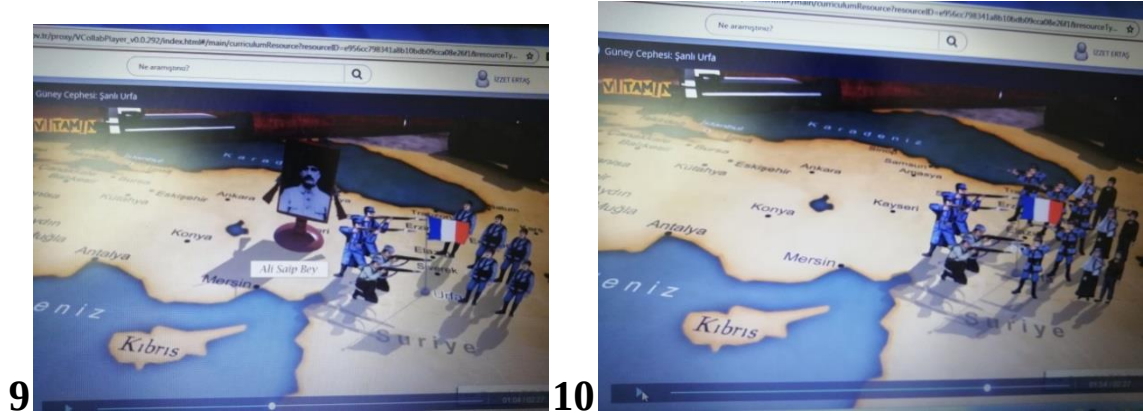
Şekil 4. Animasyon 7 ve 8 Maraş'ta Türk kadınının örtüsüne el uzatan Fransız askere tepkiler

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim açısından alınmıştır.

Güney Cephesi: Şanlı Urfa

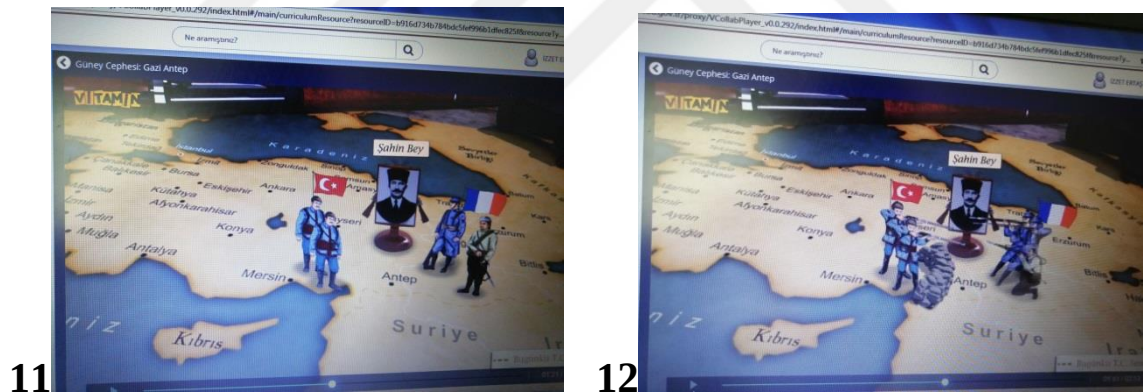
Şekil 5. Animasyon 9 ve 10 Urfa'da direnişin öncüsü Ali Saip Bey

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim açısından alınmıştır.

Güney Cephesi: Gaziantep

Şekil 6. Animasyon 11 ve 12 Antep'te direnişin öncüsü Şahin Bey

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim açısından alınmıştır.

8.3.2. Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.

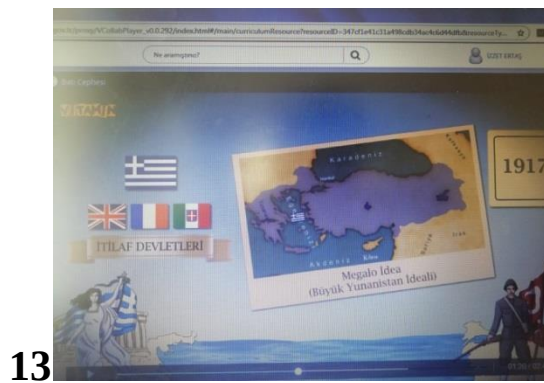
Batı Cephesi

İstiklal harbi'nin en mühim muharebeleri Batı Cephesi'nde Yunanistan birliklerine karşı olmuştur. Kendilerini Roma İmparatorluğu'nun, Bizans'ın mirasçısı ilan eden Yunan birlikleri, Doğu Roma'nın eski topraklarını ele geçirme politikası gütmüşlerdir. Yunan birliklerinin böyle bir politika izlemelerinde "Megalo İdea" denilen "Büyük Yunanistan Projesi" etkili olmuştur. Bu Projeyi uygulayabilmek amacıyla Osmanlı Devleti'nde

meydana gelen her türlü olumsuzluğu kendilerine bir fırsat olarak görmüşlerdir. Yunanlıların genişleme hedeflerini çok iyi bilen İngilizler, Yunanistan'ın Birinci Dünya Savaşı'na İtilaf Devletleri yanında katılması durumunda, kendilerine Batı Anadolu'dan toprak vereceklerini vaat etmişlerdir. 1917 yılında İtilaf Devletleri'nin yanında savaşa katılan Yunanlılar için Türk topraklarını ele geçirme hayali iyice kuvvetlenmeye başlamıştır. Birinci Dünya Savaşı sonrasında toplanan Paris Barış Konferansı'nda bu hayali gerçekleştirecek destek İngilizler tarafından sağlanmıştır. Paris Barış Konferansı'nda İzmir'in Yunan ordusu tarafından işgal edilmesine karar verilmiştir. Oysaki İzmir ve çevresi, Birinci Dünya Savaşı sırasında yapılan gizli antlaşmalarla İngiltere tarafından, İtalya'ya vaat edilmiştir. Konferansta yaşanan bu karar değişikliği İngiltere ile İtalya arasında anlaşmazlıklara yol açmıştır.

Paris Barış Konferansı'nda bu kararlar alınırken, diğer yandan da Türk vatani İtilaf Devletleri tarafından işgal edilmeye başlanmıştır. Türk halkının önemli bir bölümü İngilizler, İtalyanlar ve Fransızlar tarafından gerçekleştirilen bu işgallerin geçici olduğunu düşünmüştür. Bu düşünceye sahip olanlar, Yunanlıların İzmir'i işgal etmesiyle birlikte tehlikenin ne kadar yakın ve büyük olduğunu anlamışlardır. Çünkü Yunanlılar tarihsel iddialarını gerçekleştirmek yani Anadolu'yu tamamen kendi topraklarına katmak için gelmişlerdir. Yunanlıların İzmir'i işgali, Kuvayı Milliye hareketinin gelişmesinde, millî birlik ve beraberliğin güçlenmesinde etkili olmuş, uyuyan devin uyanmasını sağlamıştır. Yunanlıların işgal ettiği bölgeleri kurtarmak amacıyla Batı Cephesi açılmıştır(EBA, İstiklal Milletimindir; Batı Cephesi, 2018).

Şekil 7. Animasyon 13 ve 14 Yunanistan'ın gerçekleştirmek istediği Megalo İdea ve İngilizlerin Paris Barış Konferansı'nda İzmir ve çevresini Yunanlılara vermesi

13

14

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim ağından alınmıştır.

Düzenli Ordu

Mondros Ateşkes Anlaşması'nın imzalanmasından 1920 yılı ortalarına kadar geçen yaklaşık bir buçuk yıllık süre içerisinde, Batı ve Güney cephelerinde işgallere karşı Kuvayı Milliye birlikleri mücadele etmiştir. Bu mücadelelerde yer yer önemli başarılar elde edilmiş, düşmanın ilerleyişi yavaşlatılmıştır. Ayrıca Kuvayı Milliye birlikleri, Büyük Millet Meclisi'ne karşı başlatılan isyanların bastırılmasında da görev almıştır. Ancak bu birlikler askerî donanım bakımından yetersiz kalmışlardır. Diğer yandan birlikleri yönetenler belli bir otoriteye bağlanmayı reddeden davranışlar sergilemişlerdir. Bu durum Kuvayı Milliye birliklerinin düzenli ordular karşısındaki başarı şanslarını azaltmıştır. Ayrıca her tür ihtiyaçlarını halktan karşılamaları ve bu ihtiyaçları için zaman zaman hukuk tanımayan uygulamalara girişmeleri de halkın kendilerine duyduğu güvenin sarsılmasına yol açmıştır. Büyük Millet Meclisi kurulduktan bir ay sonra Kuvayı Milliye giderlerinin Büyük Millet Meclisi Hükûmeti bütçesinden karşılanmasına karar verilmiştir. Bu kararla birlikte Kuvayı Milliye birliklerinin, bütünüyle Büyük Millet Meclisi emrine alınması ve düzenli ordu kurulması çalışmaları da başlamıştır. Bu arada 1 Temmuz 1920'de Ankara'da bir subay yetiştirme okulu açılmış ve seferberlik ilan edilerek askere alma işlemlerine başlanmıştır. 24 Ekim 1920 tarihinde Kuvayı Milliye birlikleri ile Yunan ordusu arasında yapılan **Gediz Muharebesi** kaybedilmiştir. Bu durum düzenli ordu kurmanın önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Gediz yenilgisi üzerine Mustafa Kemal, Büyük Millet Meclisi'nde yaptığı konuşmada "Efendiler! Dalgalı, disiplinsiz, emir ve komutasız bazı hareketlerden sonra, bildiğiniz üzere Gediz'de yenildik." diyerek düzenli bir ordu kurulması gerektiğini açıkça ortaya koymuştur (EBA, 2018).

Şekil 8. Animasyon 15 ve 16 Kuvayı Milliye birliklerinin kaybettiği Gediz Muharebesi ve düzenli orduya geçişin nedenleri

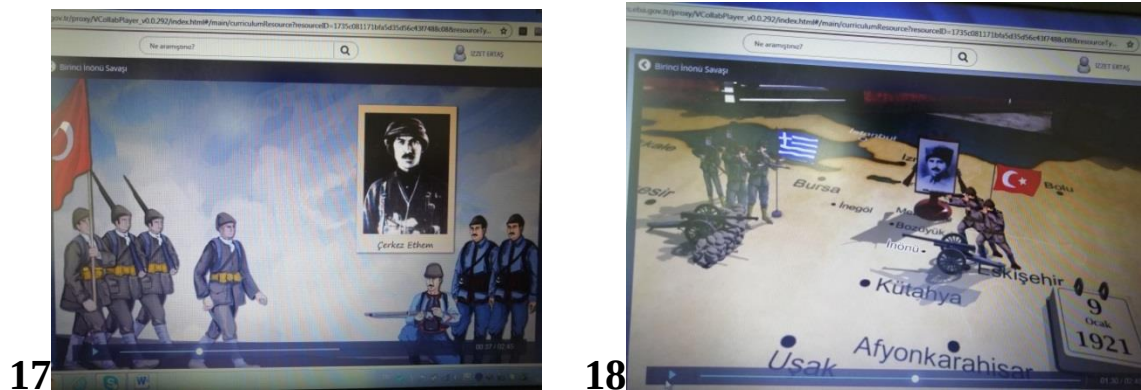
Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim ağından alınmıştır.

Birinci İnönü Savaşı

Batı Cephesi'nde Yunanlılara karşı yürütülen mücadele İzmir'in işgali ile başlamıştır. Bu mücadele başlangıçta Kuva-yı Milliye Birlikleri tarafından yürütülmüştür. Büyük Millet Meclisi'nin açılmasından sonra gelişen süreçte ise Yunan ordusuna karşı düzenli ordu birlikleri savaşımıştır. Batı Cephesi'nde düzenli ordunun yaptığı ilk savaş, 1921 yılının Ocak ayında gerçekleşen Birinci İnönü Savaşı olmuştur. Düzenli ordu kurma çalışmalarının başlatıldığı günlerde **Çerkez Ethem'e** bağlı kuvvetler, merkezi bir otorite altına girmeyi reddederek Büyük Millet Meclisi'ne karşı isyan etmiştir. Bu gelişme Ankara yönünde ilerlemek isteyen Yunan ordusu için iyi bir fırsat olmuştur. Sevr Antlaşması'nı Türk milletine zorla kabul ettirmek isteyen İngilizlerin de desteğini alan Yunan ordusu, Bursa ve Uşak üzerinden hareketle, Eskişehir'i ele geçirmek için 6 Ocak 1921 tarihinde saldırıya geçmiştir. Yunanlılar bu saldırıyla;

- Eskişehir'i alarak demiryollarını denetim altına almayı,
- Bu hat üzerinden ilerleyip Ankara'ya ulaşarak Büyük Millet Meclisi'ni dağıtmayı,
- Düzenli orduyu yok etmeyi,
- Anadolu'yu ele geçirmeyi amaçlamışlardır(EBA, İstiklal Milletimindir; Batı Cephesi, 2018).

Şekil 9. Animasyon 17 ve 16 Çerkez Ethem İsyanı ve I. İnönü Savaşı

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim ağından alınmıştır.

Londra Konferansı

Konferans 21 Şubat 1921 tarihinde Londra'da toplanmıştır. Görüşmelerde Osmanlı Hükûmetini Sadrazam Tevfik Paşa, TBMM Hükûmetini ise dönemin Dışişleri Bakanı (Hariciye Vekili) Bekir Sami Bey temsil etmiştir. Görüşmelerde söz sırası Türk tarafına geldiğinde Tevfik Paşa "Ben sözü Türk Milletinin gerçek temsilcisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisi baş delegesine bırakıyorum." şeklinde net bir tavır sergilemiştir. Tevfik Paşa, bu tavırla Türk tarafını Osmanlı Hükûmetinin değil, TBMM Hükûmetinin temsil etmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu tavır, İtilaf Devletleri temsilcilerinin beklentilerini boşa çıkarmıştır. Bu andan itibaren Londra Konferansı'nda İtilaf Devletleri her türlü görüşmeyi TBMM heyetiyle yapmıştır.

Şekil 10. Animasyon 19 ve 20 Londra Konferansı sürecinde yaşananlar: Tevfik Paşa'nın sözü Türk milletinin temsilcisi olan TBMM delegesi Bekir Sami Bey'e bırakması

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim ağından alınmıştır.

İstiklal Marşı'nın Kabulü

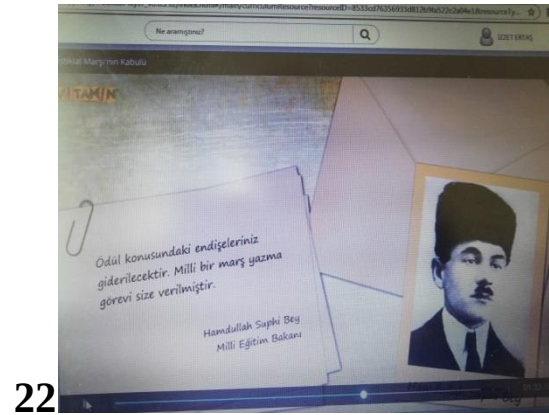
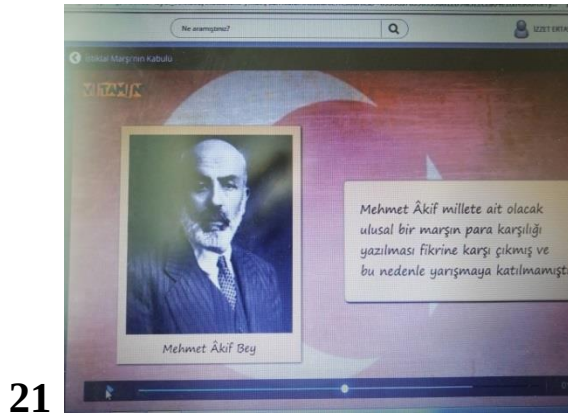
23 Nisan 1920'de Büyük Millet Meclisi'nin açılmasıyla birlikte Türk devleti resmen kurulmuştur. İstiklal Harbi'nin en sıkıntılı zamanlarının yaşandığı bu dönemde Büyük Millet Meclisi hükûmeti, halka moral vermek ve Millî Mücadele'ye desteği arttırmak amacıyla millî bir marş yazılması hususunda çalışmalarını başlattı. Bu gaye ile Millî Eğitim Bakanlığı, Ekim 1920 yılında bir yarışma tertip ederek, yarışmayı kazanan kişiye 500 lira gibi büyük bir ödül verileceğini gazeteler vasıtasıyla halka ilan etmiştir. Düzenlenen yarışmaya 700 civarı başvuru olmuştur. Fakat bu başvurular arasında millî duyguları ifade etme konusunda dönemin ünlü ismi Mehmet Akif (Ersoy) Bey'in

başvurusu yoktur. Mehmet Akif Bey, milli bir marşın maddiyat karşılığı oluşturulması konusuna karşı olmuş ve bu sebeple yarışmaya başvuru yapmamıştır.

Dönemin Millî Eğitim Bakanı Hamdullah Suphi (Tanrıöver) Bey, 5 Şubat 1921 tarihli gönderdiği bir mektupla, ödül mevzusundaki endişelerini gidereceğini ve İstiklal Marş'ını yazma vazifesinin kendisine verildiğini bildirmiştir. Hamdullah Suphi Bey ve o dönem Balıkesir Milletvekili olan Hasan Basri Bey'in ikna teşebbüslerinin sonuç vermesinin ardından Mehmet Akif Bey, yeni Türk Devleti'nin, İstiklal Marş'ını yazmaya başlamıştır. Mehmet Akif Bey'in şiirinin de aralarında yer aldığı yedi şiir TBMM'ne sunulmuştur.

Milletvekillerinin büyük beğenisini kazanan Mehmet Akif Bey'in yazdığı şiir, 12 Mart 1921 tarihinde TBMM tarafından millî marş olarak kabul edilmiştir. Mehmet Akif, yarışmada ödül olarak verilen 500 lirayı almamış, yoksul kadın ve çocukları meslek sahibi yapmak için kurulmuş Darülmesai adı verilen bir hayır kurumuna bağışlamıştır. Zeki Üngör tarafından günümüzdeki haliyle bestelenen İstiklal Marşı, Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlık simgelerindendir.

Şekil 11. Animasyon 21 ve 20 Mehmet Akif Ersoy'un para karşılığı İstiklal Marşı yazılmasını reddetmesi ve Hamdullah Suphi Bey'in Mehmet Akif'i ikna etmesi

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim ağından alınmıştır.

Moskova Antlaşması

Sovyet Rusya Hükûmeti, TBMM'nin İtilaf Devletleri'ne karşı verdiği mücadeleyi desteklediğini göstermek için Misak-ı Millî'yi kabul ettiğini açıklamıştır.

- Batum'un Gürcistan'a ait olması koşuluyla, Brest - Litovsk ve Gümrü Antlaşmaları ile daha önce belirlenmiş doğu sınırı geçerli olacaktır. Buna göre Kars, Ardahan, Artvin Türkiye'ye, Batum Gürcistan'a, Nahcivan ise Azerbaycan'a bırakılacaktır.
- Sovyet Hükûmeti, kapitülasyonların kaldırılmış olduğunu kabul edecektir.

Şekil 12. Animasyon 23 ve 24 TBMM ve SSCB arasında imzalanan Moskova Antlaşması

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim ağından alınmıştır.

8.3.3. Millî Mücadele'nin zor bir döneminde Maarif Kongresi yapan Atatürk'ün, millî ve çağdaş eğitime verdiği önemi kavrar.

Savaşa Rağmen Eğitim Kongresi

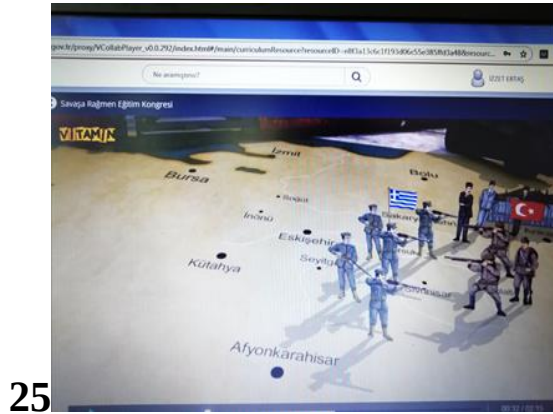
Türk ordusu Kütahya - Eskişehir Savaşları sırasında, TBMM Başkanı Mustafa Kemal'in önerisi doğrultusunda, Sakarya Nehri'nin doğusuna doğru çekilmeye başlamıştır. Bu çekiliş Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde muhalif milletvekillerinin harekete geçmesine, Yunanlıların Ankara'ya ulaşacağı endişelerine ve morallerin bozulmasına yol açmıştır. İşte böyle bir ortamda, Mustafa Kemal Paşa'nın direktifleriyle 15 - 21 Temmuz 1921 tarihlerinde Maarif Vekâleti tarafından tertip edilecek bir eğitim kongresi yapılması kararlaştırılmıştır. Bir kısım milletvekilleri devletin içinde olduğu harp şartları sebebiyle eğitim kongresinin ileri bir tarihe ertelenmesini dile getirmişleridir. Mustafa Kemal paşa bu önerileri kabul etmemiştir. Çünkü yapılacak olan eğitim kongresiyle birlikte düşman birliklerinin kesin suretle yenileceğinin tüm dünyaya bildirilmesi manasına geldiğini söylemiştir.

Maarif Kongresi, 15 Temmuz 1921 Cuma günü Ankara Erkek Öğretmen Okulunun konferans salonunda açılmıştır. Kongrenin açılış konuşmasını Mustafa Kemal yapmıştır. Mustafa Kemal konuşmasında;

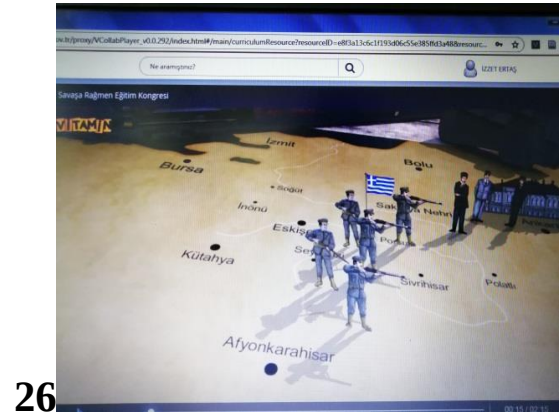
- Türk eğitim sisteminin temel sorunları üzerinde durmuş,
- Eğitim alanındaki başarıların savaş alanında kazanılan başarılar kadar önemli olduğunu vurgulamış,
- Eğitim faaliyetlerinin millî bir bakışla ele alınmasının gereği üzerinde durmuş,
- Kongreye katılan öğretmenlerin çabalarını takdirle karşıladığını belirtmiştir.

180 eğitimcinin katıldığı kongre, 21 Temmuz 1921 gününe kadar, eğitim sorunları ve çözüm önerileri üzerinde çalışmıştır. Savaş koşullarında yapılan toplantılar bütün eğitim sorunlarının tartışılmasına olanak vermediyse de Maarif Kongresi, yeni Türk Devleti'nin eğitim ve kültür işlerine verdiği önemin bir göstergesi olarak tarihteki yerini almıştır. Mustafa Kemal'in konuşmasında üzerinde durduğu konular, ileri ki yıllarda Türkiye Cumhuriyeti'nin uygulayacağı eğitim politikasının temellerini oluşturmuştur(EBA, Savaşa Rağmen Eğitim Kongresi, 2018).

Şekil 13. Animasyon 25 ve 26 savaşa rağmen Eğitim Kongresi

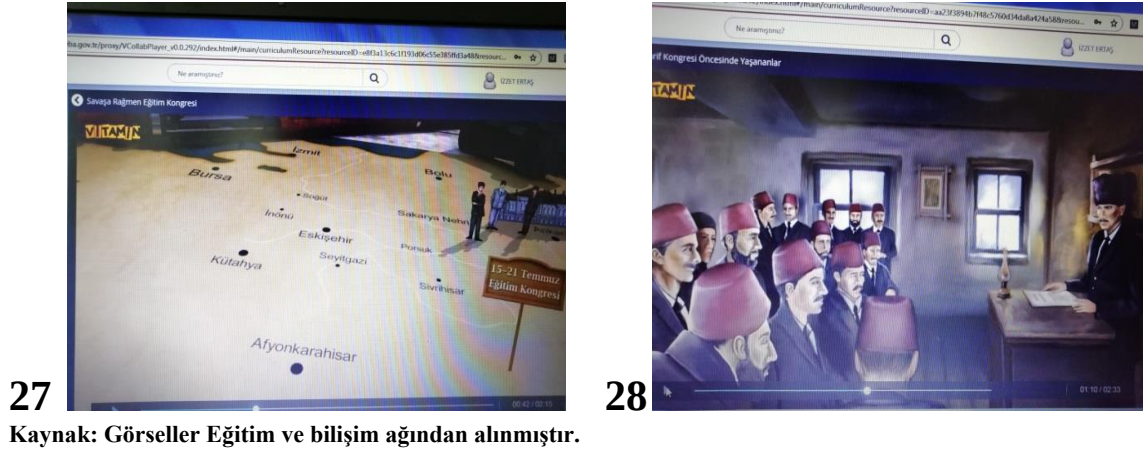
25

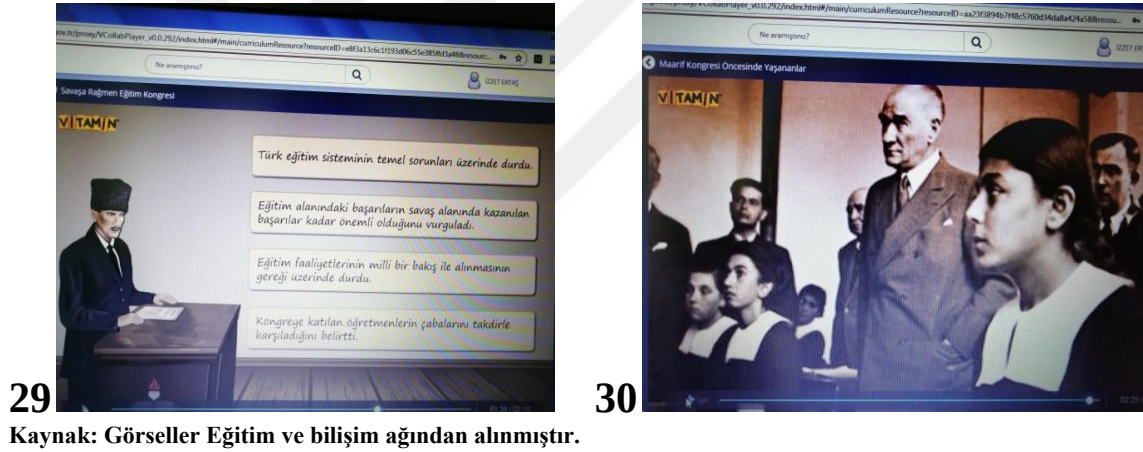
26

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim ağından alınmıştır.

Şekil 14. Animasyon 27 ve 28 Kütahya- Eskişehir Savaşları devam ederken eğitime verilen önem

Şekil 15. Animasyon 29 ve 30 Atatürk'ün eğitime verdiği önem

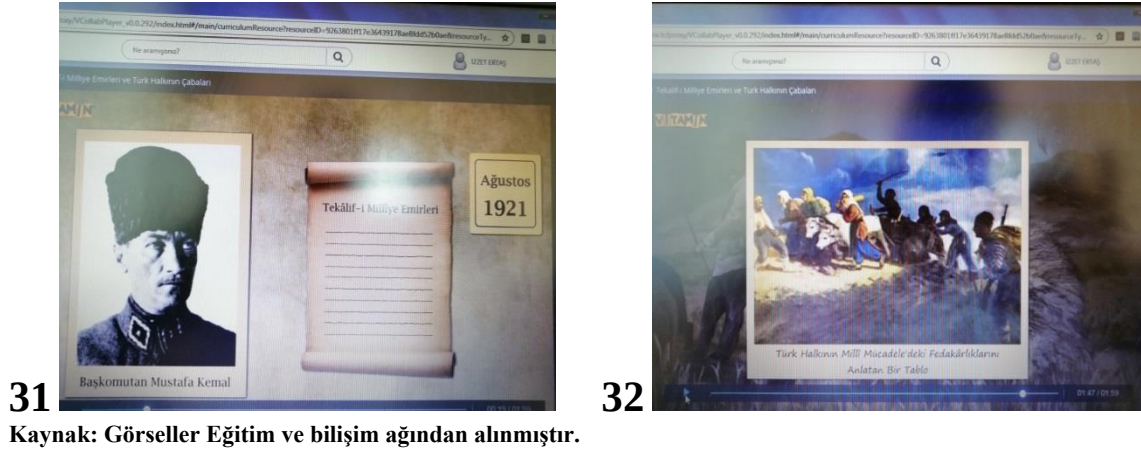

8.3.4. Türk milletinin millî birlik, beraberlik ve dayanışmasının bir örneği olarak Tekâlif-i Millîye Emirleri doğrultusunda yapılan uygulamaları analiz eder.

Tekâlif-i Milliye Emirleri

Kütahya-Eskişehir Muharebeleri'nden sonra Başkomutanlık görevine başlayan Mustafa Kemal Paşa, ordunun ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla çalışmalarına başladı. Ordunun eksik olan araç ve gereçlerihalkın desteğiyle gidermekmaksatıyla Tekâlif-i Millîye emirleri yayınladı.

Şekil 16. Animasyon 31 ve 32 Başkomutan M. Kemal Paşa'nın Tekâlîf-İ Milliye Emirleri'ni yayımlaması

Şekil 17. Animasyon 33 ve 34 Tekalif-İ Milliye Emirleri

8.3.5. Sakarya Meydan Savaşı'nın kazanılmasında ve Büyük Taarruz'un başarılı olmasında Mustafa Kemal'in rolüne ilişkin çıkarımlarda bulunur.

Dirilişin Destanı Sakarya

Sakarya Savaşı

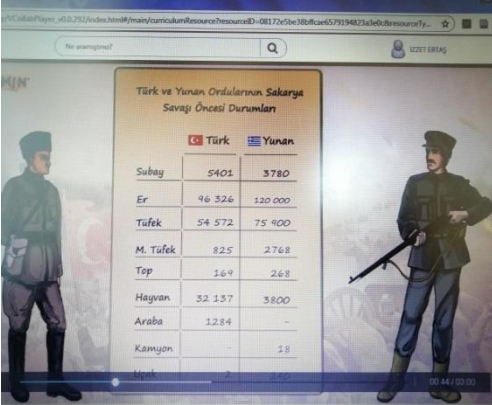
Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, Genelkurmay Başkanı Fevzi Paşa ile beraber 12 Ağustos 1921 tarihinde Ankara Polatlı'da bulunan ordu merkezine gelmiş, Türk ordusunun içinde bulunduğu durumu bizzat incelemiştir. Bu sırada da düşman birlikleri Ankara'ya oldukça yaklaşmış ve aynen Çanakkale Savaşları'nda meydana geldiği gibi, yine bir ölüm - kalım savaşı ile meydana gelecektir.

Yunan ordusu 23 Ağustos 1921 tarihinde saldırıya geçmiştir. Türk ve Yunan orduları 100 km uzunluğunda bir cephede savaşmışlardır. Artık bu var olma ve yok olma durumunun olduğunu ve askerlerin kanının son damlasına kadar savaşmaktan başka bir yol, çare olmadığını gören Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, ordularına şu emri vermiştir : "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh, bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı, vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunamaz. Onun için küçük, büyük her birlik, bulunduğu mevziden atılabilir. Fakat küçük, büyük her birlik, ilk durabildiğı noktada, tekrar düşmana karşı cephe oluşturup savaşmaya devam eder. Yanındaki birliğin çekilmeye mecbur olduğunu gören birlikler, çekilen birliğe uymayacaklardır. Bulundukları mevzide mücadeleyi sonuna kadar sürdürmeye ve düşmana karşı koymaya devam edeceklerdir."

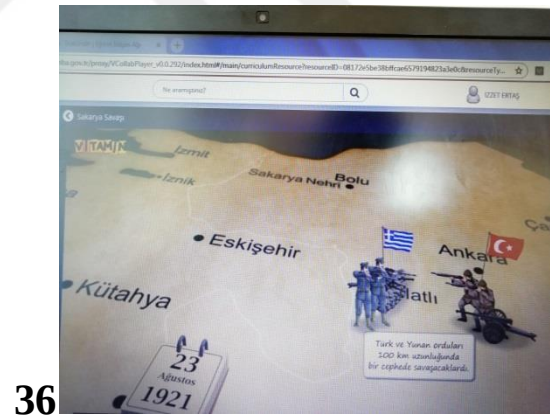
Mustafa Kemal'in ustaca uyguladığı ve çizgi savunması yerine vatan savunmasını esas alan bu savaş taktiği sayesinde, Türk ordusu 5 Eylül'de üstünlüğü ele geçirmiştir. 11 Eylül'de Türk ordusunun karşı taarruzu başlamıştır(EBA, Dirilişin Destanı: Sakarya Savaşı, 2018).

Şekil 18. Animasyon 35 ve 36 Sakarya Savaşı öncesi durum

35

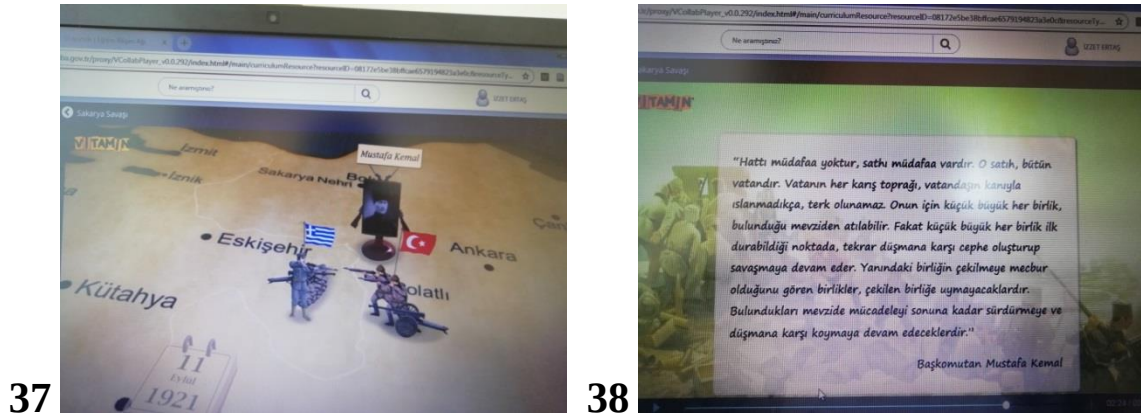

	Türk	Yunan
Sübay	5401	3780
Er	96 326	120 000
Tüfek	54 572	75 400
M. Tüfek	825	2768
Top	169	268
Havvan	32 137	3800
Araba	1284	-
Kamyon	-	18

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim açısından alınmıştır.

Şekil 19. Animasyon 37 ve 38 Sakarya Savaşı ve Mustafa Kemal Paşa'nın tarihi emri

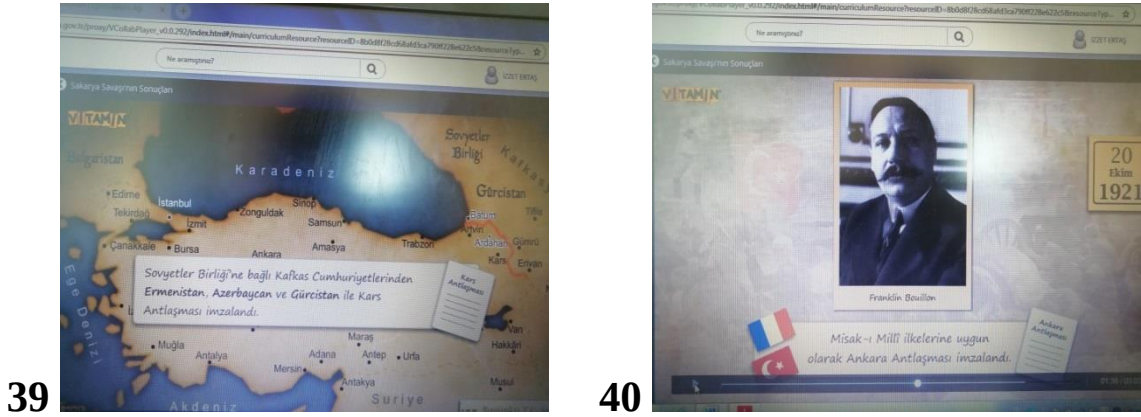

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim açısından alınmıştır.

Sakarya Savaşı'nın Sonuçları

Sakarya Zaferi, dış politikada da önemli siyasî sonuçlar doğurmuştur. Doğu sınırlımızla ilgili koşullar, Birinci İnönü Zaferi'nden sonra Sovyet Rusya ile imzalanan Moskova Antlaşması'yla yeniden düzenlenmiştir. 13 Ekim 1921 tarihinde, Sovyetler Birliği'ne bağlı Kafkas Cumhuriyetleri'nden Ermenistan, Azerbaycan ve Gürcistan ile Kars Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşma ile, Ardahan Türkiye'de, Batum Gürcistan'da kalmak koşuluyla, doğu sınırlımız bugünkü kesin şeklini almıştır. Diğer yandan Fransa ile anlaşma görüşmeleri sürdürülmüştür. Fransız temsilcisi Franklin Bouillon, Sakarya Savaşı öncesi bir anlaşma yapmak üzere Ankara'ya gelmiş ancak Misak-ı Millî ilkelerine uymak konusunda son derece isteksiz davranmıştır. Sakarya Zaferi'nden sonra, 20 Ekim 1921 tarihinde, Fransa temsilcisi Mösyö Bouillon ile Misak-ı Millî ilkelerine uygun olarak Ankara Antlaşması imzalanmıştır(EBA, Dirilişin Destanı: Sakarya Savaşı, 2018).

Şekil 20. Animasyon 39 ve 40 Sakarya Savaşı'nın sonuçları

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim ağından alınmıştır.

Büyük Taarruz

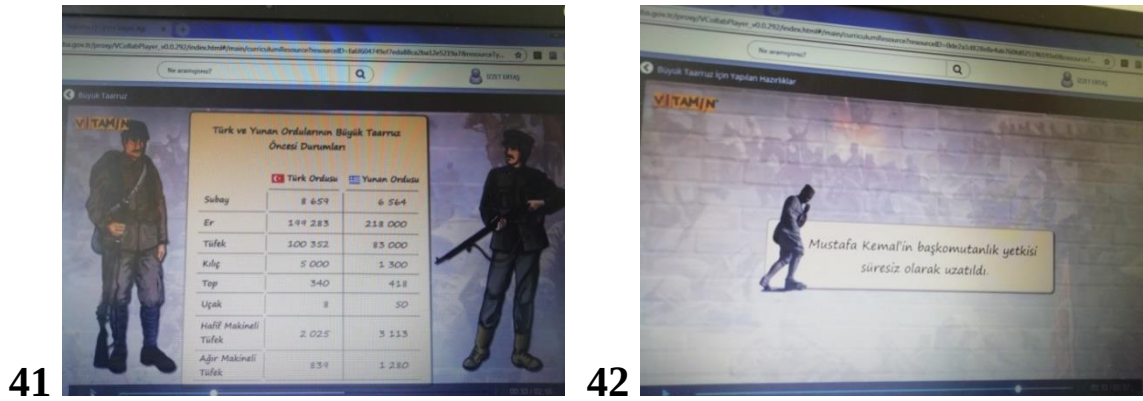
Büyük Taarruz İçin Yapılan Hazırlıklar

Sakarya Savaşı'nın Türk ordusunun zaferi ile sonuçlanmasından sonra Yunanlılar, Sakarya Irmağı'nın batısındaki eski mevzilerine çekilmek zorunda kalmışlardır. Ancak Türk ordusu, gerek sayı ve gerekse donanım bakımından Yunan ordusuna kesin darbeyi vuracak taarruzu gerçekleştirmek için henüz hazır değildir. Yaklaşan kış mevsimi de düşünülerek Başkomutan Mustafa Kemal tarafından, taarruz için gerekli hazırlıklar yapıldıktan sonra harekete geçilmesine karar verilmiştir.

Vatanının tam bağımsızlığını sağlayacak bir barış için, Türk ordusunun kesin bir zafer kazanması kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu nedenle, Yunan ordusuna son darbeyi vuracak taarruz hazırlıklarına hız verilmiştir. Bu amaçla;

- Mustafa Kemal'in başkomutanlık yetkisi süresiz olarak uzatılmıştır.
- Ülkenin tüm kaynakları ordunun ihtiyaçları için seferber edilmiştir.
- Doğu ve Güney Cephelerindeki birlikler Batı Cephesi'ne kaydırılmıştır.
- Sovyet Rusya, Fransa ve İtalya'dan yeni silahlar satın alınmıştır.
- Türk ordusunun asker sayısı artırılmıştır(EBA, Hayat Veren Zafer: Büyük Taarruz İçin Yapılan Hazırlıklar, 2018).

Şekil 21. Animasyon 41 ve 42 Büyük Taarruz öncesi yapılan hazırlıklar

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim ağından alınmıştır.

Büyük Taarruz Savaşı

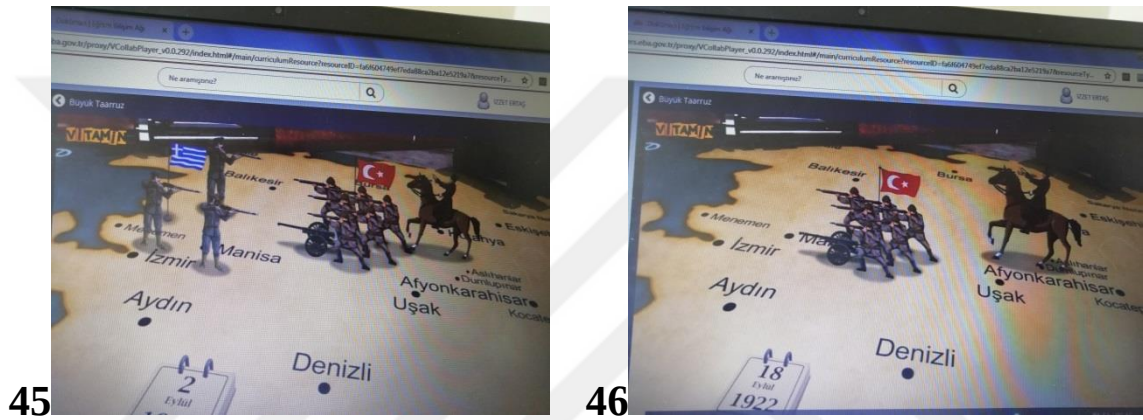
Tarih 26 Ağustos 1922 sabahını gösterdiğinde, saat 05.30'da düşmana baskın Türk topçusunun ateşleriyle başlamıştır. 26 Ağustos 1922 tarihinde bizzat Mustafa Kemal'in yönettiği büyüktaaruzun ilk gününden itibaren Yunan Cephesi yarılmış ve ilerleyen günlerde Afyon şehrinde işgal son bulmuştur. İlerleyen günlerde Afyon çevresinde bulunan düşman askeri üsleri ele geçirilmiştir. Panikleyen yunan askerlerinin Aslıhanlar mevkiinde etrafı kuşatılmıştır. 30 Ağustos 1922 günü Aslıhanlar bölgesinde meydana gelen Dumlupınar Meydan Savaşı ile Yunan birliklerinin ana kuvvetleri yok edilmiştir. Bozguna uğrayan Yunan ordusu dağınık bir halde batı bölgelere doğru kaçışmaya başlamıştır. Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, 1 Eylül 1922 tarihinde Türk ordusuna şu emri vermiştir: "**Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!**" Emrin gereğini yerine getiren Türk ordusu, İzmir'e doğru harekete geçmiştir. 2 Eylül 1922 tarihinde Yunan Ordularının Başkomutanı olan General Trikopis esir düşmüştür. Türk ordusu 6 Eylül'de Balıkesir'i, 7 – 8 Eylül tarihlerinde Manisa ve Menemen'i, 9 ise İzmir'ini işgaline son vermiştir. 18 Eylül tarihi itibarıyla Batı Anadolu'da Yunan işgali tamamen son bulmuştur (EBA, Hayat Veren Zafer: Büyük Taarruz İçin Yapılan Hazırlıklar, 2018).

Şekil 22. Animasyon 43 ve 44 Başkomutanlık Meydan Savaşı

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim ağından alınmıştır.

Şekil 22. Animasyon 45 ve 46 Anadolu'nun düşmandan temizlenmesi

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim ağından alınmıştır.

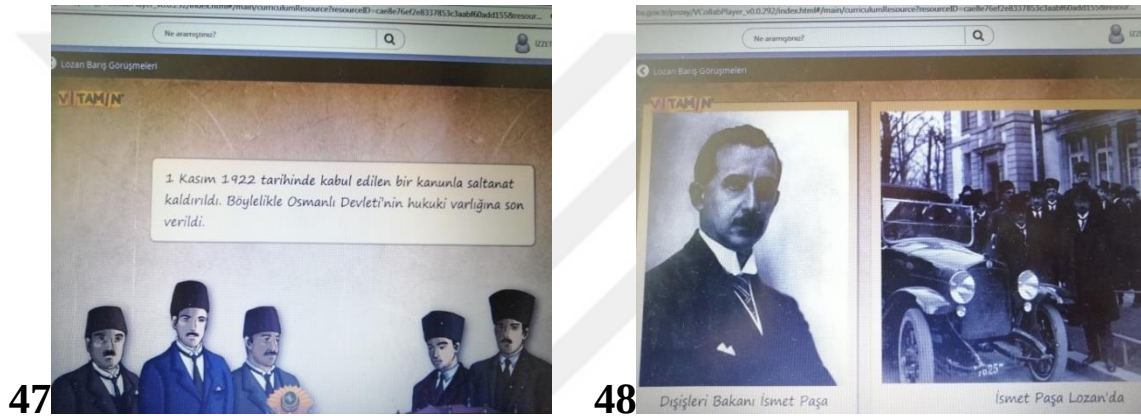
8.3.6. Lozan Antlaşması'nın sağladığı kazanımları analiz eder.

Lozan Barış Görüşmeleri

Kurtuluş Savaşı başarıyla sonuçlanmış, Mudanya Ateşkes Anlaşması imzalanmış ve sıra yeni Türk Devleti ile İtilaf Devletleri arasında yapılacak barış görüşmelerine gelmiştir. İtilaf Devletleri, barış görüşmelerine hem Osmanlı hem de TBMM Hükûmetlerini davet ederek, temsilde “ikilik yaratmayı” amaçlamışlardır. Bu durum, saltanatın kaldırılması sürecini hızlandırmıştır. 1 Kasım 1922 tarihinde kabul edilen bir kanunla saltanat kaldırılmış ve böylelikle Osmanlı Devleti'nin hukuki varlığına son verilmiştir. Lozan Barış Görüşmeleri'ne, TBMM Hükûmeti'ni temsilen Dışişleri Bakanlığı'na getirilen İsmet Paşa başkanlığında bir heyetin gitmesi kararlaştırılmıştır. İsmet Paşa'nın Mudanya Ateşkes Anlaşması'nın imzalanma sürecinde gösterdiği başarı bu kararın verilmesinde etkili olmuştur.

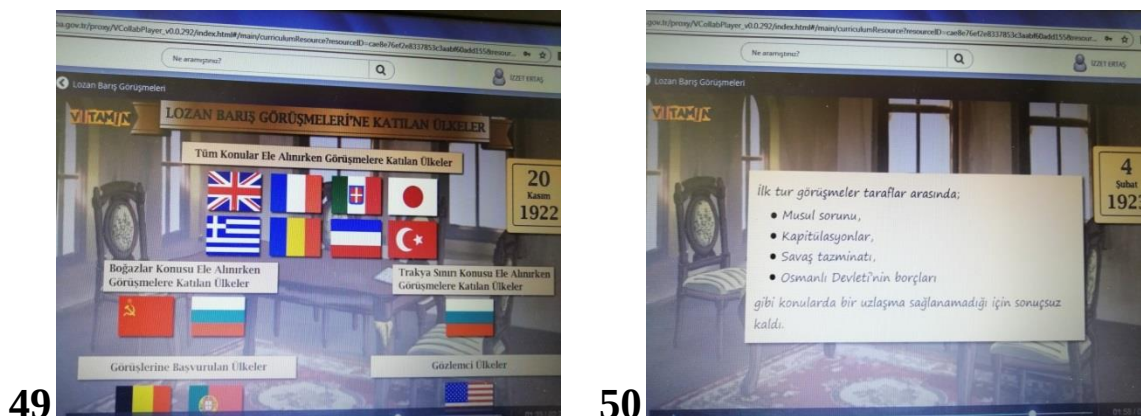
20 Kasım 1922 tarihinde İsviçre'nin Lozan kentinde başlayan barış görüşmelerine İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya, Yunanistan, Romanya, Yugoslavya ve TBMM temsilcileri katılmışlardır. Öte yandan konferansta boğazlar konusu ile ilgili görüşmelerde, Sovyet Rusya ve Bulgaristan temsilcileri yer almışlardır. Bulgaristan temsilcileri ayrıca Trakya sınırıyla ilgili görüşmelerde de bulunmuşlardır. Belçika ve Portekiz temsilcileri de bazı konularda görüşleri alınmak üzere konferansa çağırılmışlardır. ABD ise görüşmelere yalnızca gözlemci düzeyinde katılmıştır(EBA, Savaşa Son Veren Belge: Mudanya Ateşkes Antlaşması, 2018).

Şekil 23. Animasyon 47 ve 48 saltanatın kaldırılması ve Lozan Konferansı'ndaki temsilcimiz İsmet Paşa

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim açısından alınmıştır.

Şekil 24. Animasyon 49 ve 50 Lozan Konferansı'na katılan ülkeler ve çözilemeyen sorunlar nedeniyle Konferans'ın kesintiye uğraması

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim açısından alınmıştır.

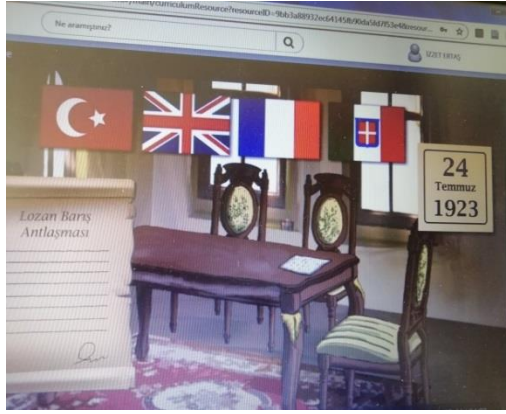
Bağımsız Türkiye

24 Temmuz 1923 tarihinde imzalanan ve dönemin önemli devletlerinin imza koyduğu Lozan Barış Antlaşması ile yeni Türk Devleti'nin bağımsızlığı onaylanmıştır. Lozan Barış Antlaşması ile;

- Batı sınırimız, Mudanya Ateşkes Anlaşması'nda belirtildiği üzere Meriç Nehri olarak kabul edilmiştir.
- Ege Denizi'nde yer alan Bozcaada ve Gökçeada Türk Devleti'nin olmuştur. Bozcaada ve Gökçeada dışındaki adalar Yunanistan egemenliğine bırakılmıştır. Ancak Türk kıyılarına yakın Yunan adalarında askerî üs kurulamayacağına ve bu adaların silahtan arındırılmasına karar verilmiştir.
- Irak Sınırı, Musul tartışması nedeniyle netleşmediğinden, konunun İngiltere ile Türkiye'nin yapacakları “ikili görüşmelerle” sonuçlandırılmasına karar verilmiştir.
- Yüzyıllardır Osmanlı Devleti'nin ekonomik bağımsızlığı önünde engel oluşturan kapitülasyonların, tüm sonuçlarıyla kaldırılmasına karar verilmiştir.
- Osmanlı Devleti tarafından batılı devletlere tanınmış olan ekonomik, siyasi ve hukuki ayrıcalıklar son bulmuştur.
- Osmanlı Devleti'ne ait borçların 1854'ten itibaren imparatorluktan ayrılan devletler arasında paylaştırılmasına ve TBMM Hükûmeti'nin kendi payına düşen bölümü ödemesine karar verilmiştir.
- Türkiye'deki Rumlarla, Yunanistan'daki Türklerin karşılıklı olarak yer değiştirmeleri kararlaştırılmıştır. Ancak İstanbul'da yaşayan Rumlarla, Batı Trakya'da yaşayan Türkler budeğişimin dışında tutulmuştur(EBA, Zaferin ve Bağımsızlığın Tescili: Lozan Barış Görüşmeleri, 2018).

Şekil 25. Animasyon 51 ve 52 Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanması

51

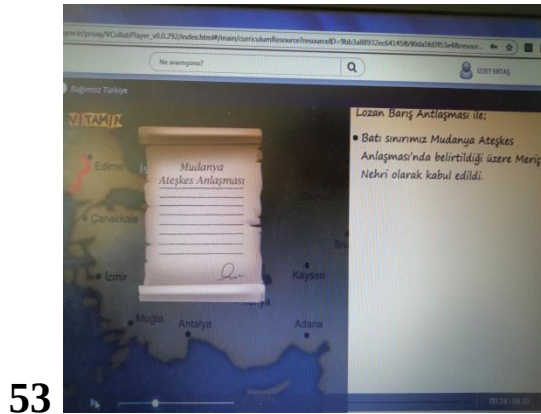
52

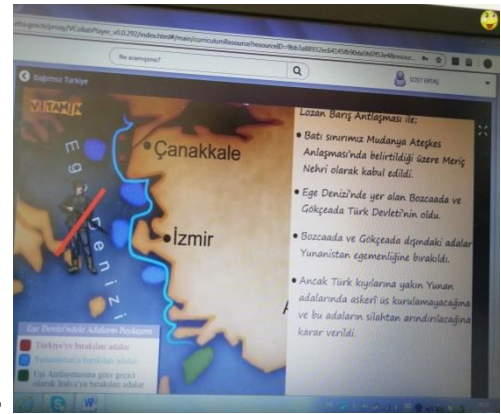
Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim açısından alınmıştır.

Şekil 26. Animasyon 53 ve 54 Lozan'a göre batı sınırimiz ve Ege adalarının durumu

53

54

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim ağından alınmıştır.

Şekil 27. Animasyon 55 ve 56 Irak sınırı Ve kapitülasyonların kaldırılması

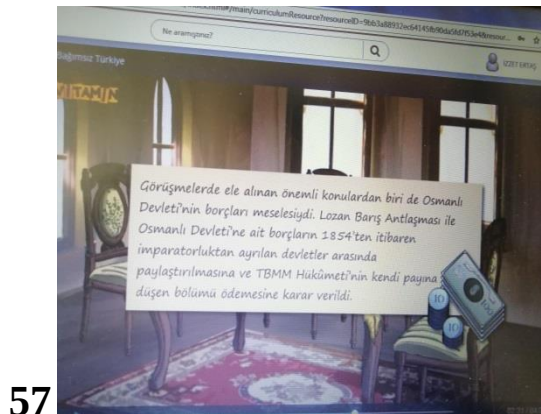
55

56

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim ağından alınmıştır.

Şekil 28. Animasyon 57 ve 58 dış borçlar sorunu ve nüfus mübadelesi

57

58

Kaynak: Görseller Eğitim ve bilişim ağından alınmıştır.

Sanat ve Edebiyat Eserlerimizde Kurtuluş Savaşımız

Yaratıcı bir yeteneğin sonucu olarak ortaya çıkan sanat eserleri insanın ve doğanın karşılıklı etkileşimiyle oluşur ve toplumsal bir özellik taşır. Sanat, yaşamı insanlaştıran ve onu yansıtan bir olgudur. Bu anlamda Kurtuluş Savaşı sürecinde yaşananlar da dönemin sanatçılarına esin kaynağı olmuş ve Kurtuluş Savaşı'nı anlatan birçok resim, müzik ve edebiyat eserleri yaratılmıştır. Bu eserlerin önemli bir bölümü resim sanatıyla ilgilidir. Ressamlarımız yaptıkları eserlerde; savaşın hüznünü, yıkıcılığını, ulusal bağımsızlığın önemini, vatan sevgisini ve savaşın kazanıldığı zor şartları ortaya koymuşlardır.

İstiklal harbinde meydana gelen gelişmeler edebiyat eserlerimizi de etkilemiş, İstiklal harbini konu edinen roman, öykü ve şiirler yazılmıştır. Dönemin ünlü yazarı Halide Edip Adıvar yazmış olduğu; Vurun Kahpeye ve Ateşten Gömlek isimli eserlerinde İstiklal harbi esnasında yaşanan olaylardan esinlenerek savaş yıllarında insanların yaşadıkları sıkıntıları ve hürriyet yolunda çekilen acıları romanlarında büyük bir ustalıkla anlatmıştır. Ayrıca millî irade temelinde cehaletle savaşın önemi üzerinde durmuştur.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu da gazeteci kimliğiyle Millî Mücadele'ye destek olmuş ve bu dönemde yaşadıklarını roman ve öyküleri aracılığıyla anlatmıştır. Bu eserlerden bazıları Sodom ve Gomore, Yaban ve Millî Savaş Hikâyeleri'dir. Yakup Kadri, Sodom ve Gomore isimli eserinde işgal yıllarında İstanbul'da yaşanan ahlâki çöküntüye dikkat çekmiş, Yaban adlı romanında ise Kurtuluş Savaşı yıllarında bir Anadolu köyünde yaşanan olayları anlatmıştır. Şiirlere baktığımızda Mehmet Akif Ersoy tarafından yazılan İstiklal Marşımız, Nâzım Hikmet'in yazdığı "Kuva-yı Milliye" destanı da İstiklal Harbini ve o dönemi şiirsel bir biçimde anlatan mühim eserlerdendir (EBA, Sanat ve Edebiyat Eserlerinde Kurtuluş Savaşımız, 2018).

Şekil 28. Animasyon 59 ve 60 resim sanatının Kurtuluş Savaşı'mıza yansımaları

Şekil 29. Animasyon 61 ve 62 Kurtuluş Savaşı'nın edebi eserlere yansıması

Şekil 30. Animasyon 63 ve 64 Kurtuluş Savaşı'nın edebi eserlere yansıması

2.7. İlgili Araştırmalar

2.7.1. Türkiye’deki araştırmalar

Aslan Efe (2015). yaptığı çalışmada; Animasyonların kullanıldığı öğretim tekniklerinin geleneksel yöntem ve tekniklere göre akademik başarıya ve animasyonların çevreye yönelik tutumlara etkilerini incelemiştir. Deneysel son test kontrol gruplu model kullandığı çalışmada, animasyon destekli çevre eğitimi alan deney grubunun kalıcılık puanlarının geleneksel çevre eğitimi alanlardan yüksek çıktığını belirtmiştir.

Daşdemir, İ. (2016). Yapmış olduğu çalışmada; Ortaokul 6. sınıf fen bilimleri dersinde animasyon kullanımının öğrencilerin akademik başarıları üzerine etkileri, bu çalışmaların öğrenmelerde kalıcılığa, bilgiyi işleme süreçlerinin gelişimine etkisini ve araştırmaboyunca kullanılan animasyonlara öğrencilerin bakış açılarını incelemiştir. Yapılan çalışmanın sonucunda Ortaokul 6. sınıf fen bilimleri dersinde animasyon kullanımının çalışmaya katılan öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığı, öğrenilen davranışların kalıcı olduğu ve öğrencilerin bilimsel süreç becerilerini pozitif olarak etkilediği ortaya çıkmıştır. Ayrıca, uygulamanın deney bölümünde yer alan öğrencilerin animasyonlara karşı olumlu tutumlar oluşturdıkları tespit edilmiştir.

Karaçöp, Doymuş, Doğan, ve Koç (2009). Yaptıkları çalışmalarında; bilgisayar animasyonları tekniğinin ve jigsaw tekniğinin öğrencilerin genel kimya-II derslerindeki akademik başarıya olan etkilerini incelemiştir. Bu araştırmada Bilimsel Akıl Yürütme Testi ve Kimya Akademik Başarı Testi olmak üzere iki araç kullanılmıştır. Konu öğretiminde; kontrol grubunda geleneksel öğretim yöntemi, animasyon grubunda bilgisayar animasyonları ve yapboz grubunda yapboz teknikleri uygulanmıştır. Animasyon tekniği ve yapboz tekniği ile öğretimin etkilerini araştıran bu araştırmanın bulgularından, bu tekniğin geleneksel öğretim yöntemine göre öğretime daha olumlu etkileri olduğu bulunmuştur.

Daşdemir, Uzoğlu, ve Cengiz (2012). Yapmış oldukları çalışmalarında; Ortaokul 7.sınıf fen bilimleri dersinde kullanılan animasyonların çalışmaya katılan öğrencilerin akademik başarılarına, öğrenilen bilgilerin kalıcılığına, bilgiyi işleme süreçlerine etkisini ve öğrencilerin animasyonlara karşı bakış açılarını araştırmışlardır. Yapılan çalışmanın sonucunda; Ortaokul 7.sınıf fen bilimleri dersinde kullanılan animasyonların öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığı, öğrenilen bilgilerin kalıcı

hale geldiği, bilgiyi işleme süreçlerine ve öğrencilerin animasyonlara karşı bakış açılarındapozitif tutum oluşturdıkları araştırmanın sonucunda ortaya çıkmıştır. Ayrıca, çalışmaya katılan öğrencilerin animasyonlara karşı olumlu düşünceler beslediklerini belirtmişlerdir.

Aktürk, Yazıcı, ve Bulut'un (2013).Çalışmalarında tespit ettikleri sonuçlara göre animasyon ve dijital haritaların derslerde kullanılmasının akademik başarıyı arttırdığı görülmüştür.

Genç (2013) yılındaki çalışmasında bilgisayar animasyonlarının kullanıldığı Fen Bilimleri ve Sınıf Öğretmenliği bölümünde eğitim gören öğrencilerinin biyoloji dersine olanbakış açılarını araştırmış araştırmanın sonucunda elde ettiği sonucunda; Fen Bilimleri ve Sınıf Öğretmenliği bölümünde yer alan öğrencilerinin animasyonlarınkullanıldığı biyoloji derslerine yönelik olumlu tutumlar geliştirdiklerini belirtmiştir.

Aktaş, (2015) çalışmasında, derslerde bilgisayar desteği yardımı ile örüntü modelleri kullanılarak birbirine benzemeyen simetri çeşitlerinin öğretiminde animasyonların öğrencilerin akademik başarısında etkili olup olmayacağını incelemiş, Simetri ile ilgili bölüm Mine AKTAŞ, Selcenay AKTAŞ ve Burcu AKTAŞ' ın orijinal çizimleriyle bilgisayar yardımıyla örneklendirilip ifade edilmiştir. Araştırma da elde edilen sonuçlara göre; bilgisayar animasyonlarının kullanımı ile simetri konularının öğretiminin, öğrencilerin akademik başarılarını olumlu bir şekilde değiştirdiği görülmüştür.

Arıcı ve Dalkılıç (2006) yapmış oldukları çalışmanın sonucunda Animasyon kullanılarak geliştirilen eğitim yazılımlarının, öğrencilerin animasyonlarla yapılan dersin soyut konuları somutlaştırdığı, böylece daha iyi anladıklarını ve bilgisayar animasyonları sayesinde derslerin daha gerçekçi işlediklerine, böylece animasyon yardımı çoklu öğrenme ortamı oluşturulabilir sonucuna varmışlardır.

Akaydın ve Kaya (2018) Animasyon kullanılan 5E öğrenme modeli ve animasyon kullanılmayan 5E öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarı puanları ve animasyonlara karşı tutumları üzerindeki etkisini araştırmayı ve bu bağlamda çeşitli öneriler sunmayı amaçlamışlardır. Bu doğrultuda yapılan çalışmalar sonucunda uygulama yapılan tüm gruplarda, öğrencilerin akademik başarılarında anlamlı yükselmeler olmuş, fakat çalışma grupların son-test puanlarına bakıldığında anlamlı

farklar bulunmamıştır. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler derslerine yönelik tutumlarına bakıldığında, animasyon içeren ve içermeyen 5E öğrenme modelinin uygulandığı çalışma grubunda anlamlı artışlar görülürken, çalışmanın kontrol grubunu oluşturan öğrencilerde ön-test ve son-test tutum puanları arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Çalışmanın deney grubunu oluşturan öğrencilere uygulanan animasyon görüş ölçeğine göre animasyonların sosyal bilgiler dersini anlamada kolaylaştırıcı, güdüleyici ve öğretici olduğunu aynı zamanda animasyonlar ile işlenen derslerindaha zevkli olduğunu belirtmişlerdir.

Sakman(2020)“Animasyon Teknikleriyle Çoklu Ortam Öğrenme Materyallerinin Zenginleştirilmesi” adlı çalışmasının sonucunda hemkullanılan etkileşimli dijital kitapların hem de geleneksel öğretim yöntemlerinin çizgi film ve animasyon teknikleriyle harmanlanması, öğrencilerin yaratıcılık ve realist düşünme yeteneklerini geliştirerek eğitimortamlarına katkı sağlayacağını belirtmiştir.

2.7.2.Dünya’daki Araştırmalar

Islam, Arif, Islam1, ve Shamsuddin (2014) “Child Education Through Animation: An Experimental Study” adlı çalışmalarının sonucunda Bilgisayar animasyonlarının, geleneksel eğitim sisteminin yerine tam olarak kullanılamasa da etkileşimli öğrenme materyalleri ile birlikte öğretmen tarafından ana kaynaklar olarak kullanıldığında, öğrencilerin öğrenme becerilerinde gelişimin olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Kainz, Jakab ve Kardoš (2013) “The Computer Animation in Education” İsimli çalışmalarının sonucunda animasyonların eğitimde, açıklanması zor olabilecek kavramları görsel olarak göstermek için faydalı bir yardım sağlayabileceği; mimaride, inşaat başlamadan önce tüm binayı görselleştirmeyi mümkün kılacağı; film endüstrisinde animasyonların, başka türlü yaratması imkânsız olacak özel efektler yaratmak için kullanılabileceği veya tıpta tıbbi kavram ve koşulları açıklamaya imkân verebileceği sonucuna ulaşmışlardır.

Karlsson ve Ivarsson (2008) “Animations In Science Education” adlı çalışmalarında; “ *Karmaşık görünen eğitimsel ikilemlerin ve öğrenci zorluklarının olası çözümlerinin listesine yeni öğeler eklenmiştir, bunlardan biri de animasyonların eğitim kaynağı olarak kullanılmasıdır.*” Sonucuna ulaşmışlardır.

Xiao (2013) “Animation Trends in Education” adlı çalışmasında; Bilgisayarların ortaya çıkması ile birlikte sınıfta animasyon giderek daha önemli bir rol oynadığını, Çeşitli disiplinler veya mesleki eğitimler için birçok içerik geliştirildiğini ifade etmiş, ayrıca resim galerilerinden karmaşık sayısal simülasyonlara, animasyonların bize tamamlayıcı bir öğrenme deneyimi sunduğunu belirtmiştir. Geleneksel eğitim yöntemleri genellikle sezgisel ve açık bir içeriği gösteren etkili yaklaşımlardan yoksun olduğunu; animasyonların ise yeni yazılım ve donanım teknikleri kullanarak bu eksiklikler telafi edilebileceğini savunmuştur.

Kombartzky ve Ploetzner, (2007). “Beneficial Effects of Learning from Animations” isimli çalışmalarında; Animasyonların gerçek bilginin edinilmesi durumunda pek faydası olmayabileceğini; Buna karşılık, animasyonların zaman ve mekandaki süreçlerle ilgili kavram ve prosedürlerin elde edilmesini kolaylaştırmak için uygun olabileceği ve Bununla birlikte, birçok diğer araştırmada olduğu gibi, animasyon öğrenme ile başarının çok zor olmadığını sonucunu elde etmişlerdir.

Shreesha ve Tyagi (2016) “Does Animation Facilitate Better Learning in Primary Education: A Comparative Study of Three Different Subjects.” Adlı çalışmalarının sonucunda; Bilgisayar kullanılan teknikler sayesinde, özellikle animasyon tekniğini kullanarak, öğretmenler öğrencilere farklı öğrenme ortamları oluşturabilmektedir. Animasyonlar kullanıldığı derslerde karmaşık görünen kavramları daha kolay bir şekilde vermeye, öğrencileri derse güdülemeye, öğrencilerin motivelerini arttırmaya ve daha hızlı öğrenmeleri konusunda yardımcı olabilirler. Animasyon kullanımı, öğrencileri derslerde aktif katılımcı ve bilginin yapımcılarına dönüştürebilir aynı zamanda çağdaş sınıflardaki öğrencilerin öğrenme kabiliyetlerini geliştirebilir ve dersleringenelinde öğrencilere pozitif anlamda teşvik sağlayabilir. Bununla birlikte, öğrencilerin akademik performanslarındaki gelişme derecesi, daha çok animasyon içeriğin tasarlanmasına ve ayrıca sınıf içerisinde öğretim araç ve gereçlerinin sunum şekli de etkili olabilir çıkarımlarında bulunmuşlardır.

Jancheski (2011) “The Importance Of Animations And Simulations In The Process Of (E-)Learning” isimli çalışmada elde ettiği verilere göre; Öğretme / öğrenme sürecinin birçok amacı, iyi hazırlanmış animasyonların düzgün bir şekilde kullanılmasıyla kolayca başarılabilir.

Animasyonlar ister geleneksel ister modern eğitimde, herhangi bir biçimde eğitim sürecinde daha yüksek düzeyde etkileşimin teşvik edilmesinden bahsettiğimizde yeri doldurulamaz didaktik bir araçtır. Eğitimde animasyonların artan kullanımının diğer yararları: Bilgiyi daha derinlemesine ve daha iyi hatırlaması, öğrencinin kavram anlayışı becerilerini geliştirir.

Animasyonlar ve simülasyonlar, yaparak öğrenme yoluyla yapıcı öğrenmeyi destekleyebilir. Keşfederek öğrenme, deneyimsel öğrenme, probleme dayalı öğrenme tekniklerinde kullanılabilir.

Musa, Ziatdinov ve Griffiths (2013) ‘‘Introduction To Computer Animation And Its Possible Educational Applications’’ adlı çalışmalarında elde ettikleri verilere göre; Eğitim animasyonu, öğrencilere materyal sunmak için en şık araçlardan biridir. Öğrencilerin bilgiyi anlamalarına ve hatırlamalarına yardımcı olmadaki önemi, güçlü grafik odaklı bilgisayarların ortaya çıkışından bu yana büyük ölçüde artmıştır. Doğa bilimlerindeki bazı konular hakkında bilgi edinmek için çok faydalı olabilir, eğitim için modelleme ve öğrenmeye uygun materyaller hazırlamak sınıfta gereken süreyi azaltabilir ve eğitim sürecinin verimliliğini artırabilir. Animasyon kullanarak, öğrencilerin görsel iletişim, hikaye anlatımı, gözlem ve duyuşal yönleri, problem çözme ve yenilikçi yönleri, örneğin konsantrasyon, biliş, etik ve estetik konularında becerilerini geliştirir.

Shreesha ve Tyahi (2018) ‘‘Effectiveness of animation as a tool for communication in primary education’’ adlı çalışmalarında; Bilgisayar aracılı iletişim teknikleri, özellikle de animasyon yardımıyla, öğretmenler, öğrencilere eğlenceli olabilecek, karmaşık fikirleri daha basit biçimlerde sunarken farklı bir öğrenme deneyimi sunabilir sonucuna ulaşmışlardır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada karma yöntem araştırma modeli kullanılmıştır. Karma yöntemler, tek bir çalışma ya da çalışmalar dizisindeki aynı temel olgulara yönelik nitel ve nicel veriler toplamayı, onları analiz etmeyi ve yorumlamayı içermektedir (Given, 2008). Bu araştırma da nitel ve nicel yöntemleri birlikte kullanma, elde edilen verileri karşılaştırma, bütünleştirme ve farklı ancak araştırma soruları ile doğrudan ilgili veriler elde etmek amacıyla karma yöntem araştırma desenlerinden açıklayıcı sıralı desen kullanılmıştır. Bu desenin genel amacı, nitel aşamayı nicel verinin içindeki ilişkileri ve yönelimleri açıklamak için kullanmaktır (Creswell ve Clark- Plano, 2015). Araştırmada ilk olarak başarı testi aracılığıyla nicel veriler elde edilmiş, ardından deney grubundaki öğrenciler ve araştırmacı tarafından yapılan birebir görüşmelerdeki nitel verilerle nicel veriler desteklenmiştir.

3.2. Nicel Evren ve Örneklem

Araştırmanın deneysel işlem evrenini Malatya ili Pütürge ilçe merkezinde bulunan ortaokullar; örneklemi ise Malatya ili Pütürge ilçesi Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Pütürge Pazarcık Ortaokulunda öğrenim gören 8. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Örneklemen belirlenmesinde ise seçkisiz olmayan amaçlı örneklem yöntemlerinden benzeşik örnekleme kullanılmıştır. Bu araştırmada benzeşik örneklem kullanılmasındaki amaç, birbirine benzer sosyo-ekonomik çevrede bulunan öğrencilerin, uygulama kapsamında İnkılap Tarihi dersine yönelik hazırlanan animasyon içeriğindeki öğretim programının akademik başarılarına olan etkisini incelemektir. Araştırmanın denekleri 2019-2020 eğitim-öğretim yılı, Malatya ili Pütürge ilçesi Pazarcık Ortaokulunda hem sosyo-ekonomik hem de akademik açıdan birbirine denk olduğu belirlenen 8/A-8/B şubelerinde öğrenim gören öğrencilerden oluşmuştur. Araştırma, deney grubunda 25, kontrol grubunda ise 25 olmak üzere toplamda 50 öğrencinin katılımıyla yürütülmüştür. Belirlenen şubelerdeki öğrencilere araştırma konusuna yönelik hazırlanan başarı testi ön

test olarak uygulanmıştır. Araştırmanın deneysel işlem bölümüne katılan öğrencilere ilişkin sayısal veriler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 2.

Araştırmanın Deneysel Bölümüne Katılan Öğrenciler

GRUPLAR	SINIF/ŞUBE	SINIF MEVCUDU
Deney	8/B	25
Kontrol	8/A	25
TOPLAM		50

Tablo 1 incelendiğinde araştırmanın deney grubunda 25, kontrol grubunda 25 olmak üzere toplam 50 öğrencinin katılımıyla deneysel işlemler gerçekleştirilmiştir.

Araştırma, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilgiler Eğitimi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü ve İnönü Üniversitesi Rektörlüğü aracılığıyla Malatya Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izin alınarak yürütülmüştür. Araştırmaya yönelik alınan uygulama izni ise Ek 1’de sunulmuştur.

3.3. Çalışma Grubu

Çalışma grubunu oluşturan öğrenciler Pütürge Pazarcık Ortaokulunda, 2018-2019 eğitim-öğretimde yılında eğitim gören 8/B sınıfı öğrencilerinden oluşturulmuştur. Bu sınıfta yer alan 25 öğrenci aynı zamanda araştırmanın nicel boyutunun deney kısmını oluşturmıştır.

3.4. Veri Toplama Araçları

3.4.1. Başarı Testi

Bu araştırmanın nicel bölümünde farklı veri toplama araçları kullanılmıştır. Araştırma kapsamında ilk olarak uygulama yapılması düşünülen animasyonların sıklıkla kullanımı öngörülen ilgili kazanımları içeren ünite belirlenmiştir. Bu bağlamda 8. sınıf İnkılap Tarihi dersi öğretim programında yer alan “Milli bir destan: Ya İstiklal Ya Ölüm!” ünitesinde uygulanması kararlaştırılarak kazanımlara yönelik ders planları hazırlanarak EBA platformundaki animasyonlar entegre edilmiştir.

Deney ve kontrol gruplarının akademik başarılarını ölçmek amacıyla çoktan seçmeli sorulardan oluşan “Milli bir destan: Ya İstiklal Ya Ölüm” Ünitesi Akademik Başarı Testi araştırmacı tarafından hazırlanarak kullanılmıştır. Başarı testleri, belli bir programa yönelik hem öğretim başında hem de öğretim sonunda öğrencilerin bilgi, kavrama ve anlayış yönünden gösterdikleri akademik gelişimi tespit etmek amacıyla geliştirilen ve kullanılan testlerdir (Yıldırım, 1999). Bu araştırmanın ilk aşamasında ilgili literatür incelenmiş ve seçilen ünite konularını içeren bir başarı testi hazırlanmıştır. Başarı testi ilk olarak her kazanıma en az 5 soru gelebilecek şekilde toplam 40 soru olarak geliştirilmiştir. Hazırlanan başarı testinin geçerliğini ve güvenirliğini belirlemek amacıyla, bazı işlemler gerçekleştirilmiştir. Soruların kapsam geçerliliğini belirlemek amacıyla tez yöneticisi ile Sosyal Bilgiler hazırlanıp eğitimi anabilim dalından 2 öğretim elemanına hazırlanan formlar verilmiştir. Form üzerinde soruların kazanımlara ve sınıf düzeyine uygunluğu bilimsel yönden herhangi bir yanlısının bulunup bulunmadığının ilişkin değerlendirme yapmaları istenmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda başarı testindeki kazanıma uygun olmayan, benzer yapıdaki sorular testten çıkarılmış, bilimsel açıdan yanlış sorular incelenerek gerekli düzeltmeler yapılmış ve soru sayısı 35 düşürülerek ön uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Malatya ilinde iki farklı konumda yer alan dört lisede uygulanmıştır. Bu bağlamda akademik başarı testi 2018-2019 eğitim-öğretim yılı birinci yarıyılında, Malatya’da Pütürge ve Battalgazi ilçelerindeki 350 lise 1. sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Ön uygulama yapılırken belirlenen eğitim bölgelerindeki okullar random yoluyla seçilmiştir.

Madde analizinde madde güçlük indeksleri, madde ayırtedicilikindeksleri, çeldirici fonksiyonları; testin genel analizinde ise test güvenirliği hesaplanmıştır. Güvenirlik analizinde, içsel tutarlılığı ölçmede Cronbach’s Alpha katsayısı dikkate alınmıştır. Cronbach’s Alpha katsayısına bağlı olarak testin güvenirliği aşağıdaki gibi yorumlanır (Kalaycı, 2009: 405):

- $0,00 \leq \alpha < 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir,
- $0,40 \leq \alpha < 0,60$ ise ölçeğin güvenirliği düşük,
- $0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise ölçek oldukça güvenilir ve
- $0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Bu araştırmada da hazırlanan başarı testinin ön uygulaması yapıldıktan sonra testin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısına bakılmış ve testin güvenirlik katsayısının $\alpha = 0,86$ olduğu tespit edilmiştir. Bu değer, literatürde öngörülen 0,60 alt limit kriterini

sağlamaktadır (Cronbach, 1990; Punch, 2005). Dolayısıyla, elde edilen sonuç araştırmada kullanılan test sorularının içsel tutarlılığı olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca testin madde istatistiklerinin hesaplanması, doğrudan teste alınacak soru maddelerinin belirlenmesi ve bu maddelere yapılması gereken düzeltmelerin tespiti için madde analizi yapılmıştır. Tablo 2, başarı testine ait madde analiz sonuçlarını vermektedir.

Tablo 3.
Başarı Testinin Madde Analizi Sonuçları

Soru No	p	R	Açıklama (p'ye göre)	Açıklama (r'ye göre)
1	,29	0,71	Çok zor	Ayırt etme gücü yüksek
2	,30	0,53	Orta güçlükte	Ayırt etme gücü yüksek
3	,38	0,48	Orta güçlükte	Ayırt etme gücü yüksek
4	,25	0,64	Çok zor	Ayırt etme gücü yüksek
5	,27	0,83	Çok zor	Ayırt etme gücü yüksek
6	,25	0,68	Çok zor	Ayırt etme gücü yüksek
7	,26	0,45	Çok zor	Ayırt etme gücü yüksek
8	,39	0,56	Orta güçlükte	Ayırt etme gücü yüksek
9	,50	0,56	Kolay	Ayırt etme gücü yüksek
10	,34	0,52	Orta güçlükte	Ayırt etme gücü yüksek
11	,04	0,38	Çok zor	İyi
12	,24	0,51	Çok zor	Ayırt etme gücü yüksek
13	,48	0,58	Orta güçlükte	Ayırt etme gücü yüksek
14	,28	0,56	Çok zor	Ayırt etme gücü yüksek
15	,56	0,60	Kolay	Ayırt etme gücü yüksek
16	,53	0,59	Kolay	Ayırt etme gücü yüksek
17	,48	0,52	Orta güçlükte	Ayırt etme gücü yüksek
18	,48	0,50	Orta güçlükte	Ayırt etme gücü yüksek
19	,56	0,59	Kolay	Ayırt etme gücü yüksek
20	,38	0,40	Orta güçlükte	Ayırt etme gücü yüksek
21	,54	0,56	Kolay	Ayırt etme gücü yüksek
22	,34	0,48	Orta güçlükte	Ayırt etme gücü yüksek
23	,38	0,71	Orta güçlükte	Ayırt etme gücü yüksek
24	,24	0,40	Çok zor	Ayırt etme gücü yüksek
25	,28	0,35	Çok zor	İyi
26	,12	0,21	Çok zor	Ayırt etme gücü orta derece
27	,43	0,42	Orta güçlükte	Ayırt etme gücü yüksek
28	,23	0,44	Çok zor	Ayırt etme gücü orta derece
29	,31	0,36	Orta güçlükte	İyi
30	,30	0,43	Orta güçlükte	İyi
31	,36	0,60	Orta güçlükte	İyi
32	,26	0,40	Çok zor	Ayırt etme gücü orta derece
33	,50	0,51	Kolay	Ayırt etme gücü yüksek
34	,50	0,64	Kolay	Ayırt etme gücü yüksek
35	,43	0,62	Orta güçlükte	Ayırt etme gücü yüksek

p: Güçlük indeksi, r: Ayırt edicilik indeksi

Analiz sonuçları incelendiğinde ayırt ediciliği 0,30'dan küçük olan sorularında aralarında bulunduğu (5, 6, 11, 25, 26, 28, 29, 31, 32, 33) 10 soru elenerek toplamda 4 seçenekli 20 soruyu kapsayacak şekilde orta güçlükte ve ayırtıcılık gücü yüksek olan sorular test biçiminde düzenlenip esas uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Akademik Başarı Testi'nin son şekli Ek 2'de sunulmuştur.

Yapılan ön uygulamanın ardından programın esas uygulamasına geçilmiştir. Deney ve kontrol grubundaki dersler araştırmacı tarafından, haftada 2 saat olmak üzere toplam 16 ders saatinde tamamlanmıştır.

3.4.2. Görüşme Formu

Araştırmanın nitel boyutunda yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu, benzeşik konularda farklı kişilerin aynı konuyla alakalı bildiklerinin anlaşılması amacıyla yapılmaktadır. Görüşme formu araştırmanın problemi ile ilgili tüm boyutların ve soruların niteliklerini öğrenmek için oluşturulmuş bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu doğrultuda araştırmaya katılan Pazarcık Ortaokulu 8/B Sınıfında yer alan 25 öğrenciye nicel uygulamanın sonunda öğrencilerin bilgisayar animasyonlarına ait görüşlerinin elde edilebilmesi amacıyla EK 3.te yer alan görüşme formundaki sorular verilmiştir.

3.5. Verilerin Toplanması

Araştırmada nicel verilerin toplanması için hazırlanan Akademik Başarı Testi ile öğretim planları ve etkinlikler 2019-2020 eğitim öğretim yılında aralık- şubat ayları içerisinde uygulanmıştır. Başarı testinin çoğaltılmasının ardından uygulama derslerinin başlamasından hemen önce Pütürge Pazarcık Ortaokulundaki deney grubuna (25) 14.12.2018 tarihinde ve kontrol grubuna (25) 14.12.2018 tarihinde öntest olarak uygulanmıştır. Öntest uygulamasının ardından deney grubunda toplam 14 oturumdan oluşan (1 oturum = 40 dakika) ve 7 hafta süren “Milli bir destan: Ya İstiklal Ya Ölüm” ünitesine yönelik hazırlanan öğretim programı uygulanmıştır. Bu kapsamda belirlenen üniteye yer alan kazanımlar ve uygulanan animasyonların sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.

Milli bir destan: Ya İstiklal Ya Ölüm Ünitesindeki Kazanımlar, Süreler, Derslerde Kullanılan Materyaller ve Animasyon Sayıları

ÜNİTE	SÜRE	Derslerde Kullanılan Materyal	Animasyon Sayısı
KAZANIMLARI			
8.3.1. Millî Mücadele Dönemi'nde Doğu Cephesi ve Güney Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.	40+40= 80 dakika	Bilgisayar Animasyonları ve Akıllı Tahta	11
8.3.2. Millî Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde meydana gelen gelişmeleri kavrar.	40+40=80 dakika ve 40+40=80 dakika	Bilgisayar Animasyonları ve Akıllı Tahta	20
8.3.3. Millî Mücadele'nin zor bir döneminde Maarif Kongresi yapan Atatürk'ün, millî ve çağdaş eğitime verdiği önemi kavrar.	40 dakika	Bilgisayar Animasyonları ve Akıllı Tahta	3
8.3.4. Türk milletinin millî birlik, beraberlik ve dayanışmasının bir örneği olarak Tekalif-i Milliye Emirleri doğrultusunda yapılan uygulamaları analiz eder.	40 dakika	Bilgisayar Animasyonları ve Akıllı Tahta	3
8.3.5. Sakarya Meydan Savaşı'nın kazanılmasında ve Büyük Taarruz'un başarılı olmasında Mustafa Kemal'in rolüne ilişkin çıkarımlarda bulunur.	40+40= 80 dakika	Bilgisayar Animasyonları ve Akıllı Tahta	8
8.3.6. Lozan Antlaşması'nın sağladığı kazanımları analiz eder.	40+40= 80 dakika	Bilgisayar Animasyonları ve Akıllı Tahta	3
8.3.7. Millî Mücadele Dönemi'nin siyasi, sosyal ve kültürel olaylarının sanat ve edebiyat ürünlerine yansımalarına kanıtlar gösterir.	40+40= 80 dakika	Bilgisayar Animasyonları ve Akıllı Tahta	5

Hem deney hem de kontrol grubunda uygulama konularının bitiminden bir hafta sonra ise deney grubuna 25.02.2019 tarihinde ve kontrol grubuna 25.02.2019 tarihinde son test uygulanmış;araştırmanın nicel verilerinin toplanması tamamlanmıştır.

Araştırmanın nitel verilerinin toplanabilmesi amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulamadan 2 hafta sonra 04.03.2019 tarihinde deney grubunda yer alan 25 öğrenci üzerinde uygulanmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

3.6.1. Akademik Başarı Testinin Analizi

“Milli bir destan: Ya İstiklal Ya Ölüm” ünitesi için hazırlanan Akademik Başarı Testi 25 soru olarak yapılandırılmıştır. Testin puanlamasında doğru cevaba 1, yanlış cevaba 0 değeri verilmiştir. Soruların puanlaması yapıldıktan sonra deney ve kontrol grubundaki her bir öğrencinin ön test ve son testten aldıkları puanlar hesaplanarak 100'lük sisteme (1 doğru cevap = 4 puan) dönüştürülmüştür. Akademik Başarı Testinden bir öğrencinin alabileceği en düşük puan 0 iken, en yüksek puan 100 olmuştur. Her iki grubun da öntest, son test ve kalıcılık testinden aldıkları puanlar hesaplanarak SPSS paket programıyla analiz edilmiştir.

3.6.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formunun Analizi

Animasyonların öğrenciler üzerinde etkilerinin araştırılmasınave incelenmesine çalışıldığı bu araştırmanın verileri içerik analizi ve betimsel analiz yöntemi kullanılarak bulgulara dönüştürülmüştür. İçerik analizi, kodlama yoluyla elde edilen verilerin çağrışım yaptığı kavramları ve bu kavramlar arasındaki ilişkileri ortaya çıkarmak amacıyla yapılmaktadır (Miles veHuberman 1994; Yıldırım veŞimsek 2005). Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorulara öğrencilerin vermiş oldukları cevaplardan hareketle animasyon kavramına ilişkin kavramların kodlamaları alan uzmanlarıyla birlikte yapılmış olup öğrencilerin animasyonlara olan bakış açıları incelenmeye çalışılmıştır. Çalışmada benzer bulgular G.1, G.2, G.3 şeklinde sınıflandırılmıştır. Ayrıca çalışmanın bu kısmında elde edilen bulgulara ilişkin doğrudan alıntılar verilirken katılımcı 1, 2, 3,... şeklinde rumuzlar kullanılmıştır. Çalışmanın yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilen verileri içerik analizine tabi tutularak temalar şeklinde gruplandırılarak tablolar halinde verilmiş, ilişkili temayı söyleyen kişi sayısı da(frekansı) tabloda belirtilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1.Nicel Bulgular

Araştırmanın Problem Cümlesi ve Alt Problemleri/Hipotezleri

Araştırmanın ana problem cümlesi ” Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar animasyonları kullanımının öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkileri nelerdir? Ve öğrencilerin bilgisayar animasyonlarının kullanımına dair görüşleri nelerdir?

Bu bağlamda alt problemler şunlardır;

1. Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin uygulama öncesinde ön test akademik başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 5.
Katılımcıların Deney Öntest ve Kontrol Öntest Başarı Puanlarının t testi ile Karşılaştırılması

Grup	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	T	sd	p
Deney Öntest	25	11.12	4.428	-.219	48	.828
Kontrolöntest	25	11.40	4.609			

Araştırmanın deney ($\bar{x}=11.12$) ve kontrol ($\bar{x}=11.40$) grupları arasında yapılan öntest karşılaştırmalarında gruplar arasında anlamlı farklılığın meydana gelmediği ($p>.05$) görülmektedir. Dolayısıyla öntest gruplarının başarı düzeylerinin, uygulama öncesinde birbirine denk olduğu söylenebilir.

2. Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin uygulama sonrasında son test akademik başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 6.

Katılımcıların Deney Sontest ve Kontrol Sontest Başarı Puanlarının t testi ile Karşılaştırılması

Grup	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	Sd	p
Deney Sontest	25	17.08	5.438			
Kontrol Sontest	25	15.96	5.503	.724	48	.47

Araştırmada deneysel uygulama sonucunda, deney ve kontrol gruplarına ilişkin sontest puanlarının karşılaştırması sonucunda, gruplar arasında anlamlı farklılığın meydana gelmediği ($p>.05$) görülmektedir. Dolayısıyla aritmetik ortalama puanları incelendiğinde deney grubu ortalama puanlarının ($\bar{x}=17.08$) kontrol grubu puanlarına ($\bar{x}=15.96$) göre Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar animasyonları kullanımının öğrencilerin akademik başarıları üzerinde, normal öğretim programındaki süreçlere göre başarılarını daha fazla artırdığı söylenebilir.

3. Deney grubunda yer alan öğrencilerin uygulama öncesi ve uygulama sonrasında akademik başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 7.

Katılımcıların Deney Öntest ve Deney Sontest Başarı Puanlarının t testi ile Karşılaştırılması

Grup	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	sd	p
Deney Öntest	25	11.12	4.428			
Deney Sontest	25	17.08	5.438	-4.249	48	.00

Araştırmada deneysel uygulama sonucunda, deney grubuna ilişkin öntest ($\bar{x}=11.12$) ve sontest ($\bar{x}=17.08$) puanlarının karşılaştırması sonucunda, grupların puanları arasında sontest puanları lehine anlamlı farklılığın meydana geldiği ($p\leq.05$) görülmektedir. Dolayısıyla Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar animasyonları kullanımının öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı söylenebilir.

4. Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 8.

Katılımcıların Deney Öntest ve Kontrol Öntest Başarı Puanlarının t testi ile Karşılaştırılması

Grup	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	sd	p
KonrtolÖntest	25	11.40	4.609	-3.176	48	.00
KonrtolSontest	25	15.96	5.503			

Araştırmanın kontrol grupları arasında yapılan öntest ($\bar{x}=11.40$) ve sontest ($\bar{x}=15.96$) puanları karşılaştırmasında gruplar arasında kontrol sontest puanları lehine anlamlı farklılığın meydana geldiği ($p\leq.05$) görülmektedir. Dolayısıyla uygulama yapılmayan öğrencilerin de akademik başarı puanlarında artış meydana geldiği söylenebilir.

4.2.Nitel Bulgular

Çalışmanın nitel kısmı yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilen verilerin içerik analizine tabi tutularak temalar şeklinde gruplandırılarak tablolar halinde aşağıda verilmiştir.

4.2.1. Animasyon kavramının oluşturduğu çağrışımlara ilişkin durum

Çalışma grubunun yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan “Animasyon tekniği denince ne anlıyorsunuz? Şeklindeki soruya vermiş oldukları yanıtlar içerik analizine tabi tutularak elde edilen alt temalar tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9.

Animasyon kavramının oluşturduğu çağrışımlara ilişkin durum

<i>1.Tema Animasyonun çağrışım yaptığı kavramlar</i>		
	<i>Alt temalar</i>	<i>F</i>
G.1.	<i>Görsel Aktarım</i>	<i>4</i>
G.2.	<i>Görsel ve İşitsel Aktarım</i>	<i>8</i>
G.3.	<i>Canlandırma</i>	<i>4</i>
G.4.	<i>Özet Anlatım</i>	<i>1</i>
G.5.	<i>Çizgi Dizi</i>	<i>1</i>
G.6.	<i>Kalıcı Anlatım</i>	<i>1</i>
G.7.	<i>Eğlenceli Teknik</i>	<i>1</i>
Toplam		20

Öğrencilerin görüşlerinden elde edilen alt temalara bakıldığında elde edilen 7 kavramdan sırasıyla en fazla; Görsel ve İşitsel Aktarım (f8), Görsel Aktarım (f4), Canlandırma(f4), Özet Anlatım, Çizgi Dizi, Kalıcı Anlatım ve Eğlenceli Teknik kavramları ise sadece 1 öğrenci tarafından cevaplanmıştır. Araştırmada bulguların ortaya çıkmasını sağlayan çalışma grubu üyelerinin “ Animasyon tekniği denince ne anlıyorsunuz?” şeklindeki soruya vermiş oldukları cevaplar aşağıda örneklendirilmiştir.

“Animasyon denince bende çağrışım yapan kavramlar, her zaman güldürü unsuru olan öğeler olsa da aslında animasyonun içeriği herhangi bir konunun görsel ve sesli olarak anlatılmasıdır.” (Katılımcı, 1).

“ Animasyon tekniği denilince daha eğlenceli bir öğrenme tekniği anlıyorum”(Katılımcı, 7).

“ Animasyon tekniği diğer konuşarak anlatım tekniklerine göre, karikatürleriyle, seslendirme ve görselleriyle konuların daha çok aklımızda kalmasını sağlayan bir tekniktir.” Katılımcı, 17).

“ Animasyon, bir konunun resimlerle kişilere aktarılmasıdır. Örneğin, bir müzik veya konuşmalar ile resimlerin geçmesidir.”(Katılımcı, 3).

4.2.2. Animasyon Tekniğinin T.C.İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konularının Öğretiminde Kalıcılığa Etkisi Üzerindeki Durum

Çalışma grubunun yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan “ Animasyon tekniğinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının öğretiminde kalıcılığa katkı sağladığını düşünüyor musunuz, niçin? ” Şeklindeki soruya vermiş oldukları yanıtlar içerik analizine tabi tutularak elde edilen alt temalar tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10.

Animasyon Tekniğinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konularının Öğretiminde Kalıcılığa Etkisi Üzerindeki Durum

2.Tema Animasyonun kalıcılığa etkileri		
Evet	Alt temalar	f
G.1.	Görsel	5
G.2.	Görsel ve İşitsel	3
G.3.	Eğlenceli	5
G.4.	Canlandırıcı	3
G.5.	Dikkat Çekici	5
Hayır		
Toplam		21

Öğrencilerin görüşlerinden elde edilen temalara bakıldığında 5 ayrı tema elde edilmiştir. Bunlar sırasıyla; Görsel (f5), Eğlenceli (f5) ve Dikkat Çekici (f5), Görsel ve İşitsel ve Canlandırıcı (f3) öğrenci tarafından cevaplanmıştır.

Araştırmada bulguların ortaya çıkmasını sağlayan çalışma grubu üyelerinin “Animasyon tekniğinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının öğretiminde kalıcılığa katkı sağladığını düşünüyor musunuz, niçin?” şeklindeki soruya vermiş oldukları cevaplar aşağıda örneklendirilmiştir.

“Evet. katkı sağlıyor. Çünkü görselli ve sesli olunca daha fazla dikkat çektiği için aklımızda kalıyor” (Katılımcı, 20).

“Evet. Animasyon tekniğinin İnkılap tarihi derslerinde öğrenmemize katkı sağladığını düşünüyorum. Çünkü işlediğimiz konuları videolar sayesinde canlandırdığımız zaman bilgiler daha kalıcı oluyor” (Katılımcı, 17).

“Evet, katkı sağladığını düşünüyorum. Çünkü ses ve görüntüler bir arada olunca daha çok aklıma yattıyor” (Katılımcı, 18)

“Evet, katkı sağladığını düşünüyorum. Çünkü T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi genel olarak eskiden olmuş olayları bize aktaran bir ders olduğu için bu olayları gözümüzde canlandırmamıza yardımcı oluyor. (Katılımcı, 9).

4.2.3. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konularının Öğretiminde Animasyon Tekniğinin Kullanılmasının Öğrenme Süreci ve Ortamı Bakımından Etkileri ile İlgili Durum

Çalışma grubunun yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan “T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının öğretiminde animasyon tekniğinin kullanılmasının öğrenme süreci ve ortamı bakımından etkileri sizce neler olabilir?” şeklindeki soruya vermiş oldukları yanıtlar içerik analizine tabi tutularak elde edilen alt temalar tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konularının Öğretiminde Animasyon Tekniğinin Kullanılmasının Öğrenme Süreci ve Ortamı Bakımından Etkileri ile İlgili Durum

3. Tema Animasyon tekniğinin kullanılmasının öğrenme süreci ve ortamı bakımından etkileri		
	Alt temalar	F
G.1.	Kalıcı Öğrenme	3
G.2.	Öğrenmeyi Kolaylaştırma	7
G.3.	Sınıf Ortamı Sessiz	6
G.4.	Eğlenceli Ortam	3
G.5.	Dikkat Çekici	2
G.6.	Güdüleyici	1
G.7.	Destekleyici	1
Toplam:		23

Öğrencilerin görüşlerinden 7 farklı tema elde edilmiştir. Bu temalar sırasıyla; Öğrenmeyi Kolaylaştırma (f7), Sınıf Ortamı Sessiz (f6), Eğlenceli Ortam (f3), Kalıcı Öğrenme (f3), Dikkat Çekici (f2), Güdüleyici (f1) ve Destekleyici (f1) öğrenciler tarafında cevaplanmıştır.

Araştırmada bulguların ortaya çıkmasını sağlayan çalışma grubu üyelerinin “T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının öğretiminde animasyon tekniğinin kullanılmasının öğrenme süreci ve ortamı bakımından etkileri sizce neler olabilir? ” şeklindeki soruya vermiş oldukları cevaplar aşağıda örneklendirilmiştir.

“ Animasyon tekniğinin kullanılmasıyla daha iyi anlıyorum. Ortam bakımından ise herkes sessiz bir şekilde dikkatini animasyona verince bende dikkatimi veriyorum ve daha iyi anlıyorum.” (Katılımcı, 3).

“Öğrenme süreci daha akıcı ve rahat olduğu için öğrenme isteği artıyor. Ayrıca unutmuyoruz.” (Katılımcı, 6).

“ Bana göre T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde öğretmenler tarafından dersin anlatılması daha doğrudur. Ancak öğretmenden sonra animasyonlar izlenirse daha başarılı olabilir.” (Katılımcı, 10).

“ Animasyonlar bende Öğrenme sürecimi hızlandırıyor ve diğer anlatımlara göre daha fazla dikkat çekiyor.” (Katılımcı, 16).

4.2.4. Animasyonlarda Öğrencilerin En Çok Dikkatini Çeken 3 Şey İle İlgili Durum

Çalışma grubunun yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan “Animasyonlarda en çok dikkatinizi çeken üç şey nedir?” şeklindeki soruya vermiş oldukları yanıtlar içerik analizine tabi tutularak elde edilen alt temalar tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12.

Animasyonlarda Öğrencilerin En Çok Dikkatini Çeken 3 Şey İle İlgili Durum

Tema 4. Öğrencilerin animasyonlarda en fazla dikkatini çeken 3 şey

	Alt temalar	f
G.1.	Seslendirmeler	15
G.2.	Kişiler	3
G.3.	Görseller	6
G.4.	Canlandırmalar	4
G.5.	Haritalar	3
G.6.	Planlı Olması	1
G.7.	Renkler	1
Toplam:		33

Öğrencilerin görüşlerinden 7 farklı tema elde edilmiştir. Bu temalar sırasıyla; Seslendirmeler (f15), Görseller (f6), Canlandırmalar (f4), Kişiler (f3), Haritalar (f3), Planlı Olması ve Renkler ise bir öğrenci tarafından cevaplanmıştır.

Araştırmada bulguların ortaya çıkmasını sağlayan çalışma grubu üyelerinin “Animasyonlarda en çok dikkatinizi çeken üç şey nedir?” şeklindeki soruya vermiş oldukları cevaplar aşağıda örneklendirilmiştir.

“Görseller, ses tonu ve konuşma tarzı”(Katılımcı, 10).

“Atatürk’ün seslendirilmiş konuşmaları, yapılan renklendirmelerin uyumu ve haritalar üzerinden konuların anlatılması.”(Katılımcı, 5).

“Gerçeğe çok benzemesi, canlandırmalardaki işleyiş ve konulardaki gerçeklik”(Katılımcı, 9).

“Animasyonda konuşanlar arasında geçen diyaloglar, haritalardan yararlanılması, insanların giymiş oldukları eski kıyafetler.”(Katılımcı, 2).

4.2.5. T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konularının Öğretiminde Animasyonların Karmaşık Konuların Öğretiminde Etkisi ile İlgili Durum

Öğrencilerin yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan “T.C. İnkılap Tarihi Ve Atatürkçülük dersi konularının öğretiminde animasyonlar karmaşık konuların öğretiminde etkili oluyor mu, niçin? ” şeklindeki soruya vermiş oldukları yanıtlar içerik analizine tabi tutularak elde edilen alt temalar tablo 13’te gösterilmiştir.

Tablo 13.

T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konularının Öğretiminde Animasyonların Karmaşık Konuların Öğretiminde Etkisi ile İlgili Durum

<i>Tema 5. Animasyonun karmaşık konuların öğretilmesine etkileri</i>			
<i>Alt temalar</i>			F
Evet	G.1.	Olay veya Durumları Canlandırıcı	5
	G.2.	Öğrenmeyi Kolaylaştırıcı	5
	G.3.	Kalıcı	4
	G.4	Dikkat Çekici ve Güdüleyici	3
	G.5.	Ayrıntılı	2
	G.6.	Eğlenceli	2
Hayır			
	G.7.	Öğretmen Daha Etkili	1
	G.8.	Öğrenmede Etkisi Yok	1
Toplam:			23

Öğrencilerin görüşlerinden elde edilen temalar 8 adettir. Bu temaların 19 tanesi olumlu 2 tanesi olumsuzdur. Olumlu temalar sırasıyla; Olay ve Durumları Canlandırıcı (f5), Öğrenmeyi Kolaylaştırıcı (f5), Kalıcı (f4), Dikkat Çekici ve Güdüleyici (f3), Ayrıntılı (f2), Eğlenceli (f2) öğrenciler tarafından cevaplanmıştır. Olumsuz olan iki görüş ise; Öğretmen Daha Etkili (f1) ve Öğrenmede Etkisi yok (f1) öğrenci tarafından cevaplanmıştır.

Çalışmada bulguların ortaya çıkmasını sağlayan çalışma grubu üyelerinin “T.C. İnkılap Tarihi Ve Atatürkçülük dersi konularının öğretiminde animasyonlar karmaşık konuların öğretiminde etkili oluyor mu, niçin?” şeklindeki soruya vermiş oldukları cevaplar aşağıda örneklendirilmiştir;

“Evet, sözel anlatımda anlayamadığımız konuları animasyondan izleyip anlayabiliyoruz”(Katılımcı, 6).

“ Bence olmuyor. Başka derslerde oluyor ama T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde etkili değil. Çünkü görsel kullanılacak çok fazla şey yok ve öğretmenin anlatması bende daha etkili oluyor.” (Katılımcı, 10).

“ Evet. Çünkü animasyonların dersleri daha akıcı ve daha ayrıntılı bir şekilde anlatması karmaşık konuların öğretiminde etkili oluyor.” (Katılımcı,7).

“ Evet, konuyu sadece dinlemek veya ezberlemek yerine, animasyonlar yardımıyla dinleyerek ve izleyerek işlemek daha iyi odaklanmamızı ve konuyu daha iyi anlamamızda etkili oluyor.” (Katılımcı,19).

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde bilgisayar animasyonu kullanımının öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkileri ve öğrencilerin animasyonlara olan bakış açılarını belirleyip değerlendirmek üzere hazırlanan bu tez çalışmasında, dikkat çekici sonuçlara ulaşılmıştır. Yapılan çalışmada, kullanılan karma model doğrultusunda, hem nicel hem de nitel yöntemlerle elde edilen bulgu temelli sonuçlar elde edilmiştir. Bu çalışmada elde edilen dikkat çekici sonuçlardan biri, deney ($\bar{x}=11.12$) ve kontrol ($\bar{x}=11.40$) grupları arasında yapılan öntest karşılaştırmalarında gruplar arasında anlamlı farklılığın meydana gelmediğinin ($p>.05$) ortaya çıkmasıdır. Dolayısıyla öntest gruplarının başarı düzeylerinin, uygulama öncesinde birbirine denk olduğu söylenebilir. Bu durum, çalışma konusunu oluşturan ilgili derse ilişkin öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin aynı olduğunun en önemli göstergesi olarak kabul edilebilir.

Araştırmada deneysel uygulama sonucunda, deney ve kontrol gruplarına ilişkin son test puanlarının karşılaştırması sonucunda, gruplar arasında anlamlı farklılığın meydana gelmediği ($p>.05$) görülmektedir. Dolayısıyla aritmetik ortalama puanları incelendiğinde deney grubu ortalama puanlarının ($\bar{x}=17.08$) kontrol grubu puanlarına ($\bar{x}=15.96$) göre Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar animasyonları kullanımının öğrencilerin akademik başarıları üzerinde, normal öğretim programındaki süreçlere göre başarılarını daha fazla artırdığı söylenebilir.

Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar animasyonları kullanımının öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkilerinin incelendiği bu araştırmanın sonucunda animasyonların öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı görülmüştür. Araştırmann deneysel uygulama sonucunda, deney grubuna ilişkin öntest ($\bar{x}=11.12$) ve son test ($\bar{x}=17.08$) puanlarının karşılaştırması sonucunda, grupların puanları arasında son test puanları lehine anlamlı farklılığın meydana geldiği ($p\leq.05$) görülmektedir. Dolayısıyla

Sosyal Bilgiler eğitiminde bilgisayar animasyonları kullanımının öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı söylenebilir.

Elde edilen bu sonuçlar; Ercan Çelik'in 2007 yılında yaptığı: “*Ortaöğretim Coğrafya Derslerinde Bilgisayar Destekli Animasyon Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi*” adlı çalışma ve Tuba Şengül Bircan'ın 2013 yılında yaptığı “*Animasyon Destekli Haritalarla Tarih Öğretiminin Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Mekân Algılarına Etkisi*” adlı çalışmaların sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Araştırmanın kontrol grupları arasında yapılan öntest ($\bar{x}=11.40$) ve son test ($\bar{x}=15.96$) puanları karşılaştırmasında gruplar arasında kontrol son test puanları lehine anlamlı farklılığın meydana geldiği ($p \leq .05$) görülmektedir. Dolayısıyla uygulama yapılmayan öğrencilerin de akademik başarı puanlarında artış meydana geldiği söylenebilir.

Öğrencilerin animasyonlara karşı bakış açılarının ortaya çıkarılmaya çalışıldığı görüşme formundan elde edilen temalardan hareketle öğrencilerin animasyonlara karşı olumlu tutumlar içerisinde olduklarını söyleyebiliriz. Animasyon kavramının oluşturduğu çağrışımlara ilişkin öğrencilerin görüşlerinden elde edilen alt temalara bakıldığında elde edilen 7 kavramdan sırasıyla en fazla; Görsel ve İşitsel Aktarım (f8), Görsel Aktarım (f4), Canlandırma(f4), Özet Anlatım, Çizgi Dizi, Kalıcı Anlatım ve Eğlenceli Teknik kavramları ise sadece 1 öğrenci tarafından cevaplanmıştır.

Animasyon Tekniğinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının öğretiminde kalıcılığa etkisi üzerindeki durumu incelediğimizde, öğrencilerin görüşlerinden 5 ayrı tema elde edilmiştir. Bunlar sırasıyla; Görsel (f5), Eğlenceli (f5) ve Dikkat Çekici (f5), Görsel ve İşitsel ve Canlandırıcı (f3) öğrenci tarafından cevaplanmıştır. Böylelikle animasyonların dersleri görselleştirerek, eğlenceli ve dikkat çekici bir hale getirdiği, aynı zamanda öğrencilerin birden çok duyusuna hitap ederek öğrenmeyi kalıcı hale getirdiğini söyleyebiliriz.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi konularının öğretiminde animasyon tekniğinin kullanılmasının öğrenme süreci ve ortamı bakımından etkileri ile ilgili durumun ortaya çıkarılması amacıyla öğrencilerin görüşlerinden 7 farklı tema elde edilmiştir. Bu temalar sırasıyla; Öğrenmeyi Kolaylaştırma (f7), Sınıf Ortamı Sessiz (f6), Eğlenceli Ortam (f3), Kalıcı Öğrenme (f3), Dikkat Çekici (f2), Güdüleyici (f1) ve Destekleyici (f1) öğrenciler tarafında cevaplanmıştır. Elde edilen temalar ışığında

animasyonların kullanıldığı T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde sınıfların ortamı daha sessiz, eğlenceli, öğrencilerin daha çok katılım sağladığı bir ortama dönüşmekte, ayrıca animasyonların öğrenmeyi desteklediği, öğrencileri güdülediği ve öğrenmeleri kalıcı hale getirdiği görülmüştür.

Animasyonlarda öğrencilerin dikkatini en çok çeken 3 şey sorulduğunda öğrencilerin görüşlerinden 7 farklı tema elde edilmiştir. Bu temalar sırasıyla; Seslendirmeler (f15), Görseller (f6), Canlandırmalar (f4), Kişiler (f3), Haritalar (f3), Planlı Olması ve Renkler ise bir öğrenci tarafından cevaplanmıştır. Elde edilen bu temalara göre animasyonlarda öğrencilerin en fazla dikkatini çeken faktörlerin ses ve görseller olduğu, bunda öğrenmede daha çok duyu organının harekete geçmesiyle doğrudan ilişkili olduğu söylenebilir.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersleri içerisinde karmaşık konuların öğretiminde animasyonların etkisi ile ilgili öğrencilerin görüşlerinden elde edilen temalar 8 adettir. Bu temaların 19 tanesi olumlu 2 tanesi olumsuzdur. Olumlu temalar sırasıyla; Olay ve Durumları Canlandırıcı (f5), Öğrenmeyi Kolaylaştırıcı (f5), Kalıcı (f4), Dikkat Çekici ve Güdüleyici (f3), Ayrıntılı (f2), Eğlenceli (f2) öğrenciler tarafından cevaplanmıştır. Olumsuz olan iki görüş ise; Öğretmen Daha Etkili (f1) ve Öğrenmede Etkisi yok (f1) öğrenci tarafından cevaplanmıştır. Elde edilen bu verilere bakarak T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersleri içerisinde karmaşık konuların öğretiminde animasyonlar kullanılınca öğrenmenin kolaylaştığı, öğrencilerin karmaşık durumları gözlerinde canlandırabildiği böylece karmaşık konuların daha eğlenceli ve dikkat çekici bir hale geldiğini söyleyebiliriz.

Araştırma da elde edilen bu bulgular Karlsson ve Ivarsson'un çalışmasındaki *“Karmaşık görünen eğitimsel ikilemlerin ve öğrenci zorluklarının olası çözümlerinin listesine yeni öğeler eklenmiştir, bunlardan biri de animasyonların eğitim kaynağı olarak kullanılmasıdır.”* (Karlsson ve Ivarsson, 2008). Bu bulgularla da paralellik göstermektedir. Ayrıca; Araştırmanın bu sonuçlarına paralel olarak Shreesha ve Tyahi, 2018'de animasyon yardımıyla, öğretmenler, öğrencilere eğlenceli olabilecek, karmaşık fikirleri daha basit biçimlerde sunarken farklı bir öğrenme deneyimi sunabilir sonucuna varmışlardır. (Shreesha ve Tyahi, 2018).

Ayrıca Kahraman 2013 yılındaki doktora tezinde *“Animasyon izledikleri için dersin eğlenceli geçtiğini, öğrenilenlerin daha fazla akılda kalıcı olduğunu,*

animasyonların eğitici, öğretici ve bilgilendirici olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğrenciler izledikleri animasyonların renklerini, seslendirmesini, görselleri ve müziğini ilgi çekici bulduklarını ifade etmişlerdir.” Sonucu da çalışmamızla paralellik göstermektedir.(Kahraman, 2013)

5.2. Öneriler

- Animasyonlar T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim sürecinde çoklu öğrenme ortamına katkı sağlayabileceği için öğretmenler derslerinde animasyonlara yer verebilirler.
- Animasyonlar öğrencilerin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine güdülenmesini sağlayabileceği için öğretmenler tarafından derslerde kullanılırsa öğrencilerin dikkatini çekebilirler.
- Animasyonlar T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde öğretmenler tarafından kullanılırsa öğrencilerin derslerine etkin katılımını sağlayabilir.
- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine ilişkin animasyon temelli etkinlikler öğretmenler tarafından hazırlanıp derslerde kullanılabilir.
- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik hazırlanan ders kitaplarında animasyonlara sıklıkla yer verilebilir.
- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi soyut temelli kazanımlara dayandığından dolayı, bu dersin somutlaştırılması için animasyonlar kullanılarak öğrencilerin eğlenerek öğrenmeleri sağlanabilir.
- T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine yönelik hazırlanan animasyon temelli etkinliklerde açık anlaşılır bir anlatım tarzı kullanılarak öğrencilerin anlamlı öğrenme düzeyleri artırılabilir.

KAYNAKÇA

- Abalı, N. (2013). *Türkiye'de Animasyonun Dünü ve Bugünü*. 07 25, 2019 tarihinde Bilişim dergisi: <http://www.bilisimdergisi.org/s147> adresinden alındı
- Akaydın, B., ve Kaya, S. (2018). Sosyal Bilgiler Dersinde Animasyon İçeren ve İçermeyen 5E Modeli'nin Öğrencilerin Başarı ve Tutumuna Etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 1(26), s.171-179.
- Akdağ, H. (2009). Sosyal Bilgilerin Tanımı, Amacı, Önemi ve Türkiye'deki Yeri. R. Turan, A. Sünbül ve H. Akdağ içinde, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar – 1*, Ankara: Pagem Akademi, s. 3.
- Aktaş, M. (2015). 7.Sınıf Matematik Dersinde Bilgisayar Animasyonları ve Aktiviteleri ile Simetri Öğretiminin Akademik Başarıya Etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(35), s.49-62.
- Aktürk, V., Yazıcı, H., ve Bulut, R. (2013). Sosyal Bilgiler Dersinde Animasyon ve Dijital Harita Kullanımının Öğrencilerin Mekânı Algılama Becerilerine Yönelik Etkileri. *Marmara Coğrafya Dergisi*(28), s.1-17.
- Akyüz, Y. (2005). *Türk Eğitim Tarihi " M.Ö. 1000- M.S. 2004"*. Ankara: Pagem Akademi Yayıncılık.
- Altınsu, B. (2014). *Geleneksel Animasyonun İlk Aşamaları*. 06 20, 2019 tarihinde Prezi: https://prezi.com/2ch10eiwj5_c/geleneksel-animasyonun-ilk-asamalar/ adresinden alındı
- Arıcı, N., ve Dalkılıç , E. (2006). Animasyonların Bilgisayar Destekli Öğretime Katkısı: Bir Uygulama Örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), s.421-430.
- Aslan Efe, H. (2015). Animasyon Destekli Çevre Eğitiminin Akademik Başarıya, Akılda Kalıcılığa ve Çevreye Yönelik Tutuma Etkisi. *Journal of Computer and Education Research*, s.130-143.
- Aydın, H. (1989). *Kamerasız, Senaryosuz Sinema ve Norman Mc Laren*, , 7, İstanbul, 1989, (Düzenleyen: İ. K. H. Sönmez) İstanbul.
- Aydın, M. (2017). Tarihsel Empatiyle Sosyal Bilgiler Öğretimi. R. Sever, M. Aydın, ve E. Koçoğlu içinde, *Alternatif Yaklaşımlarla Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ankara: Pagem Akademi, s. 22.
- Aygenç, F. (1996). *TV- Videografik Tasarımı Üzerine Deneysel Bir uygulama Çalışması*. Ankara: Yayımlanmamış Sanatta Yeterlilik Eseri Hacettepe Üniversitesi.
- Baglama, B., Yücesoy, Y., ve Yıkmış, A. (2018, August). Using Animation as a Means of Enhancing Learning of Individuals With Special Needs. *TEM journal*, 7(3), s.670-677.
- Baysal, N. (2005). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Programlarının Felsefi Temelleri. A. Tanrıöğen içinde, *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, İstanbul: Lisans Yayıncılık, s. 57-76.
- Bebka. (2017). *Animasyon Sektör Raporu 2017*. 07 10, 2019 tarihinde Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı:

<https://www.bebka.org.tr/admin/datas/yayins/150/1496672765.pdf> adresinden alındı

- BEBKA. (2018). *Animasyon Sektör Raporu*. Eskişehir: Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA).
- Bircan, T. Ş. (2013). *Animasyon Destekli Haritalarla Tarih Öğretiminin Öğrencilerin Akademik Başarılarına VE Mekân Algılarına Etkisi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Creswell, J. W. veClark-Plano, V. L. (2015). Karma yöntemaraştırmaları tasarımı ve yürütülmesi. (Y. Dede ve S. B. Demir, Çev. Ed.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. Fifth Ed., New York: HarperCollins.
- Cronbach, L. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. New York: HarperCollins.: Fifth Ed.
- Çalışkan, S. (2002). Uzaktan Eğitim Web Sitelerinde Animasyon Kullanımı. *Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu*. Eskişehir.
- Çelik, E. (2007). *Ortaöğretim Coğrafya Derslerinde Bilgisayar Destekli Animasyon Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi*. İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Çelik, G. (2004). Sinemaya Gençlik Aşısı: Animasyon" . *Hürriyet Gösteri Sanat Edebiyat Dergisi*, s.78-80.
- Çetin, K. (2003). Türk Eğitim Tarihinde Sosyal bilimler ve Sosyal Bilgilerin Tarihsel Süreci. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, s.163-185.
- Daşdemir, İ. (2006). *Animasyon Yönteminin İlköğretim Fen Bilgisi Dersinde Akademik Başarıya ve Kalıcılığa Olan Etkisi*. Atatürk Üniversitesi. Erzurum: Yüksek Lisans Tezi.
- Daşdemir, İ. (2016). Animasyon Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Öğrenilen Bilgilerin Kalıcılığına ve Bilimsel Süreç Becerilerine Etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, s.1287-1304.
- Daşdemir, İ., Uzoğlu, M., ve Cengiz, E. (2012). 7. Sınıf Vücudumuzdaki Sistemler Ünitesinde Animasyon Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına, Öğrenilen Bilgilerin Kalıcılığına ve Bilimsel Süreç Becerilerine Etkisi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(2), s.54-62.
- Demircioğlu, İ. (2005). *Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Dilek, D. (2002). *Tarih Derslerinde Öğrenme ve Düşünme Gelişimi*. Ankara: Pagem A Yayınları.
- Doğanay, A. (2005). Sosyal Bilgiler Öğretimi. C. Öztürk, ve D. Dilek içinde, *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ankara: Pagem A Yayıncılık, s. 18.
- EBA. (2018). *Destanlaşan Direniş: Güney Cephesi*. 07 15, 2019 tarihinde Eğitim ve Bilişim Ağı: https://www.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.488/index.html#/main/curriculumResource?resourceID=ffd1a1537b6f23d15b18c4f970c92d37&resource

TypeID=3&loc=10&locID=d579b457a932c892aa6b24911c4518d8 adresinden alındı

- EBA. (2018). *Dirilişin Destanı: Sakarya Savaşı*. 07 17, 2019 tarihinde https://www.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.488/index.html#/main/curriculumResource?resourceID=cc8430216f65f840d1e939c32c7ad142&resourceTypeID=3&loc=10&locID=578a03b8afed631120e0c28137620ec5 adresinden alındı
- EBA. (2018). *Hayat Veren Zafer: Büyük Taarruz İçin Yapılan Hazırlıklar*. 07 17, 2019 tarihinde Eğitim ve Bilişim Ağı: https://www.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.488/index.html#/main/curriculumResource?resourceID=62e72309ad44644696a1600d17d241f0&resourceTypeID=3&loc=10&locID=578a03b8afed631120e0c28137620ec5 adresinden alındı
- EBA. (2018). *İlk Zaferimiz*. 07 15, 2017 tarihinde Eğitim ve Bilişim Ağı: https://www.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.488/index.html#/main/curriculumResource?resourceID=ef9f50c59d979276326cd16e7fe6b5b5&resourceTypeID=3&loc=10&locID=d579b457a932c892aa6b24911c4518d8 adresinden alındı
- EBA. (2018). *İstiklal Milletimindir; Batı Cephesi*. 07 15, 2019 tarihinde Eğitim ve Bilişim Ağı: https://www.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.488/index.html#/main/curriculumResource?resourceID=ecbc97c805cbc18269f70d6e9f8b6d21&resourceTypeID=3&loc=10&locID=bc9453fd3c0e85f1fc3ee913e0956982 adresinden alındı
- EBA. (2018). *Milli Mücadele, Milli Seferberlik: Tekalif-i Milliye*. 07 16, 2018 tarihinde Eğitim ve Bilişim Ağı: https://www.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.488/index.html#/main/curriculumContent/eba/8/inky?currID=4f1030b5090772387be7436062758ac2&type=1&backID=-1 adresinden alındı
- EBA. (2018). *Sanat ve Edebiyat Eserlerinde Kurtuluş Savaşımız*. 07 18, 2019 tarihinde https://www.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.488/index.html#/main/curriculumResource?resourceID=0e9a371a6dab571b54c5cc75e7fcfd15&resourceTypeID=3&loc=10&locID=98a7f912ec4d4803ee15c3de31885ee1 adresinden alındı
- EBA. (2018). *Savaşa Rağmen Eğitim Kongresi*. 07 05, 2019 tarihinde Eğitim ve Bilişim Ağı: https://www.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.488/index.html#/main/curriculumResource?resourceID=77084293cfb818424a39a492a53b2c96&resourceTypeID=3&loc=10&locID=c2df953bbbea116002ebf3cca001491c adresinden alındı
- EBA. (2018). *Savaşa Son Veren Belge: Mudanya Ateşkes Antlaşması*. 07 18, 2019 tarihinde Eğitim ve Bilişim Ağı: https://www.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.488/index.html#/main/curriculumResource?resourceID=120398fadd552a5343acf90a5c9a118c&resourceTypeID=3&loc=10&locID=120398fadd552a5343acf90a5c9a118c

- eTypeID=3&loc=10&locID=578a03b8afed631120e0c28137620ec5 adresinden alındı
- EBA. (2018). *Zaferin ve Bağımsızlığın Tescili: Lozan Barış Görüşmeleri*. 07 17, 2019 tarihinde https://www.eba.gov.tr/ders/proxy/VCollabPlayer_v0.0.488/index.html#/main/curriculumResource?resourceID=317eb827dc12ff100f8e13d3a77264de&resourceTypeID=3&loc=10&locID=2d18e8382edef0fb0bbda4b4b9f3f171 adresinden alındı
- Elliot, S. M. (1999). *3D studio max 2*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Etimoloji Türkçe. (2019). *Animasyon Kelime Kökeni*. 06 25, 2019 tarihinde Etimoloji Türkçe: <https://www.etimolojiturkce.com/kelime/animasyon> adresinden alındı.
- Genç, M. (2013). Animasyonla Eğitimin Öğretmen Adaylarının Biyoloji Tutumuna Etkisi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*(7), s.47-61.
- Given, L. M. (2008). *Thesageencyclopedia of qualitativeresearchmethods*. California: SAGE Publications.
- Göktepe, E. (2015). *Geçmişten Günümüze Hareketli Görüntü ve Türkiye’de Animasyonun Gelişimi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul*. İstanbul: Yüksek Lisans Tezi.
- Gömük, V. (2014). Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitimi Yönünden Demokratikleşme ve İnsan Hakları (2003-2013). *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gülgen, H. (2014). *Animasyonun Dünyü ve Bugünü*. 06. 12. 2019 tarihinde Animasyon Gastesi: <http://www.animasyongastesi.com/turkiyede-animasyonun-dunu-ve-bugunu/> adresinden alındı
- Günbatar, M. S. (2016). Web Destekli Eğitim. S. Şahin içinde, *Eğitimde Bilişim Teknolojileri I-II*, Ankara: Pagem Akademi, s. 433-451.
- Günden, S. (1995). Sosyal Bilgiler Öğretimine Genel Bir Bakış. M. Çileli içinde, *İlköğretim Okullarında Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Sorunları*. Ankara: T.E.D Öğretim Dizisi no: 13.
- Güngördü, E. (2002). *İlköğretimde Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın.
- Güven, İ. (2014). *Tarih Öğretimi Kuram ve Uygulama*. Ankara: Pagem Akademi.
- Hünerli, S. (2005). *Canlandırma Sineması Üzerine*. İstanbul: Es Yayınları.
- Ilgaz, S. (1997). *Çizgi Film*. İzmir: Leyla Yayıncılık.
- Islam, B., Arif, A., Islam, K., & Shamsuddin, K. (2014). Child Education Through Animation: An Experimental Study. *International Journal of Computer Graphics and Animation(IJCGA)*, 4(4).
- Jancheski, M. (2011). The Importance Of Animations And Simulations In The Process Of (E-)Learning. *Conference on Informatics and Information Technology With International Participation(CIIT2011)*.
- Jihad, H. A. (2010). *Üç Boyutlu Bilgisayar Animasyonunun Sinema ve Bilgisayar Oyunlarında Uygulanması.. Kayseri*. Kayseri: Yayımlanmamış Lisans Tezi Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi.

- Kahraman, A. (2015). Animation Use as an Educational Material and Animation Techniques. *Online Journal of Art Desingn Volume*, 3(1).
- Kahraman, A. D. (2013). *Canlandırmanın (Animasyonun) Öğrenci Başarılarına Ve Derse İlişkin Tutumlarına Etkisi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Bölümü Grafik Eğitimi Bilim Dalı.
- Kainz, O., Jakab , F., ve Kardoš, S. (2013, October). The Computer Animation in Education. *International Conference on Emerging a Learning Technologies and Applications (ICETA)*, s.24-25.
- Kalaycı, Ş. (2009). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri* (4.Baskı). Asil Yayınları.
- Karaçöp, A., Doymuş, K., Doğan, A., ve Koç, Y. (2009). Öğrencilerin Akademik Başarılarına Bilgisayar Animasyonları ve Jigsaw Tekniğinin Etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi (GUJGEF)*, s.211-235.
- Karlsson, G., ve Ivarsson, J. (2008). Animations İn Science Education. (T. Hansson, Dü.) *Handbook of researc on digital information technologies: Innovations, methods and ethical issues*, s.68-82.
- Kılıçoğlu, G. (2015). Sosyal Bilgiler Tanımı, Dünyada ve Ülkemizde Gelişimi ve Önemi. M. Safran içinde, *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pagem Akademi.
- Koçoğlu, E. ve Egüz, Ş. (2018). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimine İlişkin Alan Eğitimcilerinin Sorunsal Tesitleri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, s.28.
- Kombartzkya, U., ve Ploetzner, R. (2007). Beneficial Effects of Learning from Animations. *Institute of Media in Education Freiburg*.
- Kozan, E. (2015). *Üç Boyutlu Dijital Animasyon Teknolojisinin TV Yayıncılığında Kullanımı: "Sizinkiler-Çatlak Yumurtalar" ve "Can" Çizgi Film Örnekleri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı Radyo Televizyon Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Köstüklü, N. (1999). *Sosyal bilimler ve Tarih Öğretimi*. Konya: Ofset.
- Köstüklü, N. (2014). *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*. Konya: Çizgi Kitapevi.
- MEB. (2005). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi (4. – 5. Sınıflar) Öğretim Programı. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB. (2011). Radyo-Televizyon. *Kurgu Yoluyla Görüntü Estetiği*, s.27.
- MEB. (2018). *Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı*. 04 20, 2019 tarihinde <http://mufredat.meb.gov.tr>:
<http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201822142524139-Tarih%20d%C3%B6p.pdf> adresinden alındı
- MEB. (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4,5,6 ve 7. sınıflar)*. 02 13, 2019 tarihinde MEB Öğretim Programını İzleme ve Değerlendirme Sistemi:
<http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354> adresinden alındı
- Miles, M., ve Huberman, M. (1994). *An Expanded Sourcebook Qualitative Data Analysis*. London.

- Musa, S., Ziatdinov, R., ve Griffiths, C. (2013). Introduction To Computer Animation And Its Possible Educational Applications. *VERBUM*, s.177-205.
- Nichol, J. (1991). *Tarih Öğretimi*. (M. Safran, Çev.) Londra: Çağrı Matbacılık.
- Oğuzhanet. (2017). *35000 Yıllık Mağara Resimleri ve İlk Animasyonlar*. 05. 20. 2019 tarihinde Wannart: <https://www.wannart.com/35-000-yillik-magara-resimleri-ve-insanligin-ilk-animasyonlari/> adresinden alındı
- Onaran, A. Ş. (1999). *Türk Sineması I.Cilt, Ankara: Kitle Yayınları, 1999*, Ankara: Kitle Yayınları, s.196.
- Özalp, O. (2000). İlköğretim Okulları ve Liselerde Tarih Eğitimi. İ. Tekeli (Dü.), *Türkiye'de İlk ve Orta Öğrenim Düzeyinde Tarih Öğretiminin Yeniden Yapılandırılması* içinde, Ankara: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.s.7.
- Özmen, C. (2015). Dünya'da ve Ülkemizde Sosyal Bilgiler. C. Dönmez, ve K. Yazıcı içinde, *Sosyal Bilgiler Öğretimi*,Ankara: Pagem Akademi, s. 6-7.
- Özön, N. (1981). *Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü*. Ankara: T.D.K.
- Öztürk, C. (2011). Sosyal Bilgiler: Toplumsal Yaşama Disiplinlerarası Bir Bakış. C. Öztürk içinde, *Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi*,Ankara: Pagem Akademi, s. 26.
- Öztürk, C. ve Otluoğlu, R. (2011). *Sosyal Bilgiler Öğretiminin Tarihsel Gelişimi*. Ankara: Pagem Akademi.
- Parkinson, D. (1995). From Science to Cinema. *History of Film*, s.7-22.
- Punch, K. (2005). Introduction to Social Research - Quantitative and Qualitative Approach. Second Ed., Sage Publications Inc., California.
- Safran, M. (2009). Türkiye'de Tarih Öğretimi ve Meseleleri. M. Demirel, ve İ. Turan içinde, *Tarih Öğretim Yöntemleri*,Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım,(s. 8-21).
- Sakman, S. (2020). Animasyon Teknikleriyle Çoklu Ortam Öğrenme Materyallerinin Zenginleştirilmesi. *Fine Arts*, 2(15), s.116-126.
- Sever, R. (2017). Alternatif Yaklaşımlarla Sosyal Bilgiler Öğretimi ile İlgili Temel Kavramlar. R. Sever, E. Koçoğlu, ve M. Aydın içinde, *Alternatif Yaklaşımlarla Sosyal Bilgiler Eğitimi*,Ankara: Pagem Akademi, s. 2.
- Shreesha, M., Tyagi, S. (2016, August). Does Animation Facilitate Better Learning in Primary Education: A Comparative Study of Three Different Subjects. *Creative Education*.
- Shreesha, M., Tyahi, S. (2018, September). Effectiveness of animation as a tool for communication in primary education. *International Journal of Educational Management*.
- Sönmez, V. (1999). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Klavuzu*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Sönmez, V. (2010). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şenler, F. (2005). Animasyon Tarihi, Teknikleri ve Türkiye'deki Yansımaları. *Türkiyat Araştırmaları*.

- Tay, B. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretiminin Dünü Bugünü ve Yarını. R. Turan ve K. Ulusoy içinde, *Sosyal Bilgilerin Temelleri*, Ankara: Pagem Akademi, s. 2-17.
- TDK. (2019). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. 06. 25. 2019 tarihinde Türk Dil Kurumu: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı
- Tezcan, G. (1990). *Animasyon Üretim Tekniklerinin Deneysel Analizi Üzerine Bir Araştırma*", Hacettepe. Ankara: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Sanat Eseri Hacettepe Üniversitesi.
- The Skeleton Dance. (1929). *The Skeleton Dance*. 06.10.2019 tarihinde IMDB: <https://www.imdb.com/title/tt0020414/mediaviewer/rm967327744> adresinden alındı
- Turan, R. (2016). Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Tarih. R. Turan, & T. Yıldırım içinde, *Sosyal Bilimlerin Temelleri*, Ankara: Anı Yayıncılık, s. 88.
- Turan, R., ve Ulusoy, R. (2015). Sosyal Bilgilerde Tarihin Yeri ve Önemi. R. Turan, & K. Ulusoy içinde, *Sosyal Bilimlerin Temelleri*, Ankara: Pagem Akademi, s. 133.
- Türker, H. İ. (2011). Canlandırma'nın Tarihçesi Ve Türk Canlandırma Sanatı. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(2), s.236.
- Türün, C. (1989). Türkiye’de Canlandırma Sineması Bugünü ve Geleceği Ve Sinema. *Ve Sinema*, s.10-19.
- Ulusoy, K. (2009). Yenilenen Sosyal Bilgiler Programında Tarih Öğretimi. R. Turan, A. Sünbül, ve H. Akdağ içinde, *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar 1*. Ankara: Pagem Akademi.
- Wellins, M. (2005). *Story Telling Through Animation*, 2005, Newyork: Charles River Media Publish, s.352.
- Williams, R. (2001). The Animator’s Survival Kit. *Faber and Faber Inc*.
- Yalçinkaya, E., ve Uslu, S. (2015). Sosyal Bilgilerin Tarihçesi ve Temel Eğitimdeki Yeri. R. Sever içinde, *Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Ankara: Nobel Yayıncılık, s. 28.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, C. (1999). Eğitimdeölçme ve değerlendirme. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Yıldız, Ö. (2003). Türkiye’de Tarih Öğretiminin Sorunları ve Çağdaş Çözüm Önerileri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(15), s.181-190.
- Yılmaz, K., ve Kaya, M. (2011). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Tarih Algısı ve Tarih Öğretimine Pedagojik Yaklaşımları. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, s.74.
- Yurdakul, İ. (2000). Bilgi Çağında Yeni Medyalar ve En Eski Masallar. 6. *Ulusal Sanat Sempozyumu Bildiri Kitapçığı*, Ankara, , s. 220-228.
- Xiao, L. (2013). Animation Trends in Education. *International Journal of Information and Education Technology*, 3(3).

EKLER

EK 1. Görüşme Formu

Görüşme Formu

Sevgili Öğrenciler, yüksek lisans tezine yönelik olarak hazırlayacağım “*T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konularının Öğretiminde Animasyon Kullanımı*” isimli çalışma için görüşlerinize ihtiyaç duymaktayım. Konuyla İlgili Görüşleriniz bilimsel çalışma dışında hiçbir kurum ve kişiyle paylaşılmayacaktır.

İzzet ERTAŞ

Yüksek Lisans Öğrencisi

Değişkenler

Cinsiyetiniz: (.....)

Sınıfınız : (.....)

Görüşme Soruları

1) Animasyon tekniği denince ne anlıyorsunuz?

.....

.....

.....

.....

2) Animasyon Tekniğinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının öğretimine kalıcılığına katkı sağladığını düşünüyor musunuz, niçin?

.....

.....

.....

.....

- 3) T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının öğretiminde animasyon tekniğinin kullanılmasının öğrenme süreci ve ortamı bakımından etkileri sizce neler olabilir?

.....

.....

.....

.....

- 4) Animasyonlarda en çok dikkatinizi çeken 3 şey nedir?

.....

.....

.....

.....

- 5) T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının öğretiminde animasyonlar karmaşık konuların öğretiminde etkili oluyor mu? Niçin?

.....

.....

.....

.....

EK 2. Başarı Testi

MİLLİ BİR DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM! ÜNİTESİ BAŞARI TESTİ

1- Milli Mücadele’de TBMM Hükümeti tarafından Doğu Cephesi komutanlığına atanan komutanımız kimdir?

A) İsmet İnönü B) Rauf Orbay C) Kazım Karabekir D) Ali Fuat Bey

- 2- Ermeniler işgal ettikleri yerlerden çekildi.
 - Kars ve çevresi, Türkiye’ye bırakıldı.
 - Ermeniler Doğu Anadolu’ya yönelik toprak taleplerinden resmen vazgeçtiler.

Yukarıda şartları verilen antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ankara Antlaşması
 B) Gümrü Barış Antlaşması
 C) Lozan Barış Antlaşması
 D) Mudanya Ateşkes Antlaşması

3- Aşağıdakilerden hangisi Milli Mücadele’de Güney Cephesinde Mücadele Eden Milli Kahramanlarımızdan değildir?

A) Şahin Bey B) Sütçü İmam C) Ali Saip Bey D) Kazım Karabekir

4- Güney Cephesi'nde düzenli ordu olmamasına rağmen halk esareti kabul etmemiştir. Kurmuş oldukları kuvayimillîye birlikleriyle düşmana karşı direnmişlerdir. **Buna göre Türk halkının hangi özellikleri ön plana çıkmıştır?**

I. Bağımsızlık

II. Uzlaşmacı

III. Mücadeleci

A) I ve II

B) II ve III

C) I ve III

D) I, II ve III

5- Aşağıdakilerden hangisi I. İnönü Muharebesi'nin sonuçlarından biri değildir?

A) Türk halkının kurtuluş umudu arttı.

B) TBMM Londra Konferansı'na davet edildi.

C) Rusya ile Moskova Antlaşması imzalandı.

D) Fransızlarla Ankara Antlaşması

6- I. İnönü Zaferi sonunda Sovyetler Birliği ile TBMM arasında Moskova Antlaşması imzalandı. Bu antlaşmayla Sovyetler Birliği Misakı Milli'yi tanımış ve Kars, Ardahan, Artvin Türkiye'ye bırakılmıştır.

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

A) Milli Mücadele'nin askeri dönemi sona ermiştir.

B) Kaybedilen toprakların bir kısmı geri alınmıştır.

C) Misakımillî Sovyetler Birliği tarafından tanınmıştır.

D) Sovyetler Birliği TBMM'yi tanımıştır.

7- Kuvayımilliye birlikleri Yunan ordusuna karşı kahramanca mücadele etmekteydi. Ancak bu mücadele, düşmanın ilerleyişini yavaşlatmakla birlikte işgalleri engellemekten yoksundu. Bir merkezden yönetilmedikleri için kendi komutanlarının istekleri doğrultusunda hareket ediyorlardı.

Buna göre Kuvayımilliye ile ilgili;

- I. Yunanlılarla mücadele etmişlerdir.
- II. Dağınık bir şekilde hareket etmişlerdir.
- III. Yunan işgalini durdurmuşlardır.

Yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

8-Mudanya Ateşkes Antlaşması TBMM Hükümeti'nin kazandığı siyasi bir zaferdir. Bu antlaşma ile "Türk'ün aziz vatanının paylaşılma tasarıları" sonuçsuz kalmıştır.

Buna göre, Mudanya Ateşkes Antlaşması ile aşağıdaki antlaşmalardan hangisi geçerliliğini kaybetmiştir?

- A) Gümrü Antlaşması
- B) Moskova Antlaşması
- C) Ankara Antlaşması
- D) Mondros Ateşkes Antlaşması

9- Kütahya- Eskişehir Savaşlarından sonra BMM'deki Milletvekillerinin morali bozulmuş, umutların azaldığı bu dönemde M. Kemal 3 ay süreyle başkomutanlık yetkisinin kendisine verilmesi durumunda savaşı kazanabileceğini söylemiştir.

Buna göre M. Kemal'in hangi kişilik özelliği ön plana çıkmıştır?

- A) Uzlaşmacı
- B) Liderlik
- C) İleri Görüşlülük
- D) Teslimiyetçi

10- I. İnönü Savaşı'ndan sonra İtilaf Devletleri, TBMM Hükümeti'ni yeni bir barış antlaşması yapmak için Londra Konferansı'na davet etmiş, Ankara Hükümeti bu konferansa sonuç elde edemeyeceğini bildiği halde katılmıştır.

TBMM Hükümeti'nin olumlu bir sonuç elde edemeyeceğini bildiği halde konferansa katılması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Barış yanlısı olması
- B) Savaşın yorgunluğunun olması
- C) İtilaf Devletleri'nin gücünden çekinilmesi
- D) İtilaf Devletleri'ne güvenilmesi

11-

M. Kemal Paşa'nın "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça bırakılamaz" **emrini verdiği muharebe aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Sakarya Meydan Muharebesi
- B) I. İnönü Muharebesi
- C) II. İnönü Muharebesi
- D) Başkumandan Meydan Muharebesi

12- Mustafa Kemal Milli Mücadele'nin en buhranlı günlerinde 15 Temmuz 1921'de Ankara'da I. Maarif Kongresi'ni toplamıştır.

Mustafa Kemal, Maarif Kongresi'ni toplamakla aşağıdakilerden hangisini amaçlamıştır?

- A) İthalatın artırılması
- B) Milli ekonominin kurulması
- C) Milli tarih anlayışının geliştirilmesi
- D) Eğitimin millileştirilmesi

13- “En önemli ve verimli vazifelerimiz eğitim ve öğretim işleridir.” diyen Mustafa Kemal'in, bu düşüncesinden hareketle aşağıdakilerden hangisi gerçekleştirilmiştir?

- A) Tekalifimilliyeye Emirleri yayınlanmıştır.
- B) İstiklal Marşı kabul edilmiştir.
- C) Maarif Kongresi düzenlenmiştir.
- D) Londra Konferansı düzenlenmiştir.

14-

Aşağıdakilerden hangisi Mustafa Kemal'in düşmanla birlikte aynı zamanda cehaletle de savaştığını gösterir?

- A) Milli Mücadele sırasında TBMM'nin açılması
- B) Kurtuluş Savaşı sırasında Tekalif-i Milliye Kanunu çıkarması
- C) Kütahya- Eskişehir Savaşı'nı kaybetmemize rağmen Maarif Kongresi'nin düzenlenmesi
- D) İstiklal Mahkemeleri'nin kurulması

15-

Milli Mücadele yıllarında Türk Milleti'nin birlik ve beraberliğini, fedakârlığını ve vatani kurtarmak için göstermiş olduğu dayanışmayı aşağıdakilerden hangisi en iyi açıklar?

- A) Maarif Kongresi
- B) Tekalif-i Milliye Emirleri
- C) Teşkilatı Esasi
- D) Düzenli Ordu

16- Eli silah tutan herkes orduya alınacaktır. Her aile birer çift çorap, çamaşır ve çarık hazırlayıp verecektir. Demirci, dökümcü ve marangozlar ordu hizmetinde çalışacaktır.

Bu bilgilere verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Teşkilat-ı Esasi Kanunu
- B) Tekalif-i Milliye Emirleri
- C) Misak-ı Milli Kararları
- D) Başkomutanlık Yasası

17- “Vatansever halkımız Tekâlifi Milliye de belirtilen emirleri hiç düşünmeden büyük bir özveri ile yerine getirmiştir. Kurtuluş Savaşı’nda Türk Milleti tüm imkânını savaşın kazanılması için harcamıştır. Bu davranış Türk Milletinin ---.”

Yukarıda verilen bilgiler çerçevesinde parçanın sonu aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanamaz?

- A) Dayanışmaya verdiği önemi gösterir
- B) Özgürlüğe verdiği önemi gösterir.
- C) Birlik ve beraberliğe verdiği önemi gösterir.
- D) Savaş taraftarı bir millet olduğunu gösterir.

18- Sakarya Meydan Savaşı öncesi Türk ordusunun ihtiyaçlarını karşılamak ve savaş gücünün artırılması amacıyla çıkarılan kanun aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tekalif-i Milliye Emirleri	B) Tevhid-i Tedrisat
C) Medeni Kanun	D) Takrir-i Sükun Kanunu

19- “Sakarya Meydan Muharebesinde düşman durdurulmuş ve geri püskürtülmüştür. Fakat ordumuz düşmanın peşinden taarruz etmemiştir. Çünkü; ...”

Yukarıda boş bırakılan yer aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa doğru olur?

- A) Ordunun taarruz edecek silahı ve cephanesi yoktu.
- B) Ordu düşmandan korkmuştu.
- C) TBMM geri çekilme emri vermişti.
- D) Ordu terhis edilmişti.

20-

“Ordular! İlk hedefiniz Akdenizdir! İleri.” Mustafa Kemal yukarıdaki sözüyle aşağıdakilerden hangisini amaçlamıştır?

- A) Düşmanı Anadolu'dan atmayı
- B) İtilaf Devletlerinin desteğini
- C) Kuvayımiliyeyi kaldırmayı
- D) Geri çekilmeyi başlatmayı

21-

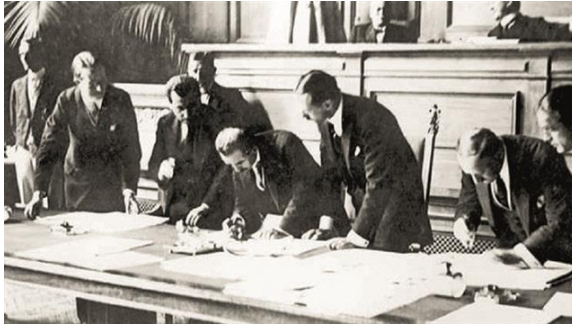
- I. Eskişehir-Kütahya Muharebeleri
- II. Sakarya Savaşı
- III. Büyük Taarruz

Yukarıdaki muharebelerden hangisi ya da hangilerinde ordumuzun başında Mustafa Kemal Paşa vardır?

- A) Yalnız III
- B) II ve III
- C) I ve III
- D) I, II ve III

22-Lozan Antlaşması'nın aşağıdaki maddelerinden hangisi tam bağımsızlık ilkesine aykırıdır?

- A) Kapitülasyonlar kaldırılacaktır.
- B) Yunanistan savaş tazminatı olarak Karaağaç'ı Türkiye'ye bırakacaktır.
- C) Boğazların yönetimi uluslararası "Boğazlar Komisyonu" tarafından düzenlenecektir.
- D) Ülkede yaşayan tüm azınlıklar Türk vatandaşı kabul edilecektir.

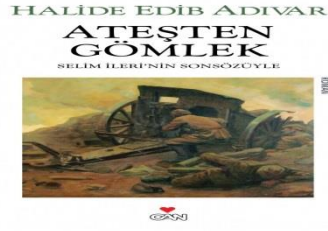
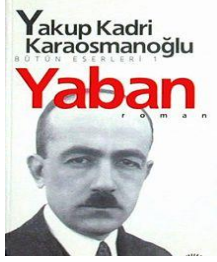

23-

Aşağıdakilerden hangisi Lozan Antlaşması'nın sağladığı kazanımlar arasında değildir?

- A) Kapitülasyonların kaldırılması
- B) Karaağaç bölgesinin tazminat olarak alınması
- C) Yeni kurulan Türk Devleti'ni tüm dünyanın tanınması
- D) Saltanatın kaldırılması

24-

- I. Yaban
- II. Ateşten Gömlek
- III. Türk'ün Ateşle İmtihanı

Yukarıdaki eserlerin ortak özelliği hangi seçenekte verilmiştir?

- A) Köy hayatı hakkında bilgi vermeleri
- B) Milli mücadele döneminden bahsetmeleri
- C) Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun eserleri olması
- D) Batı dillerinden yapılan çeviri romanlar olması

25- Kurtuluş Savaşı'nda Türk halkının kadınıyla erkeğiyle cephede ve cephe gerisinde yaptığı mücadele pek çok esere konu olmuştur.

Bu eserlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Vatan sevgisi, birlik ve beraberliği kuvvetlendirmiştir.
- B) TBMM Hükümeti'nin emriyle yazılmıştır.
- C) Askeri alanda teknik bilgiler vermektedir.
- D) Dış ülkelerin destekleriyle yazılmıştır.